

Луканен берильген Инджиль

Эски риваетлерге коре, Инджиль Китабынынъ учюнджи къысмынынъ муэллифи — Лукадыр, «севимли эким». Алла-гъа иман эткен сонъ, Лука диннинъ энъ кучъю тарафдарларындан бири олды. О, Павелнинъ дин даркъатув сеферлеринде сыкъ-сыкъ иштирак этип, онынъ ёдашы эди. Бу Къуванчы Хаберни Лука окъумыш юнанлы Теофил ичюн язгъан.

Лука онгъа Исанынъ аслында ким олгъаны ве адамлар ичюн не япкъаныны косътермеге истеген. Лука бу ишке бутюн юрегинен берилип, Исанынъ аджайип ишлерине шаат олгъан пек чокъ адамларнен субетлеше ве Онынъ акъкъында бутюн язма малюматларны топлай.

Озь бильгилерини Лука 60-65 сенелеринде Кайсарейда я да, базы алимлернинъ фикирлерине коре, Рим шеэринде къыгъыткъа бере. Китапнынъ башында Лука, сувгъа батырып чыкъарыджы Ягъянынъ ишлери ве Иса Месихнинъ догъгъаны акъкъында яза. Муэллиф Къуртарыджынынъ омрюнде олып кечкен чокътан чокъ вакъиаларны косътере ве о девирнинъ тарихынен къыяслай. Бу вакъиаларнынъ чокъусы Инджильнинъ башкъа къысымларында расткельмей. Лука косътере ки, Исанынъ келюви Алла Озю тайинлеген вакъытта ве ерде инсаниетнинъ тарихында юзь берди. Бу Хабер тек Исаны бильгенлер ичюн дегиль де, бутюн дюнья адамлары ичюн берильген.

Лука Инджильнинъ даа бир къысмыны — «Эльчилернинъ Фаалиети» китабыны язгъан.

¹Арамызда олып кечкен вакъиалар акъкъында чокъ адам икяе этмеге тырышты. ²Баштан шаатлары ве Сёзнинъ хызметчилери олгъан адамлар бу малюматны бизге бильдирди. ³Бойлеликнен, мен де, эписини баштан башлап гъайретнен огренген сонъ, бу вакъиаларны сангъа, урьметли Теофил, бирер-бирер язып бермек къарарына кельдим.

⁴Шунунгънен, сангъа берильген талимат акъыкый олгъаныны сен анъларсынъ.

⁵Еудиенинъ падишасы Ироднынъ куньлеринде Авиянынъ болюгинден Зекарья адлы бир руханий бар эди. Онынъ Элизабет адлы апайы Харун союндан эди.

⁶Олар экиси Алланынъ огюнде инсафлы адамлар олып, Раббининъ эписи эмир ве къанунларыны къатиен тута эдилер. ⁷Лякин оларнынъ балалары ёкъ эди, чюнки Элизабет къысыр ве олар экиси де энди къартайгъан эдилер.

⁸Куньлернинъ биринде Зекарья, болюгининъ невбетинде, Аллагъа ибадет эте эди. ⁹Руханийлернинъ адети боюнджа джереп чекип, Зекарья Алланынъ Сарайына кирмеге ве къокъулы отларны якъмагъа меджбур эди.

¹⁰Бутюн халкъ исе, къокъулы отларны якъкъан вакъытта тышарыда турып дува окъуй эди.

¹¹ Бирден Алланынъ мелеги пейда олды, о, къокъулы отлар якъыладжакъ ернинъ онъ тарафында турды. ¹² Мелекни корьген Зекарья шашмалады ве къоркъты. ¹³ Амма мелек онъа:

— Къоркъма, Зекарья! Сенинъ ялварувынъ эшитилди. Апайынъ Элизабет санъа огъул догъаджакъ, ве сен онынъ адыны «Ягъя» къояджакъсынъ, — деди.

¹⁴ О санъа къуванч ве буюк севинч береджек, ве чокъ адам онынъ догъгъанына

къуванаджакълар,

¹⁵ чюнки о, Раббининъ козюнде улу оладжакъ, шарап ве ички ичмейджек,

даа анасынынъ кърнынъда олгъанда,

о, Мукъаддес Рухкъа толаджакъ.

¹⁶ Исраиль халкъындан чокъларыны о, оларнынъ Раббисине,

Аллагъа къайтараджакъ.

¹⁷ Ильяснынъ руху ве къудретине толып, о, Раббиден эвель кетеджек,

бабаларнынъ юреклерини балаларына бакътырып, бойсунмагъанларны инсафлы ёлгъа

къайтараджакъ

ве яхшы азырландыргъан халкъны

Раббиге теслим этеджек.

¹⁸ Зекарья мелекке:

— Я мен буны насыл биледжем? Чюнки мен кърартым, апайым да энди баягъы яшында бар, — деди.

¹⁹ Мелек онъа шойле джевап берди:

— Мен — Алланынъ огюнде тургъан Джебраилим.

О, мени сеннен лаф этмек ве бу къуванчлы хаберни санъа

бильдирмек ичюн ёллады. ²⁰ Мен санъа айткъаным озь вакътында оладжакъ. Амма меним сёзлериме инанмагъанынъ ичюн, сенинъ тилинъ тутуладжакъ, ве бу шейлер мейдангъа кельмегендже, лаф этмейджексинъ.

²¹ Шу вакъыт халкъ Зекарьяны беклей ве онынъ Алланынъ Сарайында бу къадар чокъ отургъанына шашкъан эди. ²² Сонъ о чыкъты, лякин лаф этип оламады. Халкъ, о анда руя корьгенини анълады. О оларгъа къолларынен ишаретлер этти, озю исе тильсиз олып къалды.

²³ Хызмет вакъты биткен сонъ, Зекарья эвине къайтып кельди. ²⁴ Бундан сонъ онынъ апайы Элизабет юкю олды ве биринджи беш ай ичинде эвден чыкъмады. ²⁵ О: «Буны мен ичюн Рабби япты. О, мен адамлардан корьген масхаралыкъны устюмден алмагъа истеди», — дей эди.

²⁶ Алтынджи ай кельгенде, Алла Джебраиль мелекни Галилеяда ерлешкен Назарет шеэринде, ²⁷ Давутнынъ союздан олгъан Юсуф адлы адамгъа нишанлы олгъан бир къызгъа ёллады. Къызнынъ ады Мерьем эди.

²⁸ Онынъ янына келип, о:

— Селям санъа, эй хайыр корьген! Рабби сеннен! — деди.

²⁹ Мерьем шашмалады, чюнки мелек онъа берген селямнынъ манасы не анълаткъаныны бильмей эди.

³⁰ Мелек онъа:

— Къоркъма, Мерьем! Сен Алланынъ хайырыны таптынъ!

³¹ Сен юкю оладжакъсынъ, Огул кореджексинъ ве Онынъ адыны «Иса» къояджакъсынъ.

- ³² О улу оладжакъ,
 Оны «Юдже Алланынъ Огълу»
 деп адландыраджакълар,
 Алла Оны Давут дедесининъ тахтына
 отуртаджакъ,
- ³³ О, Якъупнынъ союна эбедиен Падиша
 оладжакъ,
 ве Онынъ падишалыгъынынъ сонъу
 олмайджакъ, — деди.
- ³⁴ Меръем исе мелектен:
 — Бойле шей олурмы? Мен даа акъай корьмедим! —
 деп сорады.
- ³⁵ Мелек онъа:
 — Санъа Мукъаддес Рух энеджек, ве Юдже Алла-
 нынъ къудрети сени къаплайджакъ. Шунунъ ичюн сен-
 ден догъаджакъ Бала азиз оладжакъ — Оны «Алланынъ
 Огълу» деп адландыраджакълар.
- ³⁶ Мына, озъ союнъ Элизабет, къарт олса да, алтын-
 джы ай юкдю олып, бала беклей. Амма онъа къысыр дей
 эдилер. ³⁷ Алланынъ япып оламагъан иши ёкъ, — деди.
- ³⁸ — Мен Раббининъ къулум, эр шей дегенинъ киби
 олсун, — деди Меръем. Сонъ мелек ондан кетти.
- ³⁹ Бундан сонъ Меръем бирден аджеле алда дагълы
 топрагъына, Еудиенинъ бир шеэрини ёл алды. ⁴⁰ О Зе-
 карьянынъ эвине кельди ве Элизабетнен селямлашты.
- ⁴¹ Элизабет Меръемнинъ селямыны эшиткенинен,
 онынъ ичиндеки бала секирди, ве Элизабет Мукъаддес
 Рухнен толды. ⁴² О, кучлю сеснен:
 — Сен къадынлар арасында энъ шуретлисинъ! Се-
 нинъ къарнынъдаки бала да шуретли! ⁴³ Мен ким экеним

де, Эфендимнинъ анасы манъа кельди? ⁴⁴ Сенинъ сесинъ къулагъыма еткенинен, ичимдеки бала къуванып секире башлады. ⁴⁵ Алланынъ айткъан сёзлери ерине келедженегине инангъан къадын бахтлыдыр!

⁴⁶ Меръем исе деди:

— Меним джаным Раббини шуретлей!

⁴⁷ Рухум меним Къуртарыджым олгъан Аллада

буюк къуванч тапты,

⁴⁸ чюнки О, къулунынъ алчакъгонъюллигини

коръди.

Шимдиден сонъ адамларнынъ бутюн несиллери

манъа «бахтлы» дейджеклер,

⁴⁹ чюнки Къудретли Алла мен ичюн улу

шей япты.

Онынъ ады мукъаддес!

⁵⁰ Несильден-несильге Оны урмет эткенлерге О, мерамет эте.

⁵¹ Озюнинъ къудретли къолуны узатты да,

юрегинде кибир фикирлери олгъанларнынъ эписини дагъытты.

⁵² Укюмдарларны тахтларындан алып ташлады,

алчакъгонъюллилери исе юксельтти.

⁵³ Ач олгъанларгъа яхшы шейлерни берди,

зенгинлери исе бом-бош ёллады.

⁵⁴⁻⁵⁵ Аталарымызгъа, Ибраимге ве онынъ эвлядына

эбедиен мераметли олмагъа сёз бергенини хатырлады

ве Озь къулуна Исраильге ярдымгъа кельди.

⁵⁶ Меръем учъ ай къадар Элизабетнинъ янында къалды. Сонъ озюнинъ эвине къайтып кельди.

⁵⁷ Элизабетнинъ бала тападжакъ вакъты кельди, ве о огълан догъурды. ⁵⁸ Онынъ къомшулары ве сой-соплары, Рабби онъа бойле буюк мерамет япкъаныны эшитип, онен берабер къувана эдилер. ⁵⁹ Секизинджи куню баланы сюннет этмеге кельдилер ве онынъ адыны, бабасынынъ ады киби, «Зекарья» къоймагъа истедилер.

⁶⁰ Амма анасы бунъа:

— Ёкъ, онынъ ады Ягъя оладжакъ, — деди.

⁶¹ Онъа:

— Сенинъ союнъ арасында бойле ады олгъан ич кимсе ёкъ да, — дедилер, ⁶² ве баланынъ бабасындан ишаретлернен, онъа насыл ад бермеге истегенини сорадылар.

⁶³ Зекарья, язув тахтачыгъыны сорап: «Онынъ ады “Ягъя”», — деп язды. Эр кес шашып къалды. ⁶⁴ Шу анъ Зекарьянынъ агъзы ачылды, ве тили чезильди. О, лаф этип башлады ве Аллагъа шукюр этти. ⁶⁵ Эписи къомшулар пек къоркътылар. Бутюн дагълы Еудие топрагъында эписи бу вакъиалар акъкъында лаф эттилер.

⁶⁶ Буны эшиткенлер эписи тюшонджеге далып, ичинден: «Бу бала ким олур экен?» — дей эдилер. Эм керчек, онен Рабби бар эди.

⁶⁷ Баланынъ бабасы Зекарья Мукъаддес Рухкъа толып, пейгъамберлик этти:

⁶⁸ — Исраильнинъ Алласыны,

Раббимизни шуретленъиз,

чюнки О, Озь халкъына ярдымгъа кельди

ве оны азат этти!

⁶⁹⁻⁷⁰ Къадимий заманларда

азиз пейгъамберлерининъ бильдиргенине коре,

- О бизге Озюнинъ къулу Давутнынъ союндан
къудретли Къуртарыджыны ёллады.
- 71 О — душманлардан
ве нефрет эткенлернинъ эписинден
бизим къуртулышымыз.
- 72 Оны ёллагъанда,
О, баба-деделеримизге мерамет этти
ве Озюнинъ мукъаддес васиетини,
- 73-75 атамыз Ибраимге берген антыны хатырлады.
О бизге, биз душманларымызнынъ къолундан
къуртулып,
кимседен къоркъмайып, азиз ве инсафлы олып,
омрюмиз боюнджа Онъа ибадет этип олурмыз,
деп ант этти.
- 76 Санъа исе, балам, «Юдже Алланынъ пейгъамбери»
дейджеклер,
чюнки Раббиден эвель кетип,
Онынъ ёлуны азырлайджакъсынъ
- 77 ве Онынъ халкъына, къуртулыш гуналарнынъ ба-
гъышланувына багълы олгъаны
акъкъында хабер даркъатаджакъсынъ.
- 78 Бизим Алламызнынъ буюк мерамети ичюн
бизге юксеклерден айдын шефакъ келеджек,
- 79 къаранлыкъ ве олюм кольгеси тюрбюнде
яшагъанларны ярыкълатаджакъ
ве бизге барышыкъ ёлуны косътереджек, —
деди.
- 80 Бала исе осип, рухунен къуветленди. Исраиль хал-
къы алдына чыкъаджакъ вакъты кельмегендже, сахрада
яшады.

¹О вакъыт Римнинъ императоры Август бутюн эалини джедвельге чекмеге эмир этти. ²Суриде Куриний укюмдарлыкъ япкъанда, бу джедвель биринджи эди.

2.1-7

Матта 1.18-25.

³Эр кес озъ шеэрлерине язылмакъ ичюн кеттилер. ⁴Юсуф да, Галилея виляетининъ Назарет шеэринден чыкъып, Еудиедеки Давутнынъ шеэринде Вифлеемге ёл алды, чюнки о, Давутнынъ союндан олып, онынъ эвлятларындан бири эди. ⁵О, юкю олгъан нишанлысы Мерьемнен берабер язылмагъа кетти. ⁶Олар анда олгъанда, Мерьемнинъ догъураджакъ вакъты кельди. ⁷Мусафирханеде оларгъа ер тапылмагъаны ичюн, о биринджи огълуны ахырда догъурды ве къундакълап айван ашлавина яткъызды.

⁸О ернинъ этрафларында чобанлар бар эди, олар чёльде яшап, геджелери къой сюрюсини къаравуллай эдилер. ⁹Оларнынъ огюнде Алланынъ мелеги пейда олды, ве Алланынъ шурети оларны къаплап алды. Чобанлар пек къоркътылар. ¹⁰Амма мелек оларгъа:

— Къоркъманъыз! Мен сизге къуванчлы хаберни алып келем. О, бутюн халкъ ичюн буюк къуванчтыр!

¹¹Бугунь Давутнынъ шеэринде сизинъ Къуртариджинъыз догъды. О — Месих, Раббидир! — деди. ¹²— Мына онынъ бельгиси: бир ашлавда яткъан къундакъ бала сыны тапарсыз.

¹³Шу ань мелекнинъ янында коклер ордусы пейда олды. Олар Алланы шуретлеп:

¹⁴— Юкъары коклерде Аллагъа шан-шурет! О мемнион олгъан адамларгъа ер юзюнде барышыкъ

олсун! — дедилер. ¹⁵ Мелеклер кокке котерильген сонъ, чобанлар бир-бирине:

— Айды, Вифлеемге барайыкъ да, анда не олгъаныны, Раббиден бизге бильдирильген шейлерни бакъайыкъ, — дедилер. ¹⁶ Олар тез-тез ёлгъа чыкътылар ве барып Меръемни, Юсуфны ве ашлавда яткъан баланы таптылар. ¹⁷ Оны корип, бу бала акъкъында оларгъа насыл хабер этильгенини айттылар. ¹⁸ Буны динълегенлернинъ эписи чобанларнынъ айткъанларына шашып къалдылар. ¹⁹ Меръем исе эр шейни акъылында тутып, бу акъта тюшюне эди. ²⁰ Чобанлар, эшиткен ве корьген шейлери ичюн Аллагъа шукюрлер айттып ве Оны алгъышлап, къайттылар. Эр шей оларгъа бильдирильгени киби олып чыкъкъан эди.

²¹ Секиз кунъ кечкен сонъ, баланы сюннет этиледжек вакъты кельгенде, Онынъ адыны «Иса» къойдылар. Бу адны Онъа, Меръем даа юклю олмаздан эвель, мелек къойгъан эди.

²² Муса Къанунда буюргъаны киби, оларнынъ эяланмакъ вакъты кечкенде, баланы Ерусалимге, Раббининъ огюне кетирдилер, ²³ чюнки Раббининъ Къанунында: «*Эр бир биринджи догъгъан огълан бала Раббиге багъышлансын*», — деп язылгъан. ²⁴ Алланынъ Къанунында даа айтылгъаны киби, олар «*бир чифт гогерджин, я да эки яш гогерджин*» къурбанлыкъ оларакъ кетирмек керек эдилер.

²⁵ О вакъыт Ерусалимде Симеон деген бир адам бар эди. О, инсафлы ве диндар адам олып, Исраиль ичюн теселли беклей. Онда Мукъаддес Рух бар эди. ²⁶ Мукъаддес Рух онъа, Раббининъ Месихини корьмегендже,

ольмейджегини бильдирген эди. ²⁷ Рухтан ильхамланып о, Алланынъ Сарайына кельди. Ана-бабасы кичкене Исаны Къанун буюргъаныны ерине кетирмек ичюн анда алып кельгенде, ²⁸ Симеон Оны къолуна алып, Аллагъа шукюр этти:

²⁹ — Укюмдар! Берген сёзююнъни тутып,
Сен энди мени, Озь къулунъны
тынчлыкънен йибересинъ,

³⁰⁻³¹ чюнки козьлерим эписи халкълар огюнде
азырландыргъан къуртарувынъны коръди.

³² О — башкъа миллетлерни ярыкълатаджакъ
Нурдыр,

Сенинъ Исраиль халкъынънынъ шурети.

³³ Исанынъ эм бабасы, эм анасы бала акъкъында ай-
тылгъаныны эшитип, шаштылар. ³⁴ Симеон оларгъа ях-
шылыкъ тиледи ве Исанынъ анасы Мерьемге:

— Мына бу ерде яткъан бала ичюн Исраильде
чокълары йыкъыладжакъ, чокълары исе тураджакълар.
О, Алланынъ алямети олып, Онъа къаршы адамлар
баш котереджеклер. ³⁵ Сенинъ джанынъны да къылыч
яраджакъ. Сонъ чокъ адамнынъ фикирлери ачыла-
джакъ, — деди.

³⁶ Анда Ашер къабилесинден Фануэлнинъ къызы
Анна пейгъамбер бар эди. О пек къарт къадын эди.
Акъбайгъа чыкъкъан сонъ, къоджасынен еди йыл яша-
гъан, ³⁷ тул къалгъан ве сексен дёрт йылдан берли тул
олгъан эди. О, ич бир вакъыт Алланынъ Сарайындан
тышарыгъа чыкъмай, гедже-куньдюз дувалар окъуп ве
аштан-сувдан вазгечип, Аллагъа ибадет эте эди. ³⁸ О ва-
къыт Анна да, оларнынъ янына барып, Аллагъа шукюр

этти ве Ерусалимнинъ къуртуладжагъыны беклеп тургъанларнынъ эписине бала акъкъында айтып башлады.

³⁹ Алланынъ Къануны буюргъан шейлернинъ эписини беджерген сонъ, Юсуфнен Меръем Галилеягъа, озълерининъ Назарет шеэрине къайттылар. ⁴⁰ Бала исе осип, икмет ве кучъ толады. Алла баладан разы эди.

⁴¹ Исанынъ ана-бабасы эр йыл Ерусалимге Песах Байрамына бардылар. ⁴² Иса он эки яшыны толдургъанда, олар адетиндже байрамгъа кеттилер. ⁴³ Байрамдан сонъ Юсуф ве Меръем эвге къайттылар, огълан Иса исе Ерусалимде къалды. Ана-бабасы буну бильмеди.

⁴⁴ Олар Оны, ёлджулар арасында кетедир, деп тюшондилер. Бир кунълюк ёлны кечкен сонъ, сой-соп ве танышлар арасында Исаны къыдыра башладылар. ⁴⁵ Оны тапамагъан сонъ, олар Ерусалимге къайттылар ве анда да къыдырмакъны девам эттилер. ⁴⁶ Учъ кунъден сонъ олар Исаны Алланынъ Сарайында таптылар. О, оджалар арасында отура ве оларны динълеп суаллер бере эди. ⁴⁷ Оны динълегенлер эписи Исанынъ эр шейни анълагъанына ве берген джевапларына шаша эдилер.

⁴⁸ Ана-бабасы Оны корип шаштылар. Анасы Онъа: — Огъланчыгъым, бизге буну не ичюн яптынъ? — Бабанъ ве мен чокъ къасеветленип Сени къыдырдыкъ, — деди.

⁴⁹ О исе оларгъа: — Мени не ичюн къыдырдынъыз? Я Мен Бабамнынъ эвинде олмакъ кереклигимни бильмей эдинъизми? — деди.

⁵⁰ Амма олар Онынъ айткъаныны анъламадылар. ⁵¹ Иса оларнен кетти ве Назаретке къайтты. Ана-бабасынынъ

сёзюнден бир вакъыт чыкъмады. Анасы исе бир шей унутмайып, оларнынъ эписини юрегинде тутты.⁵² Иса осе эди. Яшы арткъанынен, икмети де арта эди. Исагъа Алланынъ ве адамларнынъ хайыры да чокълаша эди.

¹Император Тиберийнинъ падишалыгъынынъ он бешинджи йылында, Понтий Пилат — Еудие-

3.1-20

Матта 3.1-12;

Марк 1.1-8;

Юхан 1.19-28.

де акимлик япкъанда, Ирод — Галилеяда, онынъ къардашы Филип — Итурея ве Трахонит виляетлеринде, Лисаний — Абиленеде укумдарлыкъ эте эдилер.² Аннас ве Каяфа баш руханий вазифесинде эдилер.

О вакъыт Зекарьянынъ огълу Ягъя сахрада олгъанда, Алланынъ Сёзю онгъа кельди.³ Ягъя Иордан озенининъ этрафларыны айланып юрди ве гуналары багъышланмасы ичюн адамларны тевбе этмеге ве сувгъа батырылып чыкъмагъа давет этти.⁴ Бу акъкъында Ешая пейгъамбернинъ китабында язылгъан эди:

«Сахрада бир сес гудюрдей:

“Раббининъ ёлуны азырлангъыз,

Кечеджек ерлерини тюм-тюз этингиз!

⁵ *Эписи вадийлер толдурылсынлар,*

байырлар ве дагълар алчакъ этильсинлер.

Къыйыш ёллар догърултылсын,

чукъурлы ёлчыкълар тегиз этильсинлер!

⁶ *О вакъыт, яшагъанларнынъ эписи*

Алладан къуртарув кореджеклер”».

⁷Сувгъа батырылып чыкъмакъ ичюн, онгъа топларнен кельген адамларгъа Ягъя:

— Эй йылан союндан олгъанлар! Башынъызгъа келеяткъан Алланынъ гъазабындан къачып къуртуладжакъынъызны сизге ким огретти?⁸ Тевбе эткенинъизни озь ишлеринъизнен исбат этинъиз! Тек ичинъизден: «Ибраим бизим бабамыз!» — деп отурманъыз. Мен сизлерге шуны айтам: Алланынъ мына бу ташлардан Ибраимге бала япмагъа къудрети бар.⁹ Шимди тереклернинъ тамырлары янында балта азыр ята. Яхшы мейва бермеген эр бир терекни кесип, атешке ташлайлар, — дей эди.

¹⁰ Халкъ ондан:

— Биз не япмакъ керекмиз?[?] — деп сорай.

¹¹ Ягъя оларгъа:

— Кимде эки чифт тюп урбасы олса, мухтадж олгъаннен пайлашсын. Кимнинъ ашы олса, о да бойле япсын, — деди.

¹² Салым топлайыджылар да сувгъа батырылмагъа кельдилер ве ондан:

— Оджамыз, биз не япайыкъ?[?] — деп сорадылар.

¹³ Ягъя оларгъа:

— Ольчюсинден зияде салым алманъыз, — деди.

¹⁴ Аскерлер де ондан:

— Я биз не япайыкъ?[?] — деп сорадылар.

— Зорнен параларыны тутып алманъыз, ялан шаатлыкъ берменъиз, озь къазанчынъызгъа разы олунъыз, — деди Ягъя.

¹⁵ Халкъ Месихни пек беклей эди. Эписи адамларнынъ гонгълюнде: «Ягъя Месих дегиль экенми?[?]» — деген тюшюнджелер бар эди.¹⁶ Ягъя исе эписине:

— Мен сизни сувгъа батырып чыкъарам. Амма менден къудретлиси келеята, мен Онынъ аякъкъапарынынъ

багъыны чезмеге биле лыйыкъ дегилим. О сизни Мукъаддес Рухкъа ве атешке батыраджакъ.¹⁷ Онынъ къолунда махсус куреги бар. О, Озь арманыны темизлейджек: богъдайны анбарына топлап, кепекни исе сёнмез атеште якъаджакъ, — деп джевап берди.

¹⁸ Ягъя пейгъамбер бойле ве чокъ башкъа сёзлернен халкъкъа Къуванчлы Хаберни бильдирди.

¹⁹ Ягъя, виляет укюмдары Иродны, озь къардашынынъ сабыкъ апайы Иродиягъа эвленгени ве эписи яман якъан ишлери ичюн, къабаатлады.²⁰ Ирод исе сонъунда Ягъяны зиндангъа атты ве бунынънен даа бир джинает япты.

²¹ Бутюн халкъ сувгъа батырылып чыкъкъанда, Иса да шуны япты. О, дува окъугъанда, кок ачылды да,²² Мукъаддес Рух беден корюнишинде, гогерджин сымасында Онынъ устуне энди. Коктен: «Сен Меним севимли Огълумсынъ, Мен Сенден разым», — деген сес эшитильди.

3.21-22

Матта 3.13-17;

Марк 1.9-11.

²³ Иса Озь хызметини башлагъанда, къарарнен отуз яшларында эди. Адамлар Оны Юсуфнынъ огълу беллей эдилер. Юсуф исе Элининъ огълу,²⁴ Эли — Маттатнынъ огълу, Маттат — Левийнинъ огълу, Левий — Мелхининъ огълу, Мелхи — Яннайнынъ огълу, Яннай — Юсуфнынъ огълу,²⁵ Юсуф — Маттатиянынъ огълу, Маттатия — Амоснынъ огълу, Амос — Наумнынъ огълу, Наум — Эслининъ огълу, Эсли — Нагайнынъ огълу,²⁶ Нагай — Маатнынъ огълу, Маат — Маттатиянынъ огълу, Маттатия — Шимийнинъ огълу, Шимий — Ёсехнинъ огълу, Ёсех — Ёданынъ огълу,²⁷ Ёда — Ёананнынъ огълу, Ёанан — Ресанынъ огълу, Реса — Зеруббавелнинъ огълу, Зеруббавел — Шеалтиэльнинъ

3.23-38

Матта 1.1-17.

огълу, Шеалтиэль — Нерининъ огълу, ²⁸ Нери — Мелхининъ огълу, Мелхи — Аддининъ огълу, Адди — Къосамнынъ огълу, Къосам — Эльмадамнынъ огълу, Эльмадам — Эрнинъ огълу, ²⁹ Эр — Ёшуанынъ огълу, Ёшуа — Элиезернинъ огълу, Элиезер — Ёримнинъ огълу, Ёрим — Маттатнынъ огълу, Маттат — Левийнинъ огълу, ³⁰ Левий — Шимеоннынъ огълу, Шимеон — Ехуданынъ огълу, Ехуда — Юсуфнынъ огълу, Юсуф — Ёнамнынъ огълу, Ёнам — Элякимнинъ огълу, ³¹ Эляким — Мелеанынъ огълу, Мелеа — Меннанынъ огълу, Менна — Маттатанынъ огълу, Маттата — Натаннынъ огълу, Натан — Давутнынъ огълу, ³² Давут — Йишайнынъ огълу, Йишай — Оведнинъ огълу, Овед — Боазнынъ огълу, Боаз — Салмоннынъ огълу, Салмон — Нахшоннынъ огълу, ³³ Нахшон — Амминадавынъ огълу, Амминадав — Админнинъ огълу, Админ — Арнининъ огълу, Арни — Хецроннынъ огълу, Хецрон — Парецнинъ огълу, Парец — Ехуданынъ огълу, ³⁴ Ехуда — Якъупнынъ огълу, Якъуп — Исхакънынъ огълу, Исхакъ — Ибраимнинъ огълу, Ибраим — Терахнынъ огълу, Терах — Нахорнынъ огълу, ³⁵ Нахор — Серугнынъ огълу, Серуг — Реунынъ огълу, Реу — Пелегнинъ огълу, Пелег — Эвернинъ огълу, Эвер — Шелахнынъ огълу, ³⁶ Шелах — Кенаннынъ огълу, Кенан — Арпакъшаднынъ огълу, Арпакъшад — Шемнинъ огълу, Шем — Нухнынъ огълу, Нух — Ламехнинъ огълу, ³⁷ Ламех — Метушелахнынъ огълу, Метушелах — Ханохнынъ огълу, Ханох — Ереднинъ огълу, Еред — Махалалэлнинъ огълу, Махалалэл — Кенаннынъ огълу, ³⁸ Кенан — Эношнынъ огълу, Энош — Шетнинъ огълу, Шет — Адемнинъ огълу, Адем — Алланынъ огълу эди.

¹Иса Мукъаддес
Рухкъа толып, Иордан
озенинден къайтты.

4.1-13

Матта 4.1-11;
Марк 1.12-13.

Рух Оны сахрагъа алып кетти.

²Анда къыркъ кунъ девамында Иблис Исаны сынавдан кечирди. О кунълерде Иса бир шей ашамады ве сонъунда пек ач олды. ³Иблис Онъа:

— Эгер Сен Алланынъ Огълу олсанъ, мына бу ташкъа айт, отъмек олсун, — деди.

⁴Иса онъа джевап берип:

— Алланынъ Китабында:

«*Инсангъа яшамакъ ичюн*

тек бир отъмек керек дегиль ола», — деп язылгъан, — деди.

⁵Сонъ Иблис Исаны юксек бир ерге чыкъарып, бир анъ ичинде Онъа дюньянынъ эписи падишалыкъларыны косътерди. ⁶Иблис Исагъа:

— Мен Санъа бу падишалыкъларны, оларнынъ бутюн къудретинен ве шан-шуретинен берабер беририм. Олар эписи манъа берильгенлер, ве мен оларны истегениме береджем. ⁷Шунынъ ичюн, Сен манъа бель буксенъ, эписи Сенинъки оладжакъ, — деди.

⁸Иса онъа джевап берип:

— Алланынъ Китабында:

«*Раббинъе Алланъа белинъни бук,*

тек Онъа ибадет эт», — деп язылгъан, — деди.

⁹Сонъ Иблис Оны Ерусалимге алып кельди ве Алла Сарайыннынъ тѣпесине турсатып:

— Эгер Сен Алланынъ Огълу олсанъ, Озюнъни бу ерден ашагъа ташла. ¹⁰Алланынъ Китабында шойле язылгъан:

«О, Сен акъкъынъда Озь мелеклерине
Сени къорчаламагъа эмир этеджек»

¹¹ ве

«Олар Сени къолларында котерип кетеджеклер,
аягъынъ ташкъа сюрюнмейджек».

¹² Иса онъа:

— Бойле деп язылгъан: «Раббинъни, сенинъ Алланъ-
ны сынама», — деди.

¹³ Иблис, Исаны сынамагъа битирип, вакътынджа
Оны къалдырып кетти.

¹⁴ Иса Мукъаддес Рухнынъ къудре-
тинен Галилеягъа къайтып кельди.

4.14-15

Матта 4.12-17;

Марк 1.14-15.

Онынъ акъкъында хабер бутюн этраф-
ларда даркъалды. ¹⁵ Иса оларнынъ синагогаларында
адамларны окъутты, ве эписи адамлар Оны шуретледи.

¹⁶ Бир кунь Иса Назарет шеэрини
кельди. О, анда осип-буюген эди. Эр
вакъыт япкъаны киби, раатлыкъ куню
синагогагъа барды. О, Алланынъ Китабыны окъумакъ
ичюн тургъанда, ¹⁷ Онъа Ешая пейгъамбернинъ китабы-
ны бердилер. Иса китапны ачып:

4.16-30

Матта 13.53-58;

Марк 6.1-6.

¹⁸⁻¹⁹ «Раббининъ Руху Меним устюмде.

Фукъарелерге Къуванчлы Хаберни
илян этмек ичюн

О Мени мукъаддес ягънен ягълады.

Эсирлерге — азатлыкъ,

сокъурларгъа — козьлери ачылгъаныны

илян этмек ичюн,

азап чеккенлерни къуртармакъ ичюн,

Раббининъ хош девири кельгенини

илян этмек ичюн О, Мени ёллады», —
деп язылгъан ерини тапып окъуды.

²⁰ Сонъ Иса, китапны къапатып, хызметчиге берди
ве ерине отурды. Синагогадакилер эписи Онъа дикъ-
къатнен бакъа эдилер. ²¹ Иса оларгъа:

— Сиз Мени динълеген вакъытта, язылгъан сёзлер
беджерильди, — деди.

²² Эписи О акъкъында яхшы шейлер айта эдилер,
Оннынъ агъзындан чыкъкъан хайырлы сёзлерге шаша
эдилер. Олар бир-биринден:

— Я О, Юсуфнынъ огълу дегильми? — деп сораёй
эдилер.

²³ Иса оларгъа:

— Сиз эльбетте Манъа: «Эй эким, озюньни озюнь
тедавийле», деген ибарени айтаджакъсыз. «Биз Ка-
фарнаумда олгъан шейлерни эшиттик. Энди буны Озь
ветанында да яп», дейджексиз, — деди. ²⁴ Сонъ Иса
девам этип: — Сизге догърусыны айтам: озь ветанында
къабул этильген пейгъамбер ёкъ, — деди. ²⁵ — Керчек-
тен, сизге айтам: Ильяснынъ девринде, учь бучукъ
йыл ягъмур ягъмагъанда ве бутюн ерлерде буюк ачыкъ
олгъанда, Израильде чокъ тул къадынлар бар эди.

²⁶ Амма Ильяс оларнынъ ич бирисине ёлланылмагъан,
тек Сидон* янындаки Зарефат шеэринде яшагъан бир
тул къадынгъа ёлланылгъан эди. ²⁷ Эль-Яса пейгъам-
бернинъ девринде Израильде лепра хасталыгъына огъ-
рагъанлар чокъ эди. Амма олардан ич бириси эяллап

---

* **4.26** Сидон — бу шеэр исраиллилернинъ шеэрлеринден бириси
дегиль эди.

тедавийленмеген эди, тек бир суриели Нааман тедавийленген эди.

²⁸ Бу сёзлерни эшитип, синагогадакилер эписи ачуландылар. ²⁹ Олар атылып турдылар ве Исаны шеэрден чыкъарып, Назарет ерлешкен дагънынъ төпесине кетирдилер. Оны къаядан ашагъа атмагъа истедилер. ³⁰ Лякин Иса оларнынъ арасындан кечип, о ерни къалдырды.

³¹ Иса Галилеядаки Кафарнаум шеэри-не кельди. Раатлыкъ кунълери О, адамларны огрете эди. ³² Эписи Исанынъ огретювине шаша, чюнки О, къудретнен айта эди.

4.31-37

Марк 1.21-28.

³³ Синагогада, ичинде арам рух олгъан бир адам бар эди. О, кучлю сеснен багъырып:

³⁴ — Эй, назаретли Иса, Санъа бизден не керек? Сен бизни гъайып этмеге кельдинъми? Мен Сенинъ ким олгъанынъны билем. Сен Алланынъ Азизисинъ!

³⁵ Иса джинге шойле эмир этти:

— Сус да, бу адамдан чыкъ! — деди.

Джин адамны эписининъ огюнде йыкътырды ве онъа ич бир зарар кетирмейип, ичинден чыкъты. ³⁶ Эписи шашып къалдылар ве бир-бирине:

— Бу насыл шей? Онынъ о къадар укюми ве къудрети бар ки, О, арам рухларгъа биле буюра, олар исе чыкъалар, — дедилер.

³⁷ О акъкъында хабер бутюн этрафларгъа даркъалды.

³⁸ Иса синагогадан чыкъып, Симоннынъ эвине кетти. Симоннынъ къайнанасы юксек сыджакънен хаста ята эди. Онъа

4.38-41

Матта 8.14-17;

Марк 1.29-34.

ярдым этсин деп, Исагъа риджа эттилер. ³⁹ О, къадыннынъ янына барып, эгильди ве хасталыкъкъа токътамагъа

бурды, ве хасталыкъ шу ань къадынны къалдырды. О исе, бирден турып оларгъа софраны донатты.

⁴⁰ Кунь баткъанда, адамлар Исанынъ алдына чешит тюрлю хасталыкъларнен къыйналгъан сой-сопларыны алып кельдилер. О, эр бир хастагъа къолларыны къойып, оларны тедавийледи.

⁴¹ Чокъ адамнынъ ичинден джинлер чыкъып: «Сен Алланынъ Огълусынъ!» — деп къычыра эдилер. Иса оларны сусмагъа меджбур этти, буны айтмагъа ясакъ этти, чюнки олар, О, Месих олгъаныны биле эдилер.

⁴² Танъ аткъанда, Иса шеэрден чыкъып, адам ёкъ олгъан ерге кетти.

4.42-44

Марк 1.35-39.

Халкъ исе Оны къыдырып башлады. Оны тапып, меджбур этип къалдырмагъа тырыштылар. ⁴³ Амма Иса оларгъа:

— Мен Алланынъ Падишалыгъы акъкъында Къуванчлы Хаберни башкъа шеэрлерде де даркъатмакъ керегим. Мен шунынъ ичюн ёлланылгъаным, — деди.

⁴⁴ Бойледже, О, Еудиенинъ синагогаларында адамларны огретмеге девам этти.

¹ Бир куню Иса Генесарет голю янында,

Оны сарып алгъан халкъ

арасында тура эди. Адамлар Иса айткъан Алланынъ Сёзюни динълей эдилер.

² Иса гольнинъ ялысында тургъан эки къайыкъны корьди. Балыкъчылар къайыкъларындан чыкъып, балыкъ торларыны юва эдилер. ³ О, бир къайыкъкъа, Симоннынъ къайыгъына минип, Симонгъа ялыдан бираз

5.1-11

Матта 4.18-22;

Марк 1.16-20.

узақлашмасыны риджа этти ве, къайыкънынъ ичинде отурып, адамларны андан огретмеге девам этти. ⁴Битирген сонъ исе, Симонгъа:

— Сувнынъ терендже ерине бар да, балыкъ тутмакъ ичюн торларны тюшюринъиз, — деди. ⁵Симон джевап берип:

— Саибим, биз бутюн гедже чалыштыкъ, амма бир шей тутьп оламадыкъ. Лякин Сен буюрсанъ, мен торларны ташларым, — деди.

⁶Ташлагъанынен о къадар чокъ балыкъ туттылар ки, тап балыкъ торлары йыртыла башладылар. ⁷Олар башкъа къайыкътаки аркъадашларына къолларыны саллап, оларны ярдымгъа чагъырдылар. Аркъадашлары келип, эки къайыкъны балыкъкъа толдурды. Къайыкълар чёкеджек киби олды. ⁸Симон Пётр буны коръди де, Исанынъ алдында тиз чёкип:

— Раббим, менден кет, чюнки мен гуналы адамым, — деди.

⁹⁻¹⁰Симон ве онынъ янындакилери бу къадар тутулгъан балыкъны корип, къоркътылар. Симоннынъ аркъадашлары олгъан, Зебедайнынъ огъулары Якъуп ве Юхан да, къоркътылар. Лякин Иса Симонгъа:

— Къоркъма, сен энди балыкъ дегиль, адамларны тутаджакъсынъ, — деди.

¹¹Олар къайыкъларны ялыгъа чыкъардылар да, эр шейни къалдырып, Исанынъ артындан кеттилер.

¹²Иса бир шеэрде олгъанда, Онынъ янына бутюн бедени лепра хасталыгъынен къаплангъан бир адам кельди. О, Исаны корип, ерге йыкылып:

5.12-16

Матта 8.1-4;
Марк 1.40-45.

— Эфендим, эгер истесенъ, мени эяллап тедавийлер-синъ, — деп яварды.

¹³ Иса къолуны узатты ве онъа тийип:

— Мен истейим, эял ол! — деди. Шу анъ лепра адамны къалдырды. ¹⁴ Иса онъа кимсеге бир шей айтмамакъны буюрды ве:

— Руханийге бар, о сени бакъсын да, тедавийленгенинъ ичюн, Муса буюргъан бахшышны бер, о, эписине шаатлыкъ олсун, — деди.

¹⁵ Иса акъкъындаки лафлар эп чокълаша. Халкъ Оны динълемек ве хасталыкъларындан къуртулмакъ ичюн Онъа топнен келе башлай. ¹⁶ Иса Озю исе адам ёкъ олгъан ерлерге барып, дува окъуй эди.

¹⁷ О, адамларны огреткен кунълернинъ биринде, Оны динълегенлер арасында Галилеянынъ ве Еудиенинъ эписи къасабаларындан ве Ерусалим шеэринден кельген фериселер ве Къанун оджалары отура эдилер. Исанен берабер Алланынъ тедавийлеген къувети эди.

5.17-26

Матта 9.1-8;
Марк 2.1-12.

¹⁸ Бир къач адам тешек устюнде яткъан паралич ургъан бир хастаны котерип кельдилер. Олар оны Исанынъ алдына къоймакъ ичюн, эвге алып кирмеге тырыштылар.

¹⁹ Лякин адам чокълугъындан оны ичериге кетирмеге чаресини тапамайып, олар эвнинъ дамына чыкътылар ве кираметни дагъытып, хастаны тешегинен берабер оданынъ ортасына, тамам Исанынъ огюне яваштан тюшюрдилер. ²⁰ Иса оларнынъ иманыны корип:

— Акъай, гуналарынъ багъышланды! — деди.

²¹ Къанун оджалары ве фериселер озъара тюшюнип: «Бойле куфюр шей япкъан бу адам ким экен? Гуналарны

багъышламагъа Алладан башкъа кимнинъ акъкъы бар?» — дедилер. ²² Иса оларнынъ не тюшонгенлерини билип:

— Сизинъ юреклерингиздеки тюшонджелер недир!

²³ Айтыладжакъ сёзлерден къайсы къолайджа: «Гуналарынъ багъышланды» я да «Еринъден тур ве кет», — демекми? ²⁴ Шимди Инсан Огълунынъ ер юзюнде гуналарны багъышламакъ къудрети олгъаныны билирсиз, — деди. Сонъ паралич ургъан адамгъа:

— Мен сангъа айтам: тур, тешегингни ал да, эвинге кет, — деди.

²⁵ Адам, эписининъ козю огюнде бирден турып, яткъан тешегини алды да, Алланы шуретлеп, эвине кетти.

²⁶ Эписи шашып къалдылар. Олар Алланы шуретледи, къоркъа-къоркъа:

— Биз бугунъ оламайджакъ шейлерни корьдик, — дедилер.

²⁷ Бундан сонъ Иса о ерден чыкъты.

О, салым топлангъан еринде чалышкъан Левий адлы салым топлайыджыны корьди ве онгъа:

— Меним артымдан юр! — деди.

²⁸ О, еринден турды ве, эр шейни ташлап, Исанынъ артындан кетти. ²⁹ Сонъ Левий озь эвинде Иса ичюн буюк той япты. Мусафирлер арасында пек чокъ салым топлайыджылары ве башкъа адамлар бар эди. ³⁰ Фериселер ве Къанун оджалары Онынъ шегиртлерине:

— Сиз не ичюн салым топлайыджылары ве башкъа гуналыларнен бирликте ашап-ичесиз? — деп мырылдап башлады.

³¹ Иса оларгъа:

5.27-32

Матта 9.9-13;
Марк 2.13-17.

— Эким сагъламларгъа дегиль, хасталаргъа керек.

³² Мен инсафлы адамларны дегиль, гуналыларны тѣвбе этмеге чагъырмакъ ичюн кельдим, — деп джевап берди.

³³ Олар Исагъа:

— Ягъянынъ шегиртлери сыкъ-сыкъ аштан-сувдан вазгечелер ве дувалар

окъуйлар. Фериселернинъ шегиртлери де бойле япалар. Сенинъкилери исе эм ашайлар, эм ичелер! — дедилер.

³⁴ Иса оларгъа:

— Тойдаки мусафирлерни, киев оларнен олгъанда, аштан-сувдан вазгечмеге меджбур этмек мумкюнми?

³⁵ Амма ойле куньлер келеджек ки, киевни олардан тутьп аладжакълар. Ана о вакъыт, о куньлерде аштан-сувдан вазгечерлер, — деди.

³⁶ Иса оларгъа бир кинаели икяе де айтып берди:

— Кимсе эски урбасына ямав къоймакъ ичюн, янгы урбадан парча кесмез. Чюнки о, янгы урбаны да бозар, эски урбасына да янгы ямав келишмез. ³⁷ Кимсе яш шарапны эски мешин торбаларына толдурмай, чюнки яш шарап эски торбаларны патлатыр: эм шарап тѣкюлир, эм торбалар гъайып олур. ³⁸ Яш шарапны янгы мешин торбаларгъа толдурмакъ керек. ³⁹ Эски шарапны ичкенлерден ич бириси яш шарапны истемез. О: «Эскиси яхшы», — дер, — деди.

¹ Бир раатлыкъ куню Иса богъдай тарла-сындан кечип кеткенде,

Онынъ шегиртлери башакъларны къопарып авучлары ичинде темизлеп ашай

эдилер. ² Базы фериселер исе:

5.33-39

Матта 9.14-17;

Марк 2.18-22.

6.1-5

Матта 12.1-8;

Марк 2.23-28.

— Сиз раатлыкъ куню япмагъа мумкюн олмагъан шейни не ичюн япасыз? — дедилер. ³Иса оларгъа:

— Я сиз, Давут ве онынъ янындакилери ач къалгъанда не япкъанлары акъкъында окъумадынъызмы?

⁴О, Алланынъ Эвине кирип, тек руханийлерге ашамагъа мумкюн олгъан теклиф пителерини алып, озю ашагъан ве янындакилерине де берген, — деп джевап берди.

⁵Сонъ Иса девам этип:

— Инсан Огълу — раатлыкъ кунюнинъ Раббисидир, — деди.

⁶Башкъа бир раатлыкъ куню Иса си-нагогагъа келип, адамларны огретти.

Анда онъ къолу сакъатланып къуругъан

бир адам бар эди. ⁷Къанун оджалары ве фериселер Исаны къабаатламакъ ичюн, О, раатлыкъ куню хастаны тедавийлер экенми, деп, Онынъ артындан бакъып тура эдилер. ⁸Иса исе, оларнынъ фикирлерини билип, къолу сакъат адамгъа:

— Тур ве мында, ортагъа чыкъ, — деди. О турды.

⁹Иса оларгъа:

— Мен сизден сорайым: раатлыкъ кунюнде не япмакъ мумкюн — яхшылыкъмы я да яманлыкъмы? Джан къуртармакъмы я да гъайып этмекми? — деди.

¹⁰Иса оларны эписини козьден кечирип, о адамгъа:

— Къолунъны узат, — деди. О адам бойле япкъанынен, къолу тюзельди.

¹¹Олар исе, ачувындан къутурып, Онъа не япайыкъ деп, озъара фикирлеше башладылар.

¹²О куньлерде Иса дува окъума-макъ ичюн дагъгъа чыкъты ве

6.6-11

Матта 12.9-14;
Марк 3.1-6.

6.12-16

Матта 10.1-4; Марк 3.13-19.

бутюн гедже Аллагъа дува окъуды. ¹³Танъ аткъанда исе шегиртлерини янына чагъырды ве оларнынъ ичинден он экисини сайлап алды да, оларны «эльчилер» деп адландырды. ¹⁴Оларнынъ адлары: Симон (Иса онъа Пётр адыны берди), онынъ къардашы Андрей, Якъуп, Юхан, Филип, Бартоломай, ¹⁵Матта, Тома, Алфейнинъ огълу Якъуп, Ветанпервер лагъабыны ташыгъан Симон, ¹⁶Якъупнынъ огълу Иуда ве сонъунда Исаны саткъан Иуда Искариот. ¹⁷Оларнен ашагъа тюшип, Иса тегиз бир ерде токъталды.

6.17-19

Матта 4.23-25.

Анда Онынъ пек чокъ шегиртлери ве бутюн Еудиеден, Ерусалимден, Тир ве Сидоннынъ, голь бою ерлешкен виляетлеринден кельген чокъ адамлар топлашкъан эди. ¹⁸Олар Исаны динълемек ве хасталыкъларындан тедавийленмек ичюн кельгенлер. Арам рухлардан къыйналгъанлар да тюзеле эдилер. ¹⁹Адамларнынъ эписи Исагъа тиймеге тырыштылар, чюнки Ондан эписини тедавийлеген кучъ чыкъа эди.

²⁰Иса, шегиртлерине бакъып:
— Эй фукъарелер! Не къадар
бахтлысыз,

6.20-26

Матта 5.1-12.

чюнки Алланынъ Падишалыгъы сизинъкидир.
²¹Шимди ачлыкъ чеккенлер! Не къадар бахтлысыз,
чюнки сиз ашап тояджакъсыз.
Шимди агълагъанлар! Не къадар бахтлысыз,
чюнки сиз куледжексиз.

²²Инсан Огълу ичюн адамлар сизден нефретленгенде, сизни ред эткенде, сизни акъаретлегенде, масхара этип адынъызыны къаралагъанда, бахтлы олунъыз. ²³О куню къуванынъыз ве шенъленинъиз, чюнки сизни коклерде

буюк муяфат беклей! Бу адамларнынъ баба-деделери де пейгъамберлерге бойле япкъанлар.

²⁴ Лякин зенгинлер! Алынъыз беля,

чюнки сиз энди теселли таптынъыз.

²⁵ Шимди токъ олгъанлар! Алынъыз беля,

чюнки сиз ач оладжакъсыз.

Шимди кульгенлер! Алынъыз беля,

чюнки сиз окюрип агълайджакъсыз.

²⁶ Сизни эписи адамлар макътаса, алынъыз беля,

чюнки бу адамларнынъ бабалары, ялан

пейгъамберлерни де бойле макътагъанлар.

²⁷ Лякин сизге, Мени динълеген-

лерге айтам: душманларынъызны

6.27-36

Матта 5.38-48; 7.12а.

севинъиз, сизден нефретленгенлерге яхшылыкъ япынъыз.

²⁸ Сизни къаргъагъанларгъа эйилик тиленъиз, сизни ын-джыткъанларгъа дувалар окъунъыз. ²⁹ Бир янагъынъа

шамар ургъан адамгъа башкъасыны бер. Усть урбанъны тутып алсалар, тюп урбанъны да алмагъа кедер этме.

³⁰ Сенден сорагъангъа бер ве сенинъкини тутып алгъан-дан къайтарып бергенини талап этме. ³¹ Адамлар сизге не япкъаныны истесенъиз, сиз де оларгъа шуны япынъыз.

³² Эгер сизни севгенлерни севсенъиз, бунен насыл савап къазанаджакъсынъыз? Гуналылар да озълерини севген-лерни севелер! ³³ Эгер озюнъизге яхшылыкъ эткенлерге

яхшылыкъ этсенъиз, бунен насыл савап къазанаджакъ-сынъыз? Гуналылар да бойле япалар. ³⁴ Эгер сиз къай-

тарып алмакъ умютинен борджкъа берсенъиз, бунен насыл савап къазанаджакъсынъыз? Гуналылар да, бер-ген борджуны сонъ къайтарып алмакъ ичюн, гуналылар-гъа борджкъа берелер. ³⁵ Сиз исе душманларынъызны

севинъиз ве оларгъа яхшылыкъ япынъыз. Ич бир къаршылыкъ беклемейип, борджкъа беринъиз. О вакъыт сизни буюк мукъфат беклей, сиз Юдже Алланынъ огъулары оладжакъсынъыз. О Озю, яман ве шукюр этмеген адамларгъа биле мерамет эте. ³⁶Бабанъыз мераметли олгъаны киби, сиз де мераметли олунъыз.

³⁷Кимсени укюм этменъиз, сизни де укюм этмезлер. Кимсени къабаатламанъыз, сизни да къабаатламазлар. Багъышланъыз, сизни де багъышларлар. ³⁸Беринъиз, сизге де береджеклер, толу ольчюнен береджек: яхшы силькип, бастырып, толып-ташкъан ольчюнен сизинъ усть урбанъызнынъ этегине толдураджакълар. Сиз насыл ольчюнен ольчесенъиз, сизге де шойле ольчейджеклер, — деди.

6.37-42

Матта 7.1-5.

³⁹Иса оларгъа бойле бир кинаели икяе айтып берди: — Кёр кёрны етеклеп юрип олурмы? Олар экиси де чукъургъа тюшмезлерми? ⁴⁰Шегирт озь оджасындан юкъары оалмаз. Амма окъувыннынъ сонъуна еткен эр бир шегирт, оджасы киби олур.

⁴¹Сен не ичюн къардашыннынъ козюндеки чёпке бакъасынъ да, озь козюндеки агъачны коръмейсинъ?

⁴²Сен озь козюндеки агъачны коръмей турып, насыл ола да къардашынна: «Кель, къардашым, козюндеки чёпчюкни чыкъарайым», — дейсинъ? Эй экиюзюлю! Башта озь козюндеки агъачны чыкъар, сонъ къардашыннынъ козюнден чёпни насыл этип чыкъараджагъыннынъ ачыкъ-айдын корерсинъ.

⁴³Яхшы терек ярамай мейва бермез, ве, аксине, ярамай терек яхшы мейва бермез. ⁴⁴Эр бир терек озь мейвасындан

6.43-45

Матта 7.17-20;
12.34б-35.

билинир. Тикенлерден инджир джыймайлар, когемден юзюм кесмейлер.

⁴⁵ Яхшы адам озюнинъ юрегиндеки яхшылыкъ хази-несинден яхшылыкъ чыкъара. Яман адам яманлыкъ ха-зинесинден яманлыкъ чыкъара. Адамнынъ юреги неге толу олса, онынъ агъзындан шу чыкъар.

⁴⁶ Не ичюн сиз Мени: «Раббим, Раб-бим!» — деп чагъырасыз да, буюргъа-нымны япмайсыз?

6.46-49

Матта 7.24-27.

⁴⁷ Меним алдыма кельген ве сёзлеримни динълеп, оларны беджерген эр бир адам бойле адамгъа ошай: ⁴⁸ о, эв къургъан адамгъа ошай. Терен чукъур къазып, къая устюнде темель къойгъан адамгъа ошай. Озеннинъ сув-лары ташып, о эвге урулдылар, лякин оны къыбырдатып оламадылар, чюнки о, къавий къурулгъан эди. ⁴⁹ Амма сёзлеримни динълеп, оларны беджермеген адам, эвини топракъ устюнде темельсиз къургъан адамгъа ошай. Озеннинъ сувлары эвге урулгъанда, о бирден дагъылып кетти. О эвден, тек виран олгъан бир оба къалды.

¹ Иса сёзюни халкъ-къа айтып битирген сонъ, Кафарнаум ше-эринде келип чыкъты.

7.1-10

Матта 8.5-13;

Юхан 4.43-54.

² Анда бир юзбашынынъ энъ севим-ли къулу хасталанып, олюм алында экен. ³ Юзбашы, Иса акъкъында эшитип, О, келип къулумны къуртар-сын деп риджа этмек ичюн, еудийлернинъ акъсакъалла-рыны Онынъ алдына ёлады. ⁴ Олар Исанынъ янына кельдилер ве гъайретнен риджа этип:

— Бу адам Сенинъ ярдымынъа ляйыкътыр. ⁵О, халкъымызны севе ве бизге синагога къурды, — дедилер.

⁶Иса оларнен кетти. Олар юзбашынынъ эвине якъынлашкъанда, о, достларынен бойле хабер ёллады:

— Эфендим, замет этме, Сен эвиме киргенинъе мен ляйыкъ дегилим. ⁷Шунынъ ичюн Сенинъ алдынъа озюм бармадым, чюнки озюмни, бунъа ляйыкъ дегилим, деп саям. Сен тек буюрсанъ, къулум тедавийленир. ⁸Чюнки мен де бойсунам, манъа да бойсунгъан аскерлер бар. Бирисине: «Кет», — десем, кете. Башкъасына: «Кель мында», — десем, келе. Хызметчиме: «Шуны яп», — десем, япа, — деди.

⁹Иса бу сёзлерни эшитип, тааджиленди ве артындан кельген адамларгъа айланып:

— Сизге айтам: Мен бойле иманны Исраильде биле тапмадым, — деди.

¹⁰Ёлланылгъанлар исе, эвге къайтып кельгенде, къулнынъ тюзельгенини корьдилер.

¹¹Арадан чокъ вакъыт кечмей, Иса Наин деген шеэрге кетти. Онен берабер шегиртлери ве пек чокъ адам юре эди. ¹²Иса шеэрнинъ къапусына якъынлашкъанда, бир ольген адамны чыкъара эдилер. О, тул къадыннынъ бирден-бир огълу эди. Шеэрнинъ чокъ адамлары о къадыннен берабер кете. ¹³Рабби шу къадынны корьгенинен, аджыды ве:

— Агълама! — деди де, ¹⁴дженазе табутына якъынлашып, къолунен тийди. Табутны алып кеткен адамлар токътадылар. Иса исе:

— Эй йигит, санъа айтам: тур еринъден! — деди.

¹⁵ Олю котерилип отурды да, лаф этип башлады. Иса оны анасына къайтарды. ¹⁶ Эр кесни буюк бир къоркъу басты. Олар Алланы шуретлеп:

— Арамызда буюк пейгъамбер пейда олды. Алла Озь халкъына ярдым этмеге кельди, — дедилер.

¹⁷ Иса акъкъында бу хабер бутюн Еудие ве онынъ этрафларына даркъалды. ¹⁸ Ягъянынъ шегиртлери онъа бутюн олып кечкен ва-
къиалар акъкъында хабер эттилер. Ягъя шегиртлеринден экисини чагъырып: ¹⁹ «Келеджек Бириси Сенсинъми? Я да биз башкъасыны беклейикми?» — деп сорамакъ ичюн оларны Раббининъ алдына ёллады. ²⁰ Акъайлар, Онынъ алдына келип:

7.18-35

Матта 11.2-19.

— Бизни Сувгъа Батырыджы Ягъя ёллады. О Сенден: «Келеджек Бириси Сенсинъми? Я да биз башкъасыны беклейикми?» — деп сорай, — дедилер.

²¹ О вакъыт Иса чокъ адамларны хасталыкълардан ве оларны чекиштирген дертлерден тедавийлей, яман рухлардан къуртара, чокъ сокъурларнынъ козьлерини ача эди. ²² Иса джевап берип:

— Барынъ да, корип эшиткенлерингизни Ягъягъа айтынъыз: кёр адамлар кене корелер, топаллар юрелер, лепра хасталыгъына огърагъанлар эялланып тедавийленелер, сагъырлар эшителер, олюлер тири оалар ве фукъарелер Къуванчлы Хаберни эшителер. ²³ Мен ичюн ёлдан урулмагъан адам бахтлыдыр! — деди.

²⁴ Ягъянынъ ёллагъан адамлары кеткен сонъ, Иса халкъкъа Ягъя акъкъында айтып башлады:

— Сиз не ичюн сахрагъа бардынъыз? Ельде саллангъан къамышны корьмегеми? ²⁵ Айса, сахрагъа не ичюн

бардынъыз? Паалы урба кийген адамны корьмегеми? Лякин паалы урба кийип, байлыкъта яшагъанлар падишалар сарайларында олалар. ²⁶ Айса, кимни корьмеге бардынъыз? Пейгъамберними? Эбет, пейгъамберни! Сизге Мен айтам: о, пейгъамберден де буюк. ²⁷ Алланынъ Китабында бу адам акъкътында язылгъан эди:

«Сенден эвель хабержимни ёллайым.

О Сенинъ огюнъде ёл азырлайджакъ».

²⁸ Сизге айтам: эписи догъгъан адамлардан Ягъядан буюк олгъаны ёкътыр. Бунгъа бакъмадан, Алланынъ Падишалыгъында энъ кучюк сайылгъан биле ондан буюктир.

²⁹ Буны эшиткен бутюн халкъ, салым топлайыджылар биле, Аллагъа, догъру деп, бойсундылар ве Ягъянынъ алдына сувгъа батырылып чыкъмакъ ичюн кельдилер.

³⁰ Фериселер ве Къанун оджалары исе Алланынъ ираде-сини ред этип, Ягъягъа барып сувгъа батырылып чыкъмагъа разы олмадылар.

³¹ Иса девам этип:

— Бу адам несилини неге ошатайым? Олар кимге ошайлар? ³² Олар мейданда отурып, бир-бирине: «Биз сизге къавал чалдыкъ, сиз исе ойнамадынъыз. Биз такъмакълар окъудыкъ, сиз исе агъламадынъыз», — деп къычыргъан балаларгъа ошайлар. ³³ Чюнки Сувгъа Батырыджы Ягъя келип, аш ашамады, шарап ичмеди. Сиз исе: «Онда джин яшай», — дейсиз. ³⁴ Инсан Огълу келип, эм ашай, эм иче, ве сиз: «Бу ачкозь ве ичкиджиге бакъынъыз! О — салым топлайыджылары ве гуналыларынынъ досту!» — дейсиз. ³⁵ Лякин икмет бутюн озь балаларынен тасдыкълана, — деди.

³⁶ Фериселерден бири Исаны онен аш ашамагъа да-
вет этти. Иса, ферисенинъ эвине кирип, софра башында
ер алды. ³⁷ Шу арада, шеэрде гуналы деп белли олгъан
бир къадын, Иса ферисенинъ эвинде ашагъаныны билип,
алебастрдан ясалгъан савут ичинде паалы къокъулы ягъ
алып кельди. ³⁸ О, Исанынъ артында, Онынъ аякълары
янында турып, окюр-окюр агълады. Къадыннынъ козь
яшлары Исанынъ аякъларына тамлай, о, исе озюнинъ
сачларынен Онынъ аякъларыны сюртти ве опе-опе къо-
къулы ягънен ягълады.

³⁹ Исаны давет эткен ферисе буну корип: «Эгер бу
адам пейгъамбер олса, Онъа тийген шу къадыннынъ
ким олгъаныны билир эди, чюнки о гуналы да», — деп
тюшюнди. ⁴⁰ Иса, онъа айланып:

— Симон, санъа бир айтаджакъ шейим бар, — деди.

— Айт, Оджам, — деди о.

⁴¹ — Эки адам бир инсандан акъча борджкъа алгъан.
Бирисининъ борджу беш юз, башкъасынынъ — элли
динар эди. ⁴² Амма олар борджларыны къайтарып ола-
магъанлары ичюн, о, экисининъ борджларыны багъыш-
лады. Айт манъа, олардан къайсы бири оны чокъча се-
веджек? — деди Иса.

⁴³ Симон джевап берип:

— Меним фикиримдже, чокъ борджу багъышлангъан
сою, — деди.

— Сенинъ къарарынъ догъру, — деди Иса. ⁴⁴ Сонъ
къадынгъа таба айланып, Симонгъа:

— Бу къадынны коресинъми? Мен сенинъ эвинъе
кельгенимде, аякъларымны ювагъа сув бермединъ. О
исе, озюнинъ козь яшларынен аякъларымны ювып,

сачларынен сюртти. ⁴⁵ Сен Мени кършылагъанда опь-
 мединъ. Амма бу къадын, кельгенимден берли аякъла-
 рымны опип токътамай. ⁴⁶ Сен Меним башымны зей-
 тюн ягъынен ягъламадынъ, о исе, паалы кьокъулы ягъ-
 нен аякъларымны ягълады, — деди. ⁴⁷ — Шунынъ ичюн
 Мен санъа айтам: онынъ чокъ гуналары багъышланды,
 чюнки онынъ севгиси буюк. Кимге аз багъышланса, о,
 аз сева.

⁴⁸ Сонъ Иса къадынъга:

— Гуналарынъ багъышланды, — деди.

⁴⁹ Башкъа мусафирлер исе озъара: «Ким олгъан бу,
 гуналарны биле багъышлай?» — деп тюшондилер.

⁵⁰ Иса исе къадынъга:

— Сени иманынъ къртарды. Тынч олып бар, — деди.

¹ Бундан сонъ Иса ёлгъа чыкъып,
 шеэр ве койлерде Алланынъ шейлери-
 ни анълатып ве Алланынъ Падишалы-
 гы акъкъында Къуванчлы Хаберни
 даркъатып юрди. Он эки шегиртинден
 гъайры, ² Онынъ янында бир къач къадын бар эди. Иса
 оларны яман рухлардан ве хасталыкълардан къртар-
 гъан эди. Булар: ичинден еди джин чыкъкъан Мерьем,
 онъа «Магдалалы» дей эдилер, ³ Ироднынъ идаре хыз-
 метчиси Хузанынъ апайы Ёанна, Сусанна ве башкъала-
 ры. Олар озъ байлыгъынен Исагъа хызмет эте эдилер.

⁴ Кунълернинъ биринде Исанынъ
 янында пек чокъ адам топланды. Олар
 тюрю шеэрлерден келе эдилер. Иса
 оларгъа бир кинаели икяе айтып берди:

8.4-8

Матта 13.1-9;

Марк 4.1-9.

⁵ — Бир сачыджы тарлагъа урлукъ сачмагъа чыкъ-
къан. О, урлукъ сачкъанда, базы урлукълар ёл кенарына
тюшип тапталгъанлар, ве кок къушлары оларны чокъуп,
ёкъ эткенлер. ⁶ Башкъа урлукълар ташлы ерге тюшкен
ве осип чыкъкъанларынен къуруп къалгъанлар, чюнки
топракъ сувсуз эди. ⁷ Башкъалары тикенлер арасына
тюше. Тикенлер оселер ве фиданларны богъып гъайып
этелер. ⁸ Даа башкъалары яхшы топракъкъа тюше ве
осип юз къат арткъач берекет берелер, — деди. Буны
айткъан сонъ Иса:

— Къулагъы барлар буны эшитсинлер! — деп къы-
чырды.

⁹ Шегиртлери Исадан:

— Бу кинаели икяенинъ манасы не-
дир? — деп сорадылар.

¹⁰ О оларгъа:

— Алла Падишалыгъынынъ сырлары сизге ачыл-
гъан, — деди. — Къалгъанларына исе олар кинаели
икяенен берильген. Сонъ олар

козьлеринен бакъып — коръмесинлер,

къулакъларынен эшитип —

анълаамасынлар.

¹¹ Бу икяенинъ манасы бойле: ур-
лукъ — Алланынъ Сёзюдир, ¹² ёл кена-
рында олгъанлар — Сёзни эшиткен адам-
лардыр. Амма сонъ Иблис келе де, олар инанып къур-
тулмасынлар деп, Сёзни юреклеринден алып кете.

¹³ Ташлар арасында олгъанлар — Сёзни эшитип къу-
ванчнен къабул эткен адамлар. Лякин олар тамыр атма-
гъанлары ичюн, бир вакъыткъа къадар инаналар, сынав

8.9-10

Матта 13.10-17;

Марк 4.10-12.

8.11-15

Матта 13.18-23;

Марк 4.13-20.

куньлеринде исе ёлундан къайталар. ¹⁴Тикенлер арасына тюшкенлер — Сёзни эшиткен, амма пишкен берекет бермеген адамлар, чюнки аятынынъ къасеветлери, байлыгы ве кейф кетирген шейлери оларны богъалар. ¹⁵Яхшы топракта олгъанлар исе — Сёзни эшитип, оны яхшы ве темиз юрегинде сакълайлар ве чыдамлы олгъанлары ичюн, берекет берелер.

¹⁶Ич кимсе чыракъ якъып, оны савутнен къапатмаз, я да ятакъ тюбюне къоймаз. Аксине, киргенлер ярыкъны коръсюн деп, оны шамдангъа къоялар. ¹⁷Чюнки эр бир сыр ачыладжакъ, эр бир гизли шей белли оладжакъ ве ярыкъкъа чыкъаджакъ. ¹⁸Шу себептен насыл динълегенинъизге дикъкъат этинъиз. Кимде бар олса, онъа къошулып даа бериледжек. Кимде ёкъ олса, «озюмде бар», деп беллегени биле тартып алынаджакъ.

8.16-18

Матта 4.21-25.

¹⁹Сонъ Исанынъ анасынен къардашлары Онъа кельдилер, амма адам чокълугъы ичюн янына якъынлашып оламадылар. ²⁰Исагъа:

8.19-21Матта 8.23-27;
Марк 4.35-41.

— Ананъ ве къардашларынъ тышарыда туралар, олар Сени коръмеге истейлер, — деп хабер эттилер.

²¹Иса оларгъа бойле джевап берди:

— Алланынъ Сёзюни динълеген ве беджерген адамлар — Меним анам ве къардашларым.

²²Шу куньлернинъ биринде Иса Озь шегиртлеринен берабер къайыкъкъа минди ве оларгъа:

— Гольнинъ о бир ялысына ялдап кечейик, — деди. Олар ёлгъа чыкътылар. ²³Ялдап кеткенде, Иса юкъугъа далды. Гольде ойле кучлю фуртуна къопты ки, далгъалар

къайыкъны толдура башладылар. Къайыкътакилернингъ алы хавфлы олды. ²⁴ Исанынъ янына барып, олар Оны уяттылар ве:

— Саип, Саип, биз гъайып оламыз! — дедилер. Иса уянгъанынен, ельге ве далгъаларгъа токътамакъны буюрды. Олар токътадылар, ве голь де тынчланды.

²⁵ Иса шегиртлерине:

— Сизинъ иманынъыз къайда? — деди.

Шегиртлер исе къоркъып ве шашып бир-бирине:

— Кимдир бу я? О, ельге ве сувгъа буюра, олар да

Онъа бойсуналар! — дедилер.

²⁶ Олар Галилеянынъ къаршысында-ки герасалыларнынъ юртуна кельдилер.

²⁷ Иса ялыгъа чыкъкъанынен, оны шеэрдден кельген бир адам къаршылады. Онынъ ичинде

джинлер олгъанда, о, чокътан берли чыр-чыплакъ юре ве эвинде дегиль, дюрбелерде яшай эди. ²⁸ Исаны корип, о, къычырды да, озюни Онынъ аякълары астына ташлап, кучъю сеснен:

— Эй Иса, Юдже Алланынъ Огълу, менде не ишинъ бар? Санъа ялварам, мени чекиштирме! — деди,

²⁹ чюнки Иса арам рухкъа бу адамдан чыкъып кетмекни буюргъан эди.

Арам рух чокъ вакъыт девамында бу адамны къыйнады. Бунынъ ичюн бу адамны, къолларыны ве аякъларыны зынджырларнен багълап, къаравуладылар. Лякин о, зынджырларны узыди, ве джин оны адам олмагъан ерлерге айдады.

³⁰ Иса ондан:

— Адынъ не? — деп сорады. О исе:

8.26-39

Матта 8.28-34;

Марк 5.1-20.

— Адым Орду*, — деди, чюнки онъа чокъ джин кирген эди.

³¹ Джинлер, оларны буюк теренликке ёлламасын деп, Исагъа ялвардылар. ³² Шу дагънынъ тёпесинде буюк бир домуз сюрюси отлап юре эди. Джинлер домузларгъа кирмеге Исагъа ялвардылар. О, оларгъа рухсет берди. ³³ Джинлер адамдан чыкъып домузларгъа кирдилер. Домузлар исе тик къаядан гольге атылып, сувда богъулдылар.

³⁴ Чобанлар олгъан шейни корьгенлеринен, чапып барып, бу акъта шеэрде ве онынъ этрафларында хабер эттилер. ³⁵ Адамлар олып кечкен адисени корьмеге кельдилер. Исанынъ янына келип бакъсалар, анавы адам джинлерден къуртарылгъан ве кийинип, акъылыны башына топлап, Исанынъ аякълары янында отура. Олар пек къоркътылар. ³⁶ Шу вакъианы корьгенлер исе джин ургъан адамнынъ насыл къуртулгъаныны оларгъа айтып бердилер. ³⁷ Герасалыларнынъ виляетинде яшагъанларнынъ эписини буюк къоркъу басты. Шунунъ ичюн олар Исадан шу ерлерден кетмесини сорадылар. Сонъ О, къайыкъкъа минип къайтып кетти.

³⁸ Джинлерден къуртулгъан адам Исанынъ янында къалмакъ ичюн Ондан разылыкъ сорады. Лякин Иса оны ёллап:

³⁹ — Озь эвинъе къайтып, Алла сен ичюн не япкъаныны айтып бер, — деди. О адам барып, Иса онъа не япкъаныны бутюн шеэрге илян этти.

---

* **8.30** *Орду* — къадимий юнанджа «легион», Рим ордусынынъ, 6000 аскери олгъан бир къысмы.

⁴⁰ Иса къайтып кельгенде, халкъ Оны къаршылап, «Хошкельдинъ», — деди, чюнки эписи Оны бекледилер. ⁴¹ Шу ва-

8.40-56

Матта 9.18-26;
Марк 5.21-43.

къыт синагоганынъ башлыкъларындан бири, Яир адлы бир адам келип, Исанынъ аякъларына йыкъылды да, Оны эвине чагъырып, яварды, ⁴² чюнки онынъ он эки яшларында олгъан бирден-бир къызы олюм тѣшегинде ята эди. Иса Яирнен берабер кеткенде, Оны чевре-четинден пек чокъ адам сыкъыштырып юре эди.

⁴³ Бир къадын он эки йыл къан акъувынен чекишип, бутюн параларыны экимлерге сарф эткен, амма кимсе оны тедавийлеп оламагъан. ⁴⁴ О, Исанынъ артындан барып, Онынъ урбасынынъ уджуна тийди. Бирден къан акъувы кесильди.

⁴⁵ — Манъа ким тийди? — деди Иса. Эписи, бу мен дегиль эдим, дедилер. Пётр исе:

— Саибим, этрафынъдаки адамлар Сени сыкъыштырып туралар, — деди.

⁴⁶ Амма Иса:

— Ёкъ, кимдир Манъа тийди, чюнки Мен Озюмден кучъ чыкъкъаныны дуйдым, — деди.

⁴⁷ Япкъаныны гизлеп оламайджагъыны анълагъан къадын къоркъудан къалтырап, чыкъты ве Онынъ аякъларына йыкъылып, бутюн халкъ огюнде, Исагъа не себептен тийгенини ве бирден тюзельгенини айтты.

⁴⁸ Иса онъа:

— Къызым, сени иманынъ къуртарды. Тынчлыкънен бар, — деди.

⁴⁹ Иса бу сѣзлерни даа айтып битирмегенде, синагога башлыгъынынъ эвинден бир адам келип:

— Къзызынъ ольди. Оджаны къасевет эттирме, — деди. ⁵⁰ Лякин Иса, бу сёзлерни эшитип, Яирге:

— Къоркъма, тек инан, къызынъ къуртарыла-джакъ, — деди.

⁵¹ Иса о эвге кирип, янына тек Пётрны, Якъупны, Юханны ве къызчыкънынъ анасыны ве бабасыны алды. Башкъаларына исе кирмеге ясакъ этти.

⁵² Эписи, озьлерини кокреклерине урып, ольген къызчыкъ ичюн агълай эдилер. Иса исе:

— Агъламанъыз, о ольмеди, амма о, юкълай, — деди.

⁵³ Олар къызчыкънынъ ольгенини билип, Онынъ устюнден куьдилер. ⁵⁴ Иса хастанынъ къолуны алды ве:

— Эй къызчыкъ, еринъден тур! — деди.

⁵⁵ Къызчыкънынъ джаны беденине къайтты, ве о бирден турды. Иса онъа аш бермеге буюрды.

⁵⁶ Къызынынъ ана-бабасы шашып къалдылар. Иса исе оларгъа олып кечкен вакъиа акъкъында ич кимсеге айт-мамакъны буюрды.

¹ Иса он эки шегир-

тини янына чагъырып,

оларгъа джинлернинъ

эписини къувмакъ ве хасталыкъларны

тедавийлемек ичюн къудрет ве акимлик

берди. ² О, оларны Алланынъ Падишалыгъыны илян этмек ве дертлерни тедавийлемек ичюн ёллап:

³ — Ёлгъа ич бир шей алманъыз: не ёл таягъы, не торба, не отъмек, не акъча, эки дане урба биле алманъыз, — деди. ⁴ — Къайсы эвге кирсенъиз, о ерден кеткендже, шу эвде къалынъыз. ⁵ Эгер сизни къабул этмеселер, о

9.1-6

Матта 10.5-15;

Марк 6.7-13.

шеэрден чыккыанда, аякларынгыздаки тозны биле кыакып кетингыз. Бу, оларгъа кыаршы шаатлыкъ олур.

⁶Шегиртлер кеттилер. Олар кыасабадан-кыасабагъа кечип, эр ерде Кыуванчлы Хаберни илян эттилер ве эр бир ерде хасталарны тедавийледилер.

⁷Виляет укумдары Ирод бу вакыялар аккында эшитип, шашмалап кыалды. Чюнки базылары: «Ягъя олюлерден тирильди», ⁸башкыалары исе: «Ильяс пейда олды», даа башкыалары: «Кыадимий пейгъамберлерден бириси тирильди», — дедилер. ⁹Ирод: «Мен Ягъянынъ башыны кестирген эдим де. Амма бу адам ким экен? Мен Онынъ аккында бойле шейлер эшитем», — деди, ве Исаны коръмеге чаре кыдырды.

9.7-9

Матта 14.1-12;

Марк 6.14-29.

¹⁰Эльчилер кыайтып кельген сонъ, Исагъа япкыан ишлери аккында айттып бердилер. Иса оларны янына алып, Бетсайда шеэрини оларнен бир Озю олып кетти. ¹¹Амма халкъ буны билип, Онынъ артындан кетти. Иса оларны яхшы кыаршылап, Алланынъ Падишалыгъы аккында оларнен лаф этти ве мухтадж олгъанларны тедавийледи.

9.10-17

Матта 14.13-21;

Марк 6.30-44;

Юхан 6.1-14.

¹²Акышам оляйткыанда, Исанынъ он эки шегирти Онынъ алдына келип:

— Мында адамлар яшамагъа ичюн, халкыны ййбер, этрафтаки кыасаба ве койлерге барып озьлерине ятмагъа ер ве ашамагъа аш тапсынлар, — дедилер.

¹³— Сиз оларгъа аш берингыз! — деди Иса.

— Бизим беш отъмек ве эки балыкытан гъайры ич бир шейимиз ёкъ. Я да барып, о кыадар адам ичюн аш сатын

алайыкъмы? — деди олар. ¹⁴ О ерде беш бинъге якъын акъай бар эди. Иса шегиртлерине:

— Халкъны эллишер-эллишер болип, топнен отур-тынъыз, — деди.

¹⁵ Шегиртлери бойле япып, эписини отурттылар.

¹⁶ Иса беш отъмекнен эки балыкъны алды ве кокке бакъып, шукюр дуvasыны окъуды. Сонъ ашны парчалады ве адамларгъа даркъатмакъ ичюн шегиртлерине берди.

¹⁷ Эр кес ашап тойды. Артып къалгъан парчаларны топлагъанда, он эки буюк сепет толды.

¹⁸ Кунълернинъ биринде Иса ялынъыз Озю къалып дува окъугъанда, Онынъ янына шегиртлери кельди. Иса олардан:

9.18-20

Матта 16.13-19;
Марк 8.27-29.

— Халкъ Мени ким деп сая? — деп сорады.

¹⁹ Олар джевап берип:

— Базылары Сени Сувгъа Батырыджы Ягъя, башкъалары — Ильяс деп саялар, даа башкъалары: «Къадимий пейгъамберлерден бириси тирильди», — дейлер, — дедилер.

²⁰ Иса олардан:

— Я сиз Мени ким деп саясыз? — деп сорады. Пётр Онъа:

— Алланынъ Месихи, — деп джевап берди.

²¹ Иса буларны бир кимсеге айтмагъа ясакъ этти. ²² О:

9.21-27

Матта 16.20-28;
Марк 8.30–9.1.

— Инсан Огълу чокъ азаплар чекип, акъсакъаллар, баш руханийлер ве Къанун оджалары та-рафындан ред этильмек керек. Оны ольдюреджеклер, амма учюнджи куню кельгенде, О, тириледжек, — деди.

²³ Сонъ эр кеске:

— Эгер ким Меним артымдан кетмеге истесе, озюнден вазгечип, эр кунь озь хачыны* котерип, Меним артымдан юрсюн. ²⁴Чюнки озь джаныны къртурмагъа истеген адам оны джояджакъ. Ким де Мен ичюн джаныны берсе, оны къртурараджакъ. ²⁵Эгер инсан бутюн дюньянынъ саиби олып, озюни джойса я да озю гъайып олса, бундан насыл файда кореджек? ²⁶Ким Менден ве Меним сёзлеримден утанса, Инсан Огълу да, Озюнинъ шерефи иле, Бабасынынъ шерефи иле ве мукъаддес мелеклернинъ шерефи иле кельгенде, ондан утаныр. ²⁷Сизге догърусыны айтам: мында тургъан адамлар арасында, даа олюм не олгъаныны бильмейип, Алланынъ Падишалыгъыны кореджек сойлары бар.

²⁸Иса бу сёзлерни айткъан сонъ сезкиз кунь къадар кечти. О, янына Пётрны, Юханны ве Якъупны алып, дува окъумакъ ичюн дагъгъа чыкъты. ²⁹Дува окъугъан вакъытта, Исанынъ юзю денъишти, урбалары исе козь къамаштырып бем-безд олдылар. ³⁰Эки адам — Муса ве Ильяс, Исанен субетлешип тура эдилер. ³¹Олар кок шуретинде келип, Онынъ, Ерусалимге барып, бу дюньядан кетеджеги акъкъында айта эдилер. ³²Пётр ве онынъ янындакилерини юкбу баскъан эди. Уянгъанда исе, Исанынъ шуретини ве Онынъ янында тургъан эки адамны корьдилер. ³³Акъайлар Исанынъ янындан кеткенде, Пётр Онъа:

9.28-36

Матта 17.1-8;
Марк 9.2-8.

* **9.23** О вакъытларда адамларны хачкъа мыхлап джезалай эдилер. Адам озь хачыны джезаланаджакъ еринедже озю алып бармагъа меджбур ола эди. Бу энъ агъыр джеза эди.

— Саип, бу ерде бизге не яхшы я! Биз учь чалаш кьу-райыкъ да, бириси Санъа, бириси Мусагъа ве бириси Ильяскъа олсун, — деди. Амма о не айткъаныны озю де бильмей эди.

³⁴ Пётр лафыны даа битирмегенде, бир булут пейда олып, оларны кольгесинен къапатты. Шегиртлер булут тюбюнде къалып, пек къоркътылар. ³⁵ Лякин булутнынъ ичинден бир сес чыкъып: «Бу Меним Огълумдыр, Мен Оны сайладым, Оны динъленъиз!» — деди. ³⁶ Сес кесильген сонъ, Иса кене бир Озю къалды. Шегиртлер буны гизли туттылар ве корьгенлери акъкъында, о кунълери ич кимсеге айтмадылар.

³⁷ Эртеси куню олар дагъдан тышкенде, Исаны пек чокъ адам къаршылады. ³⁸ Бирден халкъ ичинден бир адам багъырып:

9.37-43a

Матта 17.14-18;

Марк 9.14-27.

— Оджам, Санъа ялварам, огълума бакъса, о меним бирден-бир балам! ³⁹ Онъа джин уджюм эте, ве о пек къычыра. Джин оны, дудакъларында копюк чыкъкъан-дже, сарсыта, оны пек чекиштирип, зорнен къалдыра.

⁴⁰ Мен Сенинъ шегиртлеринъе джинни къувмагъа ялвардым, лякин оларнынъ къолундан кельмеди, — деди.

⁴¹ Иса бунъа джевап берип:

— Эй, имансыз ве бозукъ адамлар! Мен сизнен даа не къадар оладжам? Сизни не къадар чыдап тураджам? Огълунъны бу ерге кетир! — деди.

⁴² Бала Исагъа якъынлашкъанда, джин оны ерге йыкътырып сарсытты. Лякин Иса арам рухкъа ясакъ этти, баланы тедавийледи ве бабасына берди. ⁴³ Эр кес Алланынъ улулыгъына шаша эди. Эписи адамлар Исанынъ яп-

9.43b-45

Матта 17.22-23;

Марк 9.30-32.

къан ишлеринден тааджипленген вакъытта, О, Озь шегиртлерине:

⁴⁴ — Меним сёзлеримни дикъкъатнен динъленъиз: Инсан Огълуны адамларнынъ къолуна тутып береджек-лер, — деди. ⁴⁵ Олар исе бу сёзлерни анъламай эдилер. Оларны анъламасын деп, манасы оларгъа гизли эди. Исадан сорамагъа исе къоркътылар.

⁴⁶ Шегиртлер арасында, олардан къайсы бири энъ буюк, деген дава чыкъ-ты. ⁴⁷ Юреклеринде не тюшонгенлерини бильген Иса бир баланы алып, Озюнинъ янына турсат-ты да, ⁴⁸ оларгъа:

9.46-48

Матта 18.1-5;
Марк 9.33-37.

— Ким бу баланы Меним адым огъруна къабул этсе, о Мени къабул эте. Ким Мени къабул этсе, Мени Ёллагъанны да къабул эте. Чюнки, аранъызда энъ кучюк сою эписинден буюктир, — деди.

⁴⁹ Юхан исе Исагъа:

9.49-50

Матта 9.38-40.

— Саип, биз Сенинъ адынънен джинлерни къувгъан бир адамны коръдик. О, бизнен барабер юрмегени ичюн, биз онъа бу шейни япмагъа ясакъ эттик, — деди.

⁵⁰ — Онъа ясакъ этменъиз! Ким сизге къаршы чыкъ-маса, о сизинъ тарафынъызда, — деди Иса.

⁵¹ Исанынъ кокке котериледжек вакъты якъынлашкъанда, О, Ерусалимге бармакъ къарарына кельди.

⁵² Озюнден эвель хабержилерини ёлады. Олар, Исагъа керек шейлерни азырламакъ ичюн, бир самариели коюне кельдилер. ⁵³ Амма анда Исаны къабул этмедилер, чюнки О, Ерусалимге кетейткъаны корюнип тура эди. ⁵⁴ Онынъ шегиртлери Якъуп ве Юхан буны корип:

— Рабби, буларны ёкъ этмек ичюн коктен атеш тыуш-
сун деп, айткъанымызны истейсинъми? — дедилер. ⁵⁵Иса
исе оларгъа айланып, ясакъ этти. ⁵⁶Сонъ олар башкъа
койге кеттилер.

⁵⁷Ёлны девам эткен вакъытта, ким-
дир Исагъа:

9.57-62

Матта 8.19-22.

— Къайда барсанъ да, мен Сенинъ артынъдан юрме-
ге азырым, — деди. ⁵⁸Иса онъа:

— Тилькилернинъ къобалары бар, коктеки къушлар-
нынъ ювалары бар. Лякин Инсан Огълунынъ башыны
ястыкъкъа къойып ятмагъа ери ёкъ, — деп джевап берди.

⁵⁹Башкъасына исе:

— Артымдан юр! — деди. Лякин о:

— Эфенди, башта барып бабамны дефн этмеге разы-
лыкъ бер, — деди. ⁶⁰Иса онъа:

— Олюлер озь олюлерини дефн этсинлер. Сен исе
барып, Алланынъ Падишалыгъыны илян эт, — деди.

⁶¹Башкъа бир адам Онъа:

— Эфенди, мен Сенинъ артынъдан юреджем. Тек
башта барып эвдекилеримнен сагълыкълашмагъа рухсет
эт, — деди. ⁶²Иса онъа:

— Къолларыны сабанда тутып ве артына айланып
бакъкъан эр бир адам Алланынъ Падишалыгъы ичюн
келишикли дегиль, — деп джевап берди.

¹Бундан сонъ Рабби даа етмиш эки
адам сайлап айырды да, Озю бармагъа
истеген эписи шеэрлер ве ерлерге олар-
ны экишер-экишер Озюнинъ огюнден
ёллады. ²О, оларгъа бойле деди:

— Ашлыкъ чокъ, ишчилер исе аз. Озь ашлыгъыны ораджакъ ишчилерни даа ёлласын деп, ашлыкънынъ Саибине ялварангъыз. ³ Барынгъыз! Къашкътырлар арасына сизни къозулар киби ёллайым. ⁴ Янынъызгъа не акъча кисеси, не торба, не де аякъкъап алынъыз. Ёлда ич кимсеге селям берменгъыз. ⁵ Къайсы эвге кирсенгъыз, башта: «Эвингъизге барышыкъ олсун», — денгъыз. ⁶ Эгер о ерде барышыкъ севген адам яшаса, барышыгъынгъыз онгъа къаладжакъ. Олмаса исе — сизге къайтып келеджек. ⁷ Бу эвде къалынгъыз ве оларда олгъаныны ашап-ичингъыз, чюнки чалышкъан адам акъкъыны алмагъа лыйкътыр. Эвден-эвге кечип юрменгъыз. ⁸ Бир де бир шеэрге кельгенингъизде, сизге хошкельди айтсалар, не берселер ашангъыз, ⁹ оларнынъ хасталарыны тедавийленгъиз ве: «Алланынъ Падишалыгъы энди янынъызда!» — денгъыз. ¹⁰ Эгер де бир шеэрге кельгенингъизде, сизни къабул этмеселер, о шеэрнинъ сокъакъларындан кечип, шу сёзлерни айтынгъыз: ¹¹ «Шеэрингъизде аякъларымызгъа япышкъан тозны биле къакъып, озюнгъизге къалдырып кетемиз. Амма бунгъа бакъмадан, билингъиз: Алланынъ Падишалыгъы энди янынъызда».

¹² Сизге айтам: о куню Содом шеэринингъ алы о шеэрден енгильдже оладжакъ.

¹³ Сенингъ алынгъ бея, эй Хоразин! Сенингъ алынгъ бея, эй Бетсайда! Чюнки

10.13-16

Матта 11.20-24.

сизлерде олгъан аджайип шейлер Тир ве Сидон шеэрлеринде олгъан олса, олар чокътан чувал токъумасына сарылып, устьлерине куль сепип, отурып тевбе этер эдилер. ¹⁴ Шунынъ ичюн, Ахирет кунюнде Тир ве Сидоннынъ алы сизингъиден енгильдже оладжакъ.

¹⁵ Сен де, Кафарнаум, сен кокке юкселирсинъми? Ёкъ! Сен олюлер дюньясына тюшип кетерсинъ! ¹⁶ Сизни динъ-леген адам Мени динълей. Сизни ред эткен адам исе Мени ред эте. Мени ред эткен исе, Мени Ёллагъанны ред эте.

¹⁷ Етмиш эки шегирт къуванчнен къайтып кельдилер. Олар:

— Рабби, Сенинъ адынъ ичюн, бизге джинлер биле бойсуналар! — дедилер.

¹⁸ Иса оларгъа:

— Мен Иблисни коклерден яшын киби тюшкенини коръдим. ¹⁹ Мына, Мен сизге йыланлар ве акъреплер устуне басмагъа ве душманнынъ бутюн кучю устунден укюм бердим. Ич бир шей сизге зарар эталмай.

²⁰ Амма джинлер сизге бойсунгъанына къуванмангъыз, сизинъ адларынгъыз коклерде язылгъанына къувангъыз! — деди.

²¹ Шу анъ Иса, Мукъаддес Рухта пек къуванды ве:

— Бабам, кок ве ернинъ Раббиси!

Шуретлейим Сени, чюнки Сен шуны акъыллылар ве бильгилер ичюн гизли эттинъ, кучюк балаларгъа исе ачтынъ! Эбет, Бабам, Сенинъ эйи ираденъ шойле эди! — деди. ²² — Бабам эр шейни Мангъа берди. Огълунынъ ким олгъаныны Бабасындан гъайры кимсе бильмей, Бабанынъ ким олгъаныны да Огълундан ве Огълу ачмагъа истеген адамдан гъайры кимсе бильмей, — деп девам этти Иса. ²³ Сонъ шегиртлерине айланып, тек оларгъа: — Корьгенингъизни корьген козьлер бахтлыдыр.

²⁴ Сизге айтам: пек чокъ пейгъамбер ве падишалар сиз

10.21-24

Матта 11.25-27;

13.16-17.

корьгенинъизни корьмеге истедилер, лякин корьмедилер, сиз эшиткенлеринъизни эшитмеге истедилер, лякин эшитмедилер, — деди.

²⁵ О вакъыт бир Къанун оджасы пейда олды. О, Исаны сынамакъ ичюн, Онъа суаль берди:

— Оджа, эбедий аят къазанмакъ ичюн не япайым? — деди. ²⁶ Иса онъа:

— Я бу акъта Къанунда не айтылгъан? Сен анда не окъуйсынъ? — деди. ²⁷ О адам джевап берип:

— *«Рабби-Таалянъны бутюн юрегинънен, бутюн джанынънен, бутюн къуветинънен ве бутюн акъзылынънен сев»*, ве *«башкъа адамны озюнъни севгенинъ киби сев»*, — деди.

²⁸ Иса онъа:

— Догъру джевап бердинъ. Бойле япсанъ — яшарсынъ, — деди. ²⁹ Амма о адам, озюни акъламакъ ичюн, Исадан:

— Я якъын адамым кимдир? — деп сорады. ³⁰ Иса онъа бойле джевап берди:

— Бир адам Ерусалимден Ерихонгъа кеткенде, айдутларнынъ къолуна тюше. Олар ёлджунинъ урбасыны алалар, оны котеклейлер ве олю алында къалдырып кетелер. ³¹ Ойле олды ки, шу ёлдан бир руханий кете экен. Амма о адамны корьгенинен, башкъа тарафкъа кечип кете. ³² О ерден кечкен бир левийли де шойле япа: яралы яткъан ерге барып, оны коре ве ёлнынъ башкъа тарафындан кечип кете. ³³ Кене шу ёлдан кечкен бир самариели о гъарипнинъ яткъан ерине келип, оны коре ве аджый.

³⁴ О, онынъ янына бара да, яраларыны шарапнен юва ве зейтюн ягъынен ягълап, багълап къоя. Сонъ оны озь

къатырынынъ аркъасына отуртып, мусафирханеге алып бара ве анда да бакъып тура. ³⁵ Эртеси куню, озъ ёлуна чыкъкъанда, мусафирханенинъ саибине эки динар чыкъарып берип: «Бу адамны яхшы бакъ. Эгер бундан зияде масраф этсенъ, мен къайтып кельгенимден сонъ, санъа беририм», — деди. ³⁶ Сенинъдже, учевинден къайсы бириси айдуларнынъ къолуна тюшкен адамгъа якъын олды?

³⁷ Къанун оджасы:

— Онъа мерамет эткен адам, — деп джевап берди.

Иса онъа:

— Бар да, сен де бойле яп, — деди.

³⁸ Озь ёлуны девам эткенде, Иса шегиртлеринен берабер бир койге кирди. Бу ерде Марта адлы бир къадын Онъа эвинде: «Хошкельдинъ», — деди. ³⁹ Онынъ Мерьем адлы бир къыз къардашы бар эди. О, Раббининъ аякълары алдында отурып, Онынъ лафларыны динълей.

⁴⁰ Марта исе мусафирни сыйламакъ ичюн чапкъалай эди. О, Исанынъ янына келип:

— Эфендим, къыз къардашым бутюн ишни манъа къалдыргъанына бакъмайсынъмы? Айтса онъа, манъа ярдым этсин! — деди.

⁴¹ Рабби онъа джевап берип:

— Марта, Марта, сен чокъ шей акъкъында къайгыырасынъ ве къасевет этесинъ, ⁴² амма керек шей тек бир дане. Мерьем энъ яхшысыны сайлады ве буну ондан тутып алмазлар.

¹Куньлернинъ биринде Иса бир ерде дува окъуй эди. Дуваны окъуп битирген сонъ, шегиртлеринден бири Онъа:

11.1-13

Матта 6.9-15;
7.7-11.

— Рабби, Ягъя озъ шегиртлерини огреткени киби, бизни де дува окъумагъа огрет, — деди. ²Иса оларгъа:

— Дува окъугъанда шойле денъиз:

Баба! Сенинъ Мукъаддес Адынъны эр кес сайсын!

Сенинъ Падишалыгъынъ кельсин!

³ Эр кунъ бизге кунъделик отъмегимизни бер.

⁴ Гуналарымызны багъышла,

чюнки биз де озюмизге къаршы

гуна* япкъан эр бир адамны багъышлаймыз.

Бизге ёлдан урулмагъа берме, — деди.

⁵Сонъ Иса оларгъа:

— Мына, бирингизнинъ досту бар. Яры геджеде онъа барып: «Достум, манъа учъ дане отъмек борджкъа берсе. ⁶Шимди манъа бир достум ёлдан кельди, мен исе онъа бир шей теклиф этип оламайым», — дер. ⁷О исе эв ичинден: «Мени раатсыз этме, къапум энди япыкъ, озюм де балаларымнен тешекте ятам. Турып санъа отъмек берип оламам», — деп джевап берир. ⁸Сизге догърусыны айтам: озъ досту олгъаны ичюн турып бир шей бермесе биле, онынъ исрарлыгъы ичюн, о эп бир турып, истеген шейинъни берир, — деди. ⁹ — Мен сизге айтам:

* **11.4** Элъязмада «бордж» сёзю къулланыла. Мында бу сёз «гуна» манасыны ташый: «...чюнки биз де озюмизге борджлу олгъан эр бир адамны багъышлаймыз».

соранъыз — сизге бериледжек. Къыдырынъыз — тападжакъсыз. Къапуны къакъынъыз — сизге ачыладжакъ.¹⁰ Чюнки эр бир сорагъан ала, къыдыргъан тапа, такъырдаткъангъа къапуны ачалар.¹¹ Аранъыздан, огълу балыкъ сораса, онъа балыкъ ерине йылан берген баба тапылырмы?¹² Я да огълу йымырта сораса, онъа йымырта ерине акъреп берирми?¹³ Эгер сиз, яман адамлар, балаларынъызгъа яхшы бир шей бере бильсенъыз, даа да Коклердеки Бабанъыз Ондан сорагъангъа Мукъаддес Рухны багъышлар.

¹⁴ Бир кунь Иса тильсизлик джинини къувып чыкъарды. Джин чыкъкъан сонъ, тильсиз адам лаф этип башлады.

11.14-23

Матта 12.22-30;

Марк 3.20-27.

Халкъ шашты.¹⁵ Амма араларындан базылары:

— О, джинлер башлыгъы Беэльзебулнынъ къуветинен джинлерни къувып чыкъара, — дедилер.

¹⁶ Башкъалары исе Исаны сынап, Ондан коктен бир бельги косътергенини талап этилер.¹⁷ Лякин Иса, оларнынъ фикирлерини билеп:

— Озь ичинден болюнген эр бир падишалыкъ йыкътылып бошар, ве озь ичинден болюнген эв де йыкътылып кетеджек.¹⁸ Эгер Иблис озь ичинден болюнсе, онынъ падишалыгъы насыл тураджакъ? Сиз исе Меним акъкъымда: «О, Беэльзебулнынъ къуветинен джинлерни къувып чыкъара», — дейсиз.¹⁹ Эгер Мен джинлерни Беэльзебулнынъ ярдымынен къувып чыкъарсам, сизинъ огъуллаарынъыз джинлерни кимнинъ ярдымынен къувып чыкъара экен? Олар сизни укюм этерлер!²⁰ Эгер Мен Алланынъ къуветинен джинлерни къувып чыкъарсам, демек, Алланынъ Падишалыгъы сизлерге этип

кельген. ²¹Кучьлю адам сияланып озь эвини къаравул-ласа, онынъ мал-мулькю хавф астында олмас. ²²Амма ондан даа кучьлюси онъа уджюм этсе ве оны енъсе, о ишангъан сияны тутып алыр ве басып алгъан мал-мулькюни болер.

²³Ким Меннен олмаса, Манъа къаршыдыр. Ким Меннен берабер джыймаса, о дагъыта.

²⁴Арам рух инсандан чыкъкъан сонъ, сувсуз ерлерде быралкъыланьп юре, озюне раатланмагъа ер къыдыра ве тапмайып, озюне: «Мен чыкъкъан эвиме къайтып барайым да», — дей. ²⁵Къайтып кельгенде исе, эвини сипирильген ве джыйыштырылгъан алда тапа. ²⁶О вакъыт джин бара да, озюнинъ янына башкъа, даа бетер еди джинни ала ве оларнен эвге кирип ерлеше. Сонъра, о адамнынъ алы эвелькинден бетер ола.

11.24-26

Матта 12.43-45.

²⁷Иса бу сёзлерни айткъанда, халкъ арасындан бир къадын къычырып:

— Сеннен юкю олгъан ве Сени кокуснен эмиздирген апай бахтлыдыр! — деди. ²⁸Иса онъа:

— Мен шойле дер эдим: Алланынъ сёзюни динълеп, оны беджергенлер бахтлылар! — деп джевап берди.

²⁹Исанынъ чевре-четинде адамлар топланып эп арта эдилер. О, оларгъа мураджаат этип бойле деди:

11.29-32

Матта 12.38-42;

Марк 8.12.

— Бу несиль — яман несильдир! Олар бельги талап этелер, амма Юнуснынъ бельгисинден гъайры оларгъа башкъа бельги берильмейджек. ³⁰Юнус Ниневе шеэринде яшагъанлар ичюн насыл бельги олгъан олса, Инсан Огълу да бу несиль ичюн шойле оладжакъ. ³¹Дженюп

къыраличеси Ахирет кунюнде бу несильнинъ адамларынен берабер тирилип, оларны къабаатлайджакъ. Чюнки о, Сулейманнынъ икметли лафларыны динълемек ичюн дюньянынъ о бир четинден кельген. Мында исе Сулеймандан буюкче Сою бар! ³² Ниневе адамлары Ахирет кунюнде бу несильнен берабер турып, оны къабаатлайджакълар, чюнки олар Юнуснынъ огреткенлеринден сонъ тевбе эттилер. Мында исе Юнустан да буюги бар!

³³ Ич кимсе чыракъ якъып, оны гизли ерге я да бир савут тубюне

11.33-36

Матта 5.15; 6.22-23.

къоймай. Аксине, киргенлер ярыкъны коръсюн деп, оны шамдангъа къоялар. ³⁴ Козь — беденнинъ нурудыр. Эгер сенинъ козюнь сагълам олса, бутюн беденинъ де ярыкъкъа толу олур. Козълеринъ яман олса исе, беден де къаранлыкъкъа толу олур. ³⁵ Шунынъ ичюн, бакъ, ичинъдеки ярыкъ къаранлыкъ олмасын! ³⁶ Эгер бутюн беденинъ ярыкъкъа толу олса, сенде ич бир къара къысым олмаса, чыракъ парылдавынен сени ярыкълаткъан киби, эр бир еринъ яп-ярыкъ олур.

³⁷ Иса буны айткъан сонъ, бир ферисе Оны эвине ашамагъа давет этти. Иса онынъ эвине кирип, софра башында ер алды. ³⁸ О, аштан эвель абдест алмагъаныны корьген ферисе пек тааджиленди.

11.37-54

Матта 23.1-36;

Марк 12.38-40;

Лука 20.45-47.

³⁹ Амма Рабби онъа:

— Сиз, фериселер, пиала ве табакънынъ тышыны темизлейсиз, амма ичинъиз саранлыкъ ве яманлыкъкъа толу. ⁴⁰ Акъылсызлар! Эм тышыны, эм ичини бир Яратыджы яратмадымы? ⁴¹ Джан-юректен садакъа беринъиз, сонъ эр шей сиз ичюн элял олур! — деди. ⁴² — Эй

фериселер, алынъыз бея! Сиз нане, седеф оту ве эписи башкъа ешилликлернинъ он пайдан бир пайыны бересиз, амма адалет ве Алла севгиси акъкъында унутасыз! Буларнынъ бирисини беджере турып, экинджисини де унутмакъ керек. ⁴³ Эй фериселер, алынъыз бея! Чюнки сиз синагогаларда энъ сайгъылы ерде отурмакъны ве базар мейданларында халкътан урьметли селям алмакъны севесиз. ⁴⁴ Алынъыз бея! Сиз корюнмеген къабирлер кибисиз: адамлар сезмейип, оларнынъ устюнден басып кечелер.

⁴⁵ О вакъыт Къанун оджаларындан бириси Исагъа джевап берип:

— Оджа, бу сёзлерни айтып, бизим джанымызны да агъыртасынъ, — деди. ⁴⁶ Иса исе:

— Эй Къанун оджалары, сизинъ де алынъыз бея! Сиз агъыр юклерни инсанларгъа юклейсиз, озьлерингиз исе, оларгъа ярдым этмек ичюн пармакънен биле къыбырдатмайсыз. ⁴⁷ Алынъыз бея! Сиз, бабаларынъыз ольдюрген пейгъамберлерге дюрбелер къурасыз. ⁴⁸ Шуннынънен бабаларынъызнынъ япкъанларына шаат ве оларнен разы оласыз, чюнки олар пейгъамберлерни ольдюргенлер, сиз исе шу пейгъамберлерге дюрбелер къурасыз! ⁴⁹ Онынъ ичюн Алланынъ икмети шойле деген: «Мен оларгъа пейгъамберлер ве хаберджилерни ёлларым. Олардан базыларыны ольдюреджеклер, базыларыны къуваджакълар. ⁵⁰ Дюнъя яратылгъанындан берли эписи пейгъамберлернинъ тёкюльген къаны ичюн бу несильге джеза олсун, ⁵¹ Хабильнинъ къанындан башлап, къурбан еринен Алланынъ Сарайы арасында ольдюрильген Зекарьянынъ къанына къадар». Эбет, сизге айтам: эр шей ичюн бу несиль джевап береджек! ⁵² Эй Къанун

оджалары, алынъыз бея! Сиз бильги анахтарыны къол-
гъа алдынъыз, лякин къапугъа озьлеринъиз де кирмеди-
нъиз, кирмеге истегенлерни де къоймадынъыз, — деди.

⁵³ Сонъ Иса шу ерден кетти. Къанун оджалары ве
фериселер исе, Онъа душманлыкънен бакъып, бир чокъ
суаль бердилер, ⁵⁴ чюнки олар Исаны айткъан сёзюнде
тутмагъа гъайретнен тырыштылар.

¹ Шу арада дюньянынъ адамы топла-
нып, къалабалыкъта бир-бирининъ аякъ-
ларына басып тура эдилер. Иса башта
Озь шегиртлерине айтып башлады:

— Фериселернинъ маясындан, яни
экиюзляюликтен сакъынынъыз! ² Эр бир сакъландыргъан
шей озь вакътында ачыладжакъ, ве эр бир сыр белли олур.

³ Сиз къаранлыкъта сёйлегенинъизни кунъ ярыгъында
эшитеджеклер, ичери одада фысылдагъанларынъызны
эвлернинъ дамлары устюнден къычырып айтаджакълар.

⁴ Мен сизге, достларыма айтам: беденни
ольдюрип, сонъ башкъа бир шей япып

12.4-7

Матта 10.28-31.

оламагъанлардан къоркъманъыз. ⁵ Кимден къоркъмакъ
керек, сизге анълатаджам: ольдюрмеге ве сонъ джеэн-
немге ташламагъа къудрети Олгъандан къоркъунъыз.

Эбет, сизге айтам: Ондан къоркъунъыз! ⁶ Беш дане тор-
гъай эки капикке сатылмаймы? Алла исе оларнынъ би-
рисини унутмай. ⁷ Сизинъ башынъыздаки сачларынъыз
биле эписи сайылгъан. Къоркъманъыз! Сиз чокъ тор-

гъайдан къыйметлисиз! ⁸ Сизге айтам:

12.8-12

Матта 10.32-33;

12.32; 10.19-20.

Ким адамларнынъ алдында Мени таны-
са, Инсан Огълу да Алланынъ мелеклери

огюнде оны таныйджакъ. ⁹Амма ким инсанлар алдында Менден вазгечсе, О да Алланынъ мелеклери огюнде ондан вазгечеджек. ¹⁰Инсан Огълуна къаршы сёз айткъанларнынъ эписи багъышланаджакълар. Лякин ким Мукъаддес Рухны куфюр этсе, багъышланмайджакъ. ¹¹Сизни синагогаларгъа, башлыкълар ве укумдарларнынъ алдына кетиргенлерде, насыл джевап бермек ве не айтмакъ акъкъында къайгъырмангъыз. ¹²О вакъыт не айтаджагъынъызны сизге Мукъаддес Рух огретеджек, — деди.

¹³Адамларнынъ ичинден кимдир Исагъа:

— Оджам, агъама айт, мирасны меннен больсюн, — деди. ¹⁴Иса онъа джевап берип:

— Акъбай, Мени сизге къады олмакъ я да даваларынъызны чезмек ичюн ким къойды? — деди. ¹⁵Сонъ эписине мураджаат этип:

— Бакътынъыз, эр тюрлю нефисхорлыкътан сакът олунгъыз. Чюнки инсан омрю онынъ мал-мулькюнинъ чокълугъына багълы дегиль, — деди.

¹⁶Иса оларгъа бир кинаели икяе айтып берди:

— Бир зенгин адамнынъ тарлалары пек яхшы берекет бергенлер. ¹⁷О: «Не япайым экен? Берекетни къояджакъ ерим ёкъ», — деп тюшонген. ¹⁸Сонъ: «Мына бойле япарым: анбарларымны бозып, балабанджаларыны къуарарым, бутюн богъдай ве бутюн малымны шу ерге ерлештирirim», — деди. ¹⁹«Озь джанына исе: “Джаным, энди сенде чокъ йылларгъа етеджек малынъ бар. Раатлан, ашап-ич ве къуванчлы ол”, — дейджем», — дей. ²⁰Лякин Алла онъа: «Эй акъылсыз адам! Бу гедже джанынъны алмагъа келеджеклер. Бу азырлагъанларынъ кимге къаладжакъ?» — деди. ²¹Озю ичюн байлыкъ топлап, Алла

ичюн зенгинлешмеген эписи адамларнынъ къысмети шойле оладжакътыр, — деди.

²² Озь шегиртлерине исе Иса бойле деди:

12.22-34

Матта 6.25-34, 19-21.

— Шунынъ ичюн Мен сизге айтам: яшамакъ ичюн бизге аш керек, беденимиз ичюн урба керек, деп къасевет этменъиз. ²³ Чюнки джан — аштан, беден исе — урбадан муимдир. ²⁴ Къаргъаларгъа бакъынъыз: олар не сачалар, не оралар, оларнынъ не килерлери, не анбарлары бар. Амма Алла оларгъа аш бере. Сиз исе, къушлардан чокъ къыйметлисиз! ²⁵ Къайсы биринъиз къасеветленип, озь омрюни ич олмадым бир саатке узата билир? ²⁶ Эгер сиз бойле кучюк шейни биле япып оламасанъыз, не ичюн башкъа шейлер акъкъында къасевет этесиз?

²⁷ Тарладаки чечеклернинъ насыл оськенлерине бакъынъыз: олар не чалышалар, не орелер. Амма сизге айтам: Сулейман биле озюнинъ бутюн шуретли улулыгъында, бу чечеклернинъ бириси киби кийинмеген эди. ²⁸ Эгер Алла бугунь оськен, ярын исе оджакъкъа атыладжакъ тарла отуны ойле кийиндирсе, сизни олардан яхшы кийиндирмезми, эй иманы аз олгъанлар?! ²⁹ Сиз не ашамагъа, не ичмеге къыдырманъыз ве шу акъкъында къайгъырманъыз. ³⁰ Буларнынъ эписини Алланы бильмеген дюньянынъ халкълары къыдыра. Лякин сизинъ Бабанъыз буларгъа мухтадж олгъанынъызны биле. ³¹ Амма сиз Онынъ Падишалыгъыны къыдырынъыз, ве бу шейлернинъ эписи де сизге бериледжек.

³² Эй, аз олгъанынъыздан къоркъманъыз! Сизге Падишалыкъны багъышламакъ — Бабанъызнынъ ирадесидир. ³³ Мал-мулькюнъизни сатып, фукъарелерге ярдым

этинъыз. Озюнъызге эскирмеген пара киселерини алып, битмейджек байлыкъны Кокте топланъыз. О ерде оларгъа хырсыз да якъынлашмаз, сюме де тюшмез. ³⁴Чюнки байлыгъынъыз къайда олса, юрегинъыз де шу ерде оладжакъ.

³⁵Эр вакъыт бутюнлей азыр олунъыз: урбаларынъыз къушакънен багълы ве чы-

12.35-48

Матта 24.45-51.

ракъларынъыз янып турсун. ³⁶Сиз, эфенди тойдан къайткъаныны беклеген, о келип къапуны такъылдаткъанынен ачмагъа азыр тургъан хызметчилер киби олунъыз.

³⁷Эфенди кельгенде, юкъламайып отургъан къулларыны тапкъанда, олар бахтлы олурлар. Сизге догърусыны айтам: эфенди азырланып белине къушагъыны байлар да, хызметчилерини софрагъа отуртып, оларгъа озю хызмет этеджек. ³⁸Эгер эфенди не вакъыт кельмесе де: яры геджедеми я да танъ аткъандамы, хызметчилерини юкъламагъан алда тапса, олар не къадар бахтлылар. ³⁹Шуны билинъыз: эв сайби, хырсыз не вакъыт келеджегини бильсе, о хырсызгъа эвине кирмеге ёл бермез эди. ⁴⁰Сизлер де азыр олунъыз, чюнки Инсан Огълу сиз беклемеген саатте къайтып келеджек.

⁴¹Пётр Исадан:

— Рабби, Сен бу кинаели икяени биз ичюн айтасынъмы, я да эр кес ичюнми? — деп сорады.

⁴²Иса джевап берип:

— Ишанчлы ве акъыллы эв идареджиси ким? Эфендиси оны эв къуллары устюнде башлыкъ этмеге ве керек вакътында оларнынъ аш пайларыны бермеге къойды.

⁴³Эфендиси кельгенде, онынъ бойле япкъаныны коръсе, о къул не къадар бахтлы! ⁴⁴Сизге догърусыны айтам: эфенди оны озюнинъ бутюн мал-мулькюне бакъыджы

этип къояр. ⁴⁵ Эгер де бу къул озъ гонълюнде: «Эфендим якъын арада кельмейджек», — деп тюшонсе ве къуларны ве къул къадынларны урмагъа башласа, ашап-ичсе ве ичкиджиликнен огърашса, ⁴⁶ о къулнынъ эфендиси бек-ленильмеген бир кунъде, тюшонмеген бир саатте къайтып келир ве оны кылычнен экиге болип, онъа имансызларнынъ арасында ер береджек. ⁴⁷ Эфендисининъ ирадесини бильген, амма азыр олмагъан ве эфендисининъ истегини беджермеген къул чокъ котек ашайджакъ. ⁴⁸ Бильмей турып, джезагъа ляйыкъ бир шей япкъан къулнынъ котеги исе азджа олур. Кимге чокъ берильген олса, ондан чокъ сорарлар. Кимге чокъ ишанылса, ондан даа зияде талап этилир.

⁴⁹ Мен ер юзюне атеш кетирмек ичюн кельдим. Бу атеш тездже алевленгенини о къадар истейим ки! ⁵⁰ Сувгъа батырылып чыкъармакъ киби, манъа буюк азапларгъа батырылып чыкъмакъ керек. О беджерильмегендже, юрегим пек сыкъыла!

12.49-53

Матта 10.34-36.

⁵¹ Мени, ер юзюне барышыкъ кетирмек ичюн кельген, деп тюшонесизми? Сизге айтам: барышыкъ дегиль, айырылыкъ кетирмеге кельдим. ⁵² Энди бундан сонъ бир эвде беш адам олса, олар озъара болюнеджеклер. Учю экисине ве экиси учюне къаршы оладжакълар.

⁵³ Баба — огълуна къаршы,
 огълу — бабасына къаршы,
 ана — кызына къаршы
 ве кызы — анасына къаршы,
 къайнана — келинине къаршы,
 ве келин — къайнанына къаршы
 оладжакълар, — деди.

⁵⁴ Халкъкъа исе Иса:

— Сиз гъарпта булут котерильгенини

корьгенде, бирден: «Ягъмур ягъаджакъ», — дейсиз, ве ойле де ола. ⁵⁵ Дженюп ели эскен вакъытта сиз: «Сы-джакъ оладжакъ», — дейсиз, ве ойле ола. ⁵⁶ Эй экиюзьлю-лер! Ер ве кокке бакъып ава насыл оладжакъыны билесиз де, шимди насыл заман кельгенини анълап оламайсызми?»

⁵⁷ Сиз ичюн догъру олгъан шейни озю-нъиз не ичюн чезип оламайсыз?» ⁵⁸ Сен

давалашкъан адамнен укюмдаргъа кеткенде, ёл бою онен келишмеге пек тырышып арекет эт. Акис алда о сени къады огюне алып бараджакъ, къады сени джезалайыджынынъ элине береджек, джезалайыджы исе сени зиндангъа ташлайджакъ. ⁵⁹ Сангъа догърусыны айтам: борджунънынъ сонъки капигини бермегендже, андан чыкъамазсынъ, — деди.

12.54-56

Матта 16.2-3.

12.57-59

Матта 5.25-26.

¹ О вакъыт бир къач адам Исагъа келип, галилеялылар акъкъында айттылар. Бу галилеялылар къурбан чалгъан вакъытта, Пилат оларны ольдюрди ве бойле, къурбанларнынъ къаныны оларнынъ къанынен къарыштыргъан эди. ² Иса адамларгъа джевап берип:

— Сиз, бу адамлар эписи башкъа галилеялылардан гуналы олгъаны ичюн оларнен бойле шей олды, деп тюшюнесизми?» ³ Ёкъ! Лякин тевбе этмесенъиз, эпинъиз олар киби гъайып олурсыз. ⁴ Я анавы он секиз адамнынъ устюне Силоам шеэриндеки къулле йыкъылып, ольдюргени?» Сиз оларны Ерусалимде яшагъан эписи адамлардан

даа къабаатлы деп тюшонесизми? ⁵Сизге ёкъ дейим. Лякин тевбе этмесенъиз, эпинъиз олар киби гъайып олурсыз, — деди.

⁶Иса бойле бир кинаели икяе айтты:

— Бир адамнынъ юзюм багъында инджир тереги сачылгъан экен. О адам анда барып, терекнинъ устюнде мейва къыдыра, лякин тапалмай. ⁷Сонъ юзюмджиге: «Мен учъ йыл девамьнда мында келип, бу инджирнинъ устюнде мейва къыдырам, лякин оны тапмайым. Оны кесип ташла, топракънынъ кучюни не ичюн алсын?» — дей. ⁸Юзюмджи исе онъа джевап берип: «Эфенди, оны даа бир йылгъа къалдырса. Мен онынъ чевре-четини къазып, топракъны кубрелерим, ⁹бельки келеджек йылгъа мейва берип башлар. Эгер бермесе, кесип ташларсынъ», — дей.

¹⁰Раатлыкъ куню Иса бир синагогада адамларны огрете эди. ¹¹О ердеки бир къадын он секиз йыл девамьнда арам рухтан къыйналып хасталангъан, дёрт букюльген, белини догъуртып оламай экен. ¹²Иса оны корьгенинен, янына чагъырып:

— Сен хасталыгъынъдан къуртарылдынъ, — деди.

¹³Сонъ къолларыны къадыннынъ башына къойды. О исе бирден догърулып, Аллагъа шукюр этти.

¹⁴Иса раатлыкъ куню къадынны тедавийлегенине ачувланып, синагоганынъ башлыгъы халкъкъа:

— Иш ичюн алты кунъ бар. Тедавийленмеге раатлыкъ куню дегиль, шу кунълери келинъиз, — деди.

¹⁵Рабби Иса исе онъа джевап берип:

— Эй экиюзлюлер! Раатлыкъ куню олгъанына бакъмайып, эр биринъиз огюзинъизни я да эшегинъизни

ашлавдан чезип сувармагъа алып бармаймы? ¹⁶ Я бу къадын Ибраимнинъ къызы. Иблис оны он секиз йыл девамьнда багълап туткъан. Аджеба онынъ багъларыны раатлыкъ кунюнде чезмек мумкюн дегильми? — деди.

¹⁷ Исанынъ бу сёзлери Онъа къаршылыкъ косътергенлернинъ эписини утандырды. Бутюн халкъ исе Иса япкъан эписи аджайип ишлерге къувана эди.

¹⁸ Иса:

— Алланынъ Падишалыгъы неге ошай? Оны ненен тенъештирейим? ¹⁹ О,

13.18-21

Матта 13.31-33;
Марк 4.30-32.

бир хардал урлугъына ошай. Бир адам оны алып озъ багъчасында сачкъан. Урлукъ осип терек киби юсек олгъан. Онынъ пытакълары арасында къушлар ювалар ясагъан, — деди.

²⁰ Иса даа къошты:

— Алланынъ Падишалыгъыны ненен тенъештирейим? ²¹ О, маягъа ошай. Къадын оны алып, учъ буюк чанакъ* унгъа ташлай ве бутюн хамырыны къабарта.

²² Иса Ерусалим тарафына ёл алып, шеэр-койлерден кечип адам-

13.22-30

Матта 7.13-14, 21-23.

ларны огрете эди. ²³ Насылдыр бир адам Онъа суаль берди:

— Рабби, тек аз адамлар къуртарыладжакълар? — деди. Иса оларгъа:

²⁴ — Тар къапудан кирмек ичюн арекет этингиз.

Сизге айтам: чокъ адам анда кирмеге арекет этеджеклер, амма кирип оламайджакълар. ²⁵ Эв Саиби турып

---

* **13.21** *Учь буюк чанакъ* — къадимий юнанджа «учъ сатон». Бир сатон — къарарнен 12 литр.

кѡапуны кѡапаткѡанда, сиз тышарыда кѡалып: «Рабби! Бизге ачып бер!» — деп кѡапуны такъылдата башлай-джакъсыз. Лякин О сизге: «Ким ве кѡайдан олгѡанынъызны бильмейим», — деп джевап береджек. ²⁶ О вакъыт сиз: «Биз Сеннен берабер ашап-ичтик. Сен бизим мейданларымызда огретинъ», — дейджек сиз. ²⁷ О исе: «Сизге айтам: ким ве кѡайдан олгѡанынъызны бильмейим. Эй инсафсыз шейлерни япкѡанлар, козюмден ёк олунъыз!» — деп джевап береджек. ²⁸ Сиз Ибраимни, Исхакъны, Якъупны ве эписи пейгѡамберлерни — Алланынъ Падишалыгъында, озюнъизни исе — тышарыгѡа кѡувулгѡанынъызны корьген вакъытта агълап тишлеринъизнен гъыджыртаджакъсыз. ²⁹ Шаркъ ве гъарптан, шималь ве дженюптен адамлар келип, Алланынъ Падишалыгъында софра башында ер аладжакълар. ³⁰ О вакъыт бир кѡач сонъундакилер биринджи, биринджилер исе сонъунда оладжакълар, — деди.

³¹ Шу вакъыт бир кѡач ферисе келип:

— Чыкъ, кет мындан, чюнки Ирод

13.31-35

Матта 23.37-39.

Сени ольдюрмеге истей, — дедилер. ³² Иса оларгѡа:

— Барып, о тилькиге айтынъ: Мен бугунъ ве ярын джинлерни кѡувып, адамларны тедавийлейджем. Учюн-джи куню исе Озь ишимни битиреджем. ³³ Амма бугунъ, ярын ве о бир кунъ Озь ёлумны девам этмек керегим, чюнки пейгѡамберни Ерусалимден башкѡа ерде ольдюрильмеси олмайджакъ шейдир, — деди. ³⁴ — Эй Ерусалим, Ерусалим! Пейгѡамберлерни ольдюрген ве онгѡа ёлланылгѡан адамларны ташларнен ургѡан шеэр! Тавукъ озь чипчелерини кѡанатлары астында насыл топласа, Мен де кѡач кере сенинъ балаларынъны Озь яныма топламагѡа

истедим, сизлер исе истемединъиз. ³⁵ Мына, сизинъ эвинъиз сизге къалдырылгъан тура! Сизге айтам: «Раббининъ ады иле Келеяткъанны шуретленъиз!» — демегендже, Мени корьмейджексиз.

¹ Бир раатлыкъ куню Иса ферисе башлыкъларындан бирининъ эвине ашамагъа кельди. Анда адамлар Онынъ артындан дикъкъатнен бакъа эди. ² Исанынъ къаршысында сув хасталыгъынен чекишкен бир адам отургъан. ³ Иса Къанун оджаларына ве фериселерге мураджаат этип:

— Къанунгъа коре раатлыкъ куню тедавийлемек мумкюнми, я да мумкюн дегильми? — деп сорады.

⁴ Олар индедилер. Иса исе хастагъа тийип, оны тедавийледи де, ййберди. ⁵ Сонъ Къанун оджаларына:

— Сизден биринъизнинъ огълу я да огюзи къуюгъа тюшип кетсе, раатлыкъ куню олгъанына бакъмайып, оны шу анъ чыкъарып алмаз эдинъизми? — деди.

⁶ Олар исе бунъа ич бир джевап тапып оламадылар. ⁷ Мусафирлер энъ сайгъылы ерлерде отурмагъа тырышкъаныны корьген Иса оларгъа кинаели икяе айтты:

⁸ — Эгер сени тойгъа чагъырсалар, сайгъылы ер алма, чюнки мусафирлер арасында сенден урьметли адам олмакъ мумкюн. ⁹ О вакъыт экинъизни чагъыргъан эв саиби келип санъа: «Бу ерни онъа бошатып бер», — дер. Сен исе утана-утана, энъ арттаки ерге кечмеге меджбур оладжанъ. ¹⁰ Аксине, давет олунгъан сонъ, барып ашагъыдаки ерге ерлеш. О вакъыт сени чагъыргъан адам келип, санъа: «Достум, мында, тёрге чыкъ», — дер. Сонъ

башкъа мусафирлернинъ козюнде сенинъ урьметинъ артаджакъ. ¹¹Эр бир озюни юксельткен адам алчакъла-тыладжакъ. Озюни алчакълаткъан исе юксельтиледжек, — деди.

¹²Сонъ Иса Оны чагъыргъан ферисеге:

— Уйлелик я да акъшамлыкъ япкъанда, достларынынъ, агъа-къардашларынынъ, сой-сопларынынъ ве зенгин къомшуларынынъ давет этме. Чюнки олар да сонъ сени чагъырып къаршылыгъынынъ берирлер, ве о, санъа мукъфат олур. ¹³Аксине, байрам япкъанда, фукъаре, сакъат, топал ве кёрларны чагъыр. ¹⁴О вакъыт сен бахтлы олурсынъ, чюнки олар санъа яхшылыкъ къайтарып оламазлар, лякин инсафлы адамлар тирильгенде, санъа яхшылыкъ къайтаджакъ, — деди.

¹⁵Мусафирлерден бириси буны эшитип, Исагъа:

14.15-24

Матта 22.1-10.

— Алланынъ Падишалыгъында ашап-ичеджек адам бахтлыдыр! — деди. ¹⁶Иса исе онъа:

— Бир адам буюк акъшам ашы берип, чокъ мусафир чагъыргъан. ¹⁷Акъшам ашыны ашамагъа вакъыт кельгенде: «Буюрынъыз, эр шей азыр», — деп, чагъырылгъан адамларны давет этмек ичюн къулуны ёллагъан. ¹⁸Амма эписи бир-бири артындан афу сорап башладылар. Биринджиси онъа: «Мен тарла сатын алдым, оны барып бакъмакъ керегим. Риджа этем, мени багъышла», — деген.

¹⁹Экинджиси: «Мен беш чифт огюз сатын алдым, яхшы экенлерми, деп оларны сынамакъ керегим. Риджа этем, мени багъышла», — деген. ²⁰Учюнджиси: «Мен эвлендим, шунунъ ичюн келямайджам», — деген. ²¹Къул къайтып келип, эфендисине буларны айта. Эв саиби

ачувланып, къулуна: «Тез ол, шеэрнинъ сокъакъ ве сокъачыкъларына бар да, фукъаре, сакъат, кёр ве топалларны бу ерге алып кель», — дей. ²² Къул барып келип: «Эфендим, буюргъанынъны беджердим, амма даа бош ерлер бар», — дей. ²³ О вакъыт эфенди къулуна: «Ёллар ве ёлчыкълар бою кечип, эписини мында кельсинлер, деп къандыр. Эвим толсун», — дей. ²⁴ Сизге айтам: башында чагъырылгъан адамлардан ич бириси меним акъшамлыкъ ашымны ашамайджакъ! — деди.

²⁵ Исанен берабер чокътан-чокъ адам юре экен. О оларгъа таба чевирилип:

14.25-33

Матта 10.37-38.

²⁶ — Эгер Манъа кельген адам озюнинъ ана-бабасыны, апаёны, бала-чагъасыны, агъа-къардашыны, татакътыз къардашыны ве озь джаныны биле кореджек козю олмаса, о, Меним шегиртим оламаз. ²⁷ Ким озь хачыны котерип артымдан юрмесе, Меним шегиртим оламаз. ²⁸ Сизден биринъиз къулле къурмагъа истесе, оны битирмек ичюн пара етерми, деп башта отурып чекеджек масрафларыны саймазмы? ²⁹ Ойле олмаса темельни кёйып, ишни битирмек кёолундан кельмесе, буны корьген эписи адамлар: ³⁰ «Бу адам къуруджылыкъны башлады да, битирип оламады», — деп масхара этеджеклер.

³¹ Я да бир падиша башкъа падишагъа къаршы дженк этмеге азырланса, он бинъ аскеримнен манъа къаршы кельген падишанынъ йигирми бинъ аскеринен дженкешмеге кучюм етер экенми, деп баштадан отурып тюшонмек керек. ³² Кучю етмесе, душман даа узакъ олгъанда, онынъ алдына эльчилерни ёллап барышыкъ сорар. ³³ Шойле де, сизден ич биринъиз озюнинъ бутюн барлыгъыны къалдырмагъандже, Меним шегиртим оламаз.

³⁴ Туз — яхшы шей. Амма туз тузлугъыны джойса, онынъ лезетини насыл къайтармакъ мумкюн? ³⁵ Бойле тузны не топракъкъа, не кубреге къошмагъа ярашмай. Оны алып аталар. Къулагъы барлар буны эшитсинлер! — деди.

14.34-35

Матта 5.13;
Марк 9.50.

¹ Эписи гуналы адамлар ве салым топлайы-

15.1-7

Матта 18.12-14.

джылары Исаны динълемек ичюн Онынъ алдына келе эдилер. ² Фериселер ве Къанун оджалары мырылдап:

— Бу адам гуналыларны къабул этип, оларнен берабер аш да ашай! — дей эдилер.

³ Иса исе оларгъа бойле бир кинаели икяе айтып берди:

⁴ — Сизден бирингиз юз къой саиби олып, оларнынъ бирисини джойса, докъсан докъуз къоюны чельде къалдырып, гъайып олгъаныны тапмагъандже къыдырмагъа кетмезми? ⁵ Тапкъан сонъ исе, оны къуванчнен елъкесине ала ⁶ ве эвине къайтып, достларыны, къомшуларыны чагъыра да: «Меннен берабер къуванынъыз, мен джоюлгъан къоюмны таптым!» — дей. ⁷ Сизге догърусыны айтам: Коклерде де шойле, тевбе эткен бир гуналы адам ичюн къуванч, докъсан докъуз тевбеге мухтадж олмагъан инсафлылар ичюн къуванчтан буюк оладжакъ, — деди. ⁸ — Я да он кумюш акъчасы олгъан ве олардан бир данесини джойгъан къадынны алайыкъ. О, чыракъ якъып, акъчаны тапмагъандже эвини сипирип, оны гъайретнен къыдырмазми? ⁹ Тапкъан сонъ исе, достларыны ве къомшуларыны чагъырып: «Меннен берабер къуванынъыз, мен джоюлгъан акъчамны таптым», — дер.

¹⁰ Сизге айтам: бойле де төвбе эткен бир гуналы ичюн Алланынъ мелеклери къуванаджакълар.

¹¹ Иса девам этип шойле деди:

— Бир адамнынъ эки огълу бар экен. ¹² Кучюги бабасына: «Баба, мал-мулькюнъден манъа тиеджек пайымны айырып бер», — дей. О адам бутюн мал-мулькюни огъуларына болип бере. ¹³ Бир къач кунъден сонъ кучюк огълу барлыгъыны топлап, узакъ бир мемлекетке кете. О ерде бозукъ ёлгъа тюшип, олгъан параларыны кокке савурып битире. ¹⁴ Эр шейни масраф эткен сонъ, о яшагъан мемлекетте кучъюлю бир ачлыкъ башлана, йигит исе ёкъсузлыкъкъа огърай. ¹⁵ О, ерли сакинлеринден бирисине ыргъатлыкъкъа бара. О исе йигитни озъ тарласындаки домузларны бакъмагъа ёллай. ¹⁶ Яш огълан домузларнынъ емини тойгъандже ашамагъа пек истей эди, амма онъа ич бир шей бермей эдилер. ¹⁷ О вакъыт акъылыны топлап, озъ озюне: «Меним бабамнынъ о къадар чокъ ыргъаты бар, олар эписи тойгъандже аш ашайлар, даа артып къала, мен исе бу ерде ачлыкътан олеятам.

¹⁸ Барып, бабама къайтайым ве онъа: “Бабам, мен Коклер ве сенинъ алдынъда гуна яптым. ¹⁹ Эндиден сонъ сенинъ огълунъ денильмеге ляйыкъ дегилим. Мени озюнгъининъ бир ыргъатынъ, деп сай”, — дейим», — дей. ²⁰ Бундан сонъ о, бабасына къайта. О даа узакъта келеяткъанда, бабасы огълуны коре ве аджый. О, чапып барып, огълунынъ бойнундан къучакълап опе. ²¹ Огълу исе онъа: «Бабам, мен Коклер ве сенинъ алдынъда гуна яптым. Эндиден сонъ сенинъ огълунъ денильмеге ляйыкъ дегилим», — дей. ²² Амма бабасы къуларына: «Тез олунъ, энъ яхшы урба кетирип, оны кийиндирингъиз, къолуна

юзюк такъынъыз, аякъларына аякъкъап кийсетинъыз.

²³ Сонъ, бесленген бир бузавчыкъны кетирип, союнъыз: ашайыкъ да къуванайыкъ. ²⁴ Чюнки меним бу огълум олю эди — тирильди, гъайып олгъан эди — тапылды», — дей. Бойвеликнен олар байрам яптылар.

²⁵ Буюк огълум о вакъытта тарлада экен. Къайтып эвине якъынлашкъанда, чалгъы ве оюн-кулькю давушларыны эшите. ²⁶ Къуллерындан бирини чагъырып, не олаяткъаныны сорай. ²⁷ О: «Къардашынь къайтып кельди, бабанъ оны сагъ-селямет корьгени ичюн, бесленген бузавчыкъны сойды», — дей. ²⁸ Агъасы пек ачувланып, эвнинъ ичине кирмеге истемей. Бабасы тышарыгъа чыкъып, онъа ялвара. ²⁹ Амма о бабасына джевап берип: «Мен къач йылдан берли санъа къул киби хызмет этем, бир кере биле сёзюнъден чыкъмадым. Лякин достларымнен шеньленмек ичюн сен манъа ич бир вакъыт улачыкъны биле бермединъ. ³⁰ Амма бутюн мал-мулькюнъни ороспуларнен берабер сарф эткен анавы огълунъ къайткъанда, сен онъа бесленген бузавчыкъны сойгъансынъ!» — дей. ³¹ Сонъ бабасы онъа: «Огълум! Сен бутюн вакъыт янымдасынь, меним эр шейим сениньки. ³² Бизге къуванмакъ ве шеньленмек керек эди, чюнки сенинь бу къардашынь олю эди — тирильди, гъайып олгъан эди — тапылды», — дей.

¹ Сонъ Иса Озь шегиртлерине:

— Бир зенгин адамнынъ эв идареджиси бар экен. Бир кунъ зенгинге, эв идареджиси онынъ мал-мулькюни сарф эткенини айтып, оны къабаат-

лайлар. ² Эфенди эв идареджисини чагъырып: «Сенинь

акъкъынъда эшиткенлерим недир? Ишлеринънинъ эсабыны бер, сен энди эвимде идарелик япмайджанъ», — дей. ³ Эв идареджиси озь-озюне: «Не япайым экен? Эфендим идареликни къолумдан ала. Ер къазмагъа кучюм етмей, тиленмеге утанам», — дей. ⁴ Сонъ: «Анъладым, не япаджагъымны билем. Ойле япмакъ керек ки, эв идареджилигинден бошатылгъанымдан сонъ адамлар мени озь эвлерине къабул этсинлер», — дей. ⁵ О, эфендисине борджлу олгъанларыны бирер-бирер янына чагъыра. Биринджисинден: «Эфендиме не къадар борджунъ бар?» — деп сорай. ⁶ О: «Юз буюк бардакъ зейтюн ягъы», — деп джевап бере. Эв идареджиси онъа: «Бордж къагъытынъны ал, тез отур да, элли бардакъ* деп яз», — дей. ⁷ Сонъ башкъасындан: «Я сенинъ не къадар борджунъ бар?» — деп сорай. О: «Бинъ чувал богъдай», — деп джевап бере. Эв идареджиси: «Бордж къагъытынъны ал, секиз юз чувал** деп яз», — дей. ⁸ Эфенди исе бу намуссыз эв идареджисини, акъылнен иш япкъаны ичюн макътагъан. Чюнки бу дюньянынъ адамлары озьлерине ошагъанлар арасында иш алып баргъанда, ярыкънынъ огъуларына коре акъыллыджа олалар. ⁹ Мен сизге айтам: намуссыз байлыкъ ярдымынен, достларынъызны чокълаштырынъыз. Сонъ, акъчанъыз къалмагъанда, сизни эбедий тургъан эвлерге къабул этеджеклер. ¹⁰ Кучюк иште ишанчлы олгъан адам

* **16.6** Юз буюк бардакъ, элли бардакъ — къадимий юнанджа «100 бат» ве «50 бат». Бир бат — къарарнен 37-40 литр.

** **16.7** Бинъ чувал, секиз юз чувал — къадимий юнанджа «100 кор» ве «80 кор». Бир кор — къарарнен 370-390 литр.

буюк иште де ишанчлы олур. Кучюк иште инсафсыз олгъан адам буюк иште де инсафсыз олур. ¹¹ Эгер сизге бу намуссыз байлыкъны ишанып олмасалар, акъикъий байлыкъны сизге ким ишанаджакъ? ¹² Эгер сиз башкъасынынъ малынен ишанчлы олмасангъыз, озъ малынгъызны сизге ким береджекъ? ¹³ Ич бир хызметчи бирден эки эфендиге хызмет эталмаз. О, я бирисинден нефретленип, башкъасыны север, я да бирисине садыкъ олып, башкъасыны кореджекъ козюлмаз. Сиз де эм Аллагъа, эм зенгинликке хызмет этип оламайсыз, — деди.

¹⁴ Пара севген фериселер буны эшитип, Исаны мыскъыллап башладылар.

16.14-18

Матта 11.12-13.

¹⁵ Амма Иса оларгъа:

— Сиз адамларнынъ огюнде озюнгъизни инсафлы этип косьтересиз, лякин Алла юреклерингъизни биле. Адамларда кокке котерильген шей, Алланынъ огюнде пистир, — деди. ¹⁶ — Къанун ве Пейгъамберлернинъ Язылары Ягъя кельгендже девам этти. О вакъыттан сонъ Алла Падишалыгъы акъкъында Къуванчлы Хабер илян этиле ве эписи бу Падишалыкъкъа кирмеге тырыша.

¹⁷ Амма Къанундан бир чызычыкъ ёкъ олгъанындан коре, ер ве кокнинъ ёкъ олувы къолайдыр. ¹⁸ Кимде-ким озъ апайындан айырылып, башкъасына эвленсе, аиле садыкълыгъыны бозып, гуна япа. Акъайындан айырылгъан къадынъа эвленген адам да бойле гунагъа огърай.

¹⁹ Индже кетенден япылгъан мор урбалар кийип, эр кунъ кейф-сефа сюрип яшагъан бир зенгин адам бар экен. ²⁰ Зенгиннинъ араба къапусы огюнде, бутюн тенини къотур къаплагъан Лазар адлы бир фукъаре ята экен. ²¹ О зенгиннинъ софрасындан тюшкен уфакъларнен

кѣурсагъыны тойдурмагъа арзу эткен, копеклер исе келип онынъ кѣотурларыны ялай экенлер.

²² Бир кунъ фукъаре ольген. Мелеклер оны Ибраимнинъ янына алып баргъанлар. Сонъ зенгин де ольген. Оны комьгенлер. ²³ Олюлер дюньясында, азапларны чеккенде, зенгин башыны котерип узакъта Ибраимни ве онынъ янындаки Лазарны корьди. ²⁴ О кычырып: «Эй Ибраим баба! Мерамет эт, манъа Лазарны йибер, о, пармагъынынъ уджуны сувгъа батырып, тилиме сув тамызсын. Чюнки мен бу атеште чокъ азап чекем», — деди. ²⁵ Ибраим онъа шойле джевап берди: «Унутма, огълум, сен аятынъда яхшылыкъ пайынъны алып олдынъ, Лазар исе — яманлыкъ пайыны. Энди о бу ерде теселли тапа, сен исе азап чекесинъ. ²⁶ Бундан гъайры, сизнен бизим арамызда тюбю олмагъан чукъур бар. Бу ерден сизинъ тарафынъызгъа кечмеге истегенлер кечип оламазлар, ве о ерден бизим тарафымызгъа да кечмезлер». ²⁷ Зенгин адам: «Ойле олса, эй баба, сенден яварып сорайым, Лазарны бабамнынъ эвине ёлла. ²⁸ Меним беш агъа-къардашым бар. Олар да бу азаплы ерге тюшмемек ичюн, оларны барып тенбилесин», — деди. ²⁹ Ибраим онъа: «Оларда Муса ве пейгъамберлер бар, оларны динълесинлер», — деди. ³⁰ Зенгин исе: «Ёкъ, Ибраим баба! Тек ольгенлерден бириси оларнынъ алдына барса, о вакъыт тѣвбе этерлер», — деди. ³¹ Ибраим онъа: «Эгер Муса ве пейгъамберлерни динълемеселер, ольгенлерден бириси тирилип барса да, инанмазлар», — деди.

¹Озь шегиртленине исе Иса бойле деди:

17.1-10

Матта 18.6-7, 21-22;
Марк 9.42.

— Адамны гунагъа тюшюрген шейлер чокъ, ве эр вакъыт олур. Лякин бунгъа себепчи олгъаннынъ алына беля! ²Бу кучюклерден бирисини ёлдан ургъанындан коре, онынъ боюнуна дегирмен ташыны асып, денъизге атылгъаны, о ичюн яхшыджа олур эди. ³Озьлеринъизге сакът олунъыз! Эгер къардашынъ гунагъа огъраса, оны тенбиле. Эгер тевбе этсе, оны багъышла. ⁴Эгер сангъа къаршы бир кунъ ичинде еди кере гуна япса да, еди кере сангъа къайтып келип: «Тевбе эттим», — десе, оны багъышла.

⁵Эльчилер Раббиге:

— Иманымызны къуветлештир, — дедилер. ⁶Рабби джевап берип:

— Эгер бир хардал урлугъы къадар иманынъыз олып, бу дут терегине: «Тамырынънен къопарылып чыкъ ве денъизге кочип тамыр ат», — десенъиз, терек сизге бойсуныр. ⁷Биринъизнинъ чобанлыкъ япкъан я да ер сюрген хызметчинъиз тарладан къайткъанда, араннызда къайсы онгъа: «Тез келип, софрагъа отур», — дер? ⁸Аксине: «Ашымны азырла, ишке бель багълап, аш ашагъанымдже мангъа хызмет эт, ондан сонгъ озюнгъ ашап-ичерсингъ», — демезми? ⁹Эфенди буюргъан ишлерни беджерген къулгъа тешеккюр этерми? ¹⁰Сиз де бунгъа ошап, буюрулгъан эр бир ишни беджергенден сонгъ: «Биз макътавгъа ляйыкъ олмагъан къуллармыз, япаджагъымызны яптыкъ», — денъиз, — деди.

¹¹Иса Самарие ве Галилеянынъ сынъырлары бою кечип, Ерусалимге ёл алды. ¹²О бир койге киреяткъанда, лепра хасталыгъына огърагъан он адамны расткетирди. Олар узакъта токътап, ¹³кучлю сеснен кыгчырдылар:

— Эй, Оджамыз Иса, бизге мерамет эт! — дедилер.

¹⁴Оларны корьген Иса:

— Барып, озьлеринъизни руханийлерге косътеринъиз, — деди. Олар исе ёлда кетейтып, лепрадан темиз олдылар. ¹⁵Олардан бириси, озюнинъ тедавийленгенини корип, кучлю сеснен Алланы шерефлеп артына къайтты. ¹⁶Исанынъ аякъларына йыктылып, Онъа тешеккюр бильдирди. Бу адам самариели эди. ¹⁷Иса:

— Темиз олгъанлар он адам эди де? Къалгъан докъузы къайда? ¹⁸Алланы шерефлемек ичюн бу ябанджы адамдан башкъа ич кимсе къайтып кельмедими? — деди.

¹⁹Сонъ о адамгъа:

— Еринъден тур да кет, иманынъ сени къуртарды, — деди.

²⁰Фериселер Исагъа:

— Алланынъ Падишалыгъы не вакъыт келеджек? — деген суальни бердилер. Иса оларгъа джевап берип:

— Алланынъ Падишалыгъы козьге корюнуп кельмейджек. ²¹«Бакъ, о бу ерде», я да «Ана о ерде», — деп оламазар, чюнки Алланынъ Падишалыгъы сизинъ аранъызда, — деди.

²²Сонъ Иса шегиртлерине айланьп:

— Ойле куньлер келеджек ки, Инсан Огълунынъ бир кунюни корьмеге авес этерсиз, амма корип оламазсыз, — деди. ²³— Сизге: «Мына, О бу ерде», я да «Мына шу

17.20-37

Матта 24.23-28, 37-41.

ерде», — деселер, барманъыз, оларнынъ артындан чапманъыз. ²⁴Чюнки йылдырым кокни бир уджундан о бир уджуна къадар ярыкълаткъан киби, Инсан Огълу да Озь кунюнде ойле пейда оладжакъ. ²⁵Лякин ондан эвель О чокъ азап чекип, бу несиль тарафындан ред этильмеси керек.

²⁶Нух куньлеринде насыл олгъан олса, Инсан Огълу келеджек куньлеринде де ойле оладжакъ. ²⁷Нух сандыкъкъа кирмегендже, адамлар ашап-ичтилер, эвлендилер, акъайгъа чыкътылар. Сонъ сув ташкъыны келип, эписини гъайып этти. ²⁸Лутнынъ куньлеринде де ойле олды: адамлар ашап-ичтилер, алыш-вериш яптылар, сачтылар ве къуруджылыкънен мешгъуль олдылар. ²⁹Лякин Лут Содом шеэринден чыкъкъан куню коктен атеш ве кукюрт ягъып, эписини гъайып этти. ³⁰Инсан Огълу Озюни косътереджек кунюнде де тамам ойле оладжакъ. ³¹О куню дам устюнде олгъан адам эвинде къалдыргъан шейлерни алмакъ ичюн ашагъа тюшмесин. Тарлада олгъан адам къайтып кельмесин. ³²Лутнынъ апайыны акъылынъызда тутунъыз. ³³Ким озь джаныны къуртармагъа истесе, оны джояр. Ким озь джаныны гъайып этсе, оны къуртарыр. ³⁴Сизлерге айтам: шу геджеси бир тешекте олгъан эки адамдан бирисини Алла аладжакъ, бирисини къалдыраджакъ. ³⁵⁻³⁶Ун чеккен эки къадындан бириси алынаджакъ, бириси къалдырыладжакъ.

³⁷Шегиртлер Исадан:

— Рабби, бу вакъиалар къайда оладжакъ? — деп со-радылар.

— Олю беден къайда олса, леш къарталлары да анда топлашаджакълар, — деди Иса.

¹Бир кунъ Иса шегиртлерине, эр вакъыт дува окъуп умнот джоймамакъ кереклиги акъкъында бойле кинаели икяе айтып берди:

²— Бир шеэрде Алладан да къоркъмагъан, адамлардан да утанмагъан бир къады бар экен.

³Шу шеэрде бир тул къадын да яшагъан. О, къадынынъ алдына бара берип: «Давамны адалетли чез, мени къабаатлагъан адамдан мени къорчала», — деп ялвара эди.

⁴Къады чокъ вакъыт буны япмагъа истемеген. Сонъундан о озь-озюне: «Мен Алладан къоркъмайым, адамлардан да утанмайым. ⁵Лякин бу тул къадын мени раатсыз эткени ичюн, онынъ давасыны адалетнен чезерим, ёкъса о, келе берип джанымны якъар», — деген.

⁶— Эшиттинъизми, адалетсиз къады не айткъан? — деп сорады Рабби. ⁷— Аджеба Алла да Озю сайлагъан ве Онъа гедже-кунъдюз ялварып отургъанларны къорчаламазми? Оларны чокъ беклеттиреджекми?

⁸Сизге айтам: О, оларны тез къорчалайджакъ. Амма Инсан Огълу кельгенинде, ер юзюнде иман тапар экенми?

⁹Озюнинъ инсафлыгъыны юкъары сайып, башкъаларына юксектен бакъкъан базы адамларгъа Иса бойле бир кинаели икяе айтып берди:

¹⁰— Бириси ферисе, башкъасы салым топлайды олгъан эки адам дува окъумакъ ичюн Алланынъ Сарайына киргенлер. ¹¹Ферисе озюнджесине бойле дува окъуп башлагъан: «Алла! Мен башкъа адамлар: айдутлар, имансызлар, бозукъ ве мына бу салым топлайды киби олмагъаным ичюн Санъа чокъ шукюр. ¹²Афтада эки кере

аштан-сувдан вазгечем. Бутюн къазангъанымнынъ ондан бир пайыны айырам». ¹³Салым топлайдыжысы исе узакъ-та турып, козьлерини кокке котермеге биле къоркъуп, кокрегине ура-ура: «Алла! Мен гуналым, ляким манъа мераметли ол!» — дей. ¹⁴Сизге айтам: бу адам, фериседен зияде акъланып, эвине къайтты. Чюнки озюни юксельткен эр бир адам алчакъта оладжакъ, озюни алчакъ туткъан исе юксельтиледжек.

¹⁵Исанынъ огюне, хайыр дуvasыны окъусын деп, оларгъа къолуны тийдирсин деп, бебейлерни кетирдилер. Шегиртлер буны корип, кетиргенлерге ёл бермеди. ¹⁶Иса исе балаларны янына чагъырып, шойле деди:

18.15-17Матта 19.13-15;
Марк 10.13-16.

— Балаларгъа Манъа кельмеге ёл ачынъыз, оларны токътатманъыз, чюнки Алланынъ Падишалыгъы оларнынъкидир. ¹⁷Сизлерге догърусыны айтам: ким Алланынъ Падишалыгъыны бала киби къабул этмесе, анда киралмайджакъ.

¹⁸Башлыкълардан бири Исадан со-рады:

18.18-30Матта 19.16-30;
Марк 10.17-31.

— Яхшы Оджам! Эбедий аяткъа насип олмакъ ичюн манъа не япмакъ керек?

¹⁹Иса онъа:

— Сен Манъа не ичюн «яхшы» дейсинъ? Бир Алладан башкъа ич кимсе яхшы дегиль. ²⁰Сен Онынъ эмирлерини билесинъ: *аиле садыкълыгъыны бозма, адамнынъ джаныны алма, хырсызлама, ялан шаатлыкъ этме, ана-бабанъны урьмет эт*, — деди.

²¹— Буларнынъ эписини яшлыгъымдан берли япып келем, — деди о Исагъа. ²²Буны эшитип, Иса:

— Санъа даа бир шей етишмей: бутюн мал-мулькюнъ-ни сатып, акъчасыны фукъарелерге болип бер. О вакъыт зенгинлигинъ кокте омур. Сонъ келип, Меним пешимден юр, — деди.

²³ Башлыкъ бу сёзлерни эшитип, пек къайгъырды, чюнки о пек зенгин эди. ²⁴ Иса онынъ къайгъыргъаныны корип:

— Зенгин адамларгъа Алла Падишалыгъына кирмек не къадар агъырдыр! ²⁵ Девенинъ ине тешигинден кеч-меси, зенгиннинъ Алла Падишалыгъына кирмесинден къолайдыр, — деди. ²⁶ Буны эшиткенлер исе:

— Ойле олса, ким къуртарыладжакъ экен? — деп сорадылар.

²⁷ — Адамлар япып оламагъан шей Алланынъ ярдымынен олмакъ мумкюн, — деди Иса.

²⁸ — Мына, биз мал-мулькюмизни къалдырып, Сенинъ артынъдан кельдик! — деди Пётр. ²⁹ Иса шегиртерине:

— Сизге догърусыны айтам: Алла Падишалыгъы ичюн эвини, ана-бабасыны, агъа-къардашыны, татакъыз къардашыны я да апайыны ве балаларыны къалдырып кеткен эр бир адам ³⁰ бу заманда къат-къат яхшылыкълар тапып, келеджек заманда исе эбедий аяткъа киреджек.

³¹ Иса он эки шегиртини четке чагъырып оларгъа:

— Биз энди Ерусалимге кетемиз.

Анда пейгъамберлернинъ Инсан Огълу акъкъында язгъанлары ерине келеджек. ³² Оны Алланы билъмеген адамларнынъ къолуна береджеклер, Оны мыскъыллап

18.31-34

Матта 20.17-19;

Марк 10.32-34.

акъаретлейджеклер, Онынъ бетине тюкюреджеклер,
³³ Оны къамчылап ольдюреджеклер. Амма учюнджи куню
 О тириледжек, — деди.

³⁴ Шегиртлер исе бу сёзлерден бир шей анъламадылар.
 Бу сёзлернинъ манасы олардан гизли эди, Исанынъ айт-
 къанларына оларнынъ акъылы етмеди.

³⁵ Иса Ерихон шеэринге келеяткъан-
 да, бир кёр адам ёл кенарында отурып
 садакъа сораё эди. ³⁶ Онынъ алдындан
 халкъ кечип кеткенини эшитип:

— Не олды? — деп сорады.

³⁷ — Назаретли Иса келе, — деп онъа джевап бер-
 дилер.

³⁸ Кёр адам:

— Эй, Давут Огълу Иса, манъа мерамет эт! — деп
 къычырды. ³⁹ Огде кеткенлер оны сусмагъа меджбур
 эттилер. Лякин о даа зияде къычырып:

— Эй, Давут Огълу, манъа мерамет эт! — деди.

⁴⁰ Иса токътап, кёрны Онынъ янына кетиргенлерини
 буюрды. Кёр кельген сонъ, ⁴¹ Иса ондан:

— Сен не япкъанымны истейсинъ? — деп сорады.

— Рабби, козьлерим коръсюн! — деди о. ⁴² Иса
 онъа:

— Козьлеринъ ачылсын, иманынъ сени къуртар-
 ды, — деди.

⁴³ Шу анъ кёрнынъ козьлери коре башлады. О, Ал-
 ланы алгъышлап Исанынъ пешинден кетти. Буны коръ-
 ген бутюн халкъ Аллагъа шукюрлер этти.

18.35-43

Матта 20.29-34;

Марк 10.46-52.

¹Иса Ерихон шеэрини кирип, со-
кыакълар бою кечти. ²Бу ерде салым-
джыларнынъ башы, Заки адлы зенгин
бир адам ³Исаны корьмек ве Онынъ
ким экенини бильмек истеди. Амма

Исаны пек чокъ адам сарып алгъанындан себеп, Оны
корип оламады, чюнки пек алчакъ бойлу эди. ⁴Исаны
корьмек ичюн Заки, огге чапып Иса кечеджек ёлнынъ
четинде оськен дут терегине минди. ⁵Иса о ерге келип
чыккъъанда, башыны котерди де, Закини корьди.

— Эй, Заки, тез тюш андан. Бугунь Мен сенинъ
эвинъде олмакъ керегим, — деди О.

⁶Заки ашыкъып теректен тюшти ве Исаны буюк бир
къуванчнен къабул этти. ⁷Буны корьгенде, олар мырыл-
дап башладылар:

— Иса гуналы адамнынъ эвине барды, — дедилер.

⁸Заки исе Раббининъ огюнде турып:

— Рабби, меним барлыгъымдан ярысыны фукъаре-
лерге береджегим. Эгер мен кимнидир алдаткъан олсам,
оларгъа дёрт къат къайтараджагъым, — деди. ⁹Бунъа Иса:

— Бугунь Закининъ эвине къуртулув кельди, чюнки
о да Ибраимнинъ огълудыр, — деди. ¹⁰— Чюнки Инсан
Огълу гъайып олгъанларны къыдырып тапмакъ ве
къуртармакъ ичюн кельди.

¹¹Иса Ерусалимге якъынлашкъанда,
Оны динълеген халкъ Алла Падишалы-

19.11-27

Матта 25.14-30.

гъы мына-мына келеджек, деп тюшюне эди. Шунинъ
ичюн, Иса оларгъа даа бир кинаели икяе айтып берди:

¹²— Мырза бир адам тахткъа минмек ве сонъ къайт-
макъ ичюн узакъ мемлекетке барып кельди. ¹³Озюнинъ

он кѡуларыны чагъырып, оларгъа бир бинъ динар* бере де: «Мен кѡайтып кельгенимдже, бу параларны ишлетип турунъыз», — деп кете. ¹⁴ Озь мемлекетининъ халкъы исе о адамдан нефретлене экен. Олар онынъ артындан эльчилерни ёллап: «Бу адам бизге падиша олгъаныны истемеймиз», — деп илян эттилер. ¹⁵ Бир вакъыттан сонъ о тахткъа минип, озь ветанына кѡайтып кельди. Берген акъчаларынен ким не кѡадар файда коръгенини бильмек ичюн, кѡуларыны янына чагъырта. ¹⁶ Биринджиси келип: «Эфендим, сенинъ юз динарынъ даа бинъ динар файда кетирди», — деди. ¹⁷ Падиша онъа: «Аферин! Сен яхшы кѡул экенсинъ! Кучюк иште ишанчлыкъ кось-тергенинъ ичюн, шимди он шеэрнинъ укъюмдары олурсынъ», — деди. ¹⁸ Экинджиси келип: «Эфендим, сенинъ юз динарынъ беш юз динар файда кетирди», — деди. ¹⁹ Онъа да: «Сен де беш шеэрге укъюмдарлыкъ этерсинъ», — деди. ²⁰ Учюнджиси келип: «Эфендим, мына сенинъ юз динарынъ, мен оны явлукъкъа сарып сакъладым. ²¹ Мен сенден кѡоркътым, чюнки сен кѡатты кѡолсынъ. Сен бермейип аласынъ, сачмайып орасынъ», — деди. ²² Падиша онъа: «Эй, яман ве дембель кѡул! Сени озь агъзынъдан чыкъкъан сёзлеринънен укъюмге чекеджем. Мени кѡатты кѡол олгъанымны эм де бермейип алгъанымны, сачмайып оргъанымны билир экенсинъ де, ²³ не ичюн парамны фаизджилерге бермединъ? Мен келип, ич олмадым парамны фаизнен алыр эдим», — деди. ²⁴ Сонъ падиша янында тургъанларгъа бакъып: «Онынъ

---

* **19.13** *Бинъ динар* — къадимий юнанджа «он мина». Бир мина — 100 динар.

кѳолундан онынъ юз динарыны алып, бинъ динары олгъангъа беринъиз», — деди. ²⁵ «Эфендим, онынъ бинъи бар да!» — деди олар. ²⁶ «Мен сизге айтам: кимде бар олса, онъа даа бериледжек. Кимде ёкъ олса, кѳолунда бар олгъаны биле ондан тутып алынаджакъ. ²⁷ Энди меним падиша олгъанымны истемеген анавы душманларымны мында кетиринъиз де, козюм огюнде ольдюринъиз», — деди.

²⁸ Бу икяени айткъан сонъ, Иса Ерусалимге таба ёлуны девам этти. ²⁹ Зейтюн дагъынынъ этегинде ерлешкен Бетфаге ве Бетания койлерине якъынлашкъанда, О, эки шегиртини ёллап:

19.28-44

Матта 21.1-11;

Марк 11.1-11;

Юхан 12.12-19.

³⁰ — Къаршынъыздаки койге барынъыз. Койге киргенинъизнен, багълы тургъан, шимдигеже устуне адам минмеген яш эшекни тапарсыз. Оны чезип, мында кетиринъиз. ³¹ Эгер сизден: «Эшечикни не ичюн чезесиз?» — деп сорасалар, «О, Раббимизге керек», — деп джевап беринъиз, — деди.

³² Иса ёллагъан шегиртлер барып, О айткъаны киби, эр шейни таптылар. ³³ Эшечикни чезеяткъанларда онынъ саиплери:

— Сиз не ичюн эшечикни чезесиз? — деп сорадылар.

³⁴ Шегиртлер:

— О, Раббимизге керек, — дедилер.

³⁵ Эшечикни Исанынъ алдына кетирдилер де, онынъ устуне озь урбаларыны ташлап, Исаны миндирдилер.

³⁶ О минип кетееяткъанда, шегиртлер урбаларыны ёлгъа тешедилер. ³⁷ Иса энди Зейтюн дагъындан тюшкен ёлгъа якъынлашкъанда, Онынъ пек чокъ шегиртлери, корьген

аджайип шейлерни хатырлап, къуванчкъа толдылар ве кучлю сеслернен Алланы шерефлеп башладылар:

³⁸ — Раббининъ ады иле Келеяткъанны, Падишаны шуретленъиз! Кокте барышыкъ, юкъары Коклерде — шерефлер олсун! — дедилер.

³⁹ Халкънынъ арасында тургъан бир къач ферисе Исагъа:

— Оджа, шегиртлеринънинъ сеслерини кестир! — дедилер. ⁴⁰ О исе оларгъа джевап берип:

— Сизге айтам: эгер оларнынъ сеслери кесильсе, ташлар къычыраджакълар! — деди.

⁴¹ Иса Ерусалимге якъынлашкъанда, шеэрни корип, онынъ алына козь яш төкти ве:

⁴² — Сен ич олмадым, шу кунюнде барышыкъ ичюн нелер керек олгъаныны бильсе эдинъ! Амма шимди бу шей козьлеринъден сакълангъандыр. ⁴³ Башынъа ойле куньлер келеджек ки, душманларынъ этрафынъны узун топракъ обаларынен сарып, алкъагъа алып, эр тарафтан басаджакълар. ⁴⁴ Сени харап этип, ичинъдеки эвлятларынъны къыраджакълар ве таш устюнде таш къалдырмайджакълар. Чюн-ки Мен санъа кельген вакътыны сен танымадынъ, — деди.

⁴⁵ Иса Алланынъ Сарайнынъ азбанына киргенде, анда алыш-веришнен огърашкъанларны къузмагъа башлады.

⁴⁶ Оларгъа:

— Алланынъ Китабында: «Меним Эвим Ибадет Эви оладжакъ», — деп язылгъан. Сизлер исе оны айдутлар къобасына чевиргенсиз! — деди.

⁴⁷ Иса эр кунь Алланынъ Сарайында адамларны огрете эди. Баш руханийлер, Къанун оджалары ве Исраиль

19.45-48

Матта 21.12-17;

Марк 11.15-19;

Юхан 2.13-22.

халкъынынъ акъсакъаллары исе Оны ольдюрмеге истей эдилер. ⁴⁸ Лякин бунунъ чаресини тапамадылар, чюнки бутюн халкъ Исаны джан-юрекнен динълеп, артындан юре эди.

¹Кунълернинъ биринде Иса Алланынъ Сарайында адамларны

20.1-8

Матта 21.23-27;

Марк 11.27-33.

огретип, халкъкъа Къуванчлы Хаберни илян эте эди. Баш руханийлер ве

Къанун оджалары исе акъсакъаларнен берабер келип, ²Онъа суаль бердилер:

— Бизлерге айт, бу ишлерни япмагъа Сенинъ акъкъынъ бармы? Санъа бу акъны ким берди? — дедилер.

³Иса оларгъа шойле джевап берди:

— Мен де сизге бир суаль береджем, Манъа айтынъыз: ⁴Ягъя халкъны сувгъа батырып чыкъаргъаны Алладан я да адамларданмы?

⁵Олар исе озъара давалашып, бир-бирине: «Эгер “Алладан”, — десек, О: “Не ичюн Ягъягъа инанмадынъыз?” — дейджек. ⁶Эгер “Адамлардан”, — десек, бутюн халкъ бизни ташларнен ураджакъ, чюнки халкъ Ягъянынъ пейгъамберлигине къатты инана», — дей эдилер.

⁷Сонъ Исагъа джевап берип:

— Кимден олгъаныны бильмеймиз, — дедилер. ⁸Иса оларгъа:

— Мен де буларны япмагъа насыл акъкъым олгъаныны сизлерге айтмам, — деди.

⁹Сонъ Иса халкъкъа бойле кинаели икяе айтып берди:

20.9-19

Матта 21.33-46; Марк 12.1-12.

— Бир адам юзюм багъыны сачып, оны юзюмджилерге кирагъа берди де, озю узакъ вакъыткъа башкъа мемлекетке кетти. ¹⁰ Мевсими кельгенде, берекеттен озь пайыны алмакъ ичюн, юзюмджилернинъ алдына бир хызметчисини ёллай. Лякин юзюмджилер оны котеклеп, бир шейсиз къайтаргъанлар. ¹¹ Юзюм багъынынъ саиби даа бир хызметчисини йибере. Оны да котеклеп, масхара этип, бир шей бермейип къайтарып йибергенлер. ¹² О кене, энди учюнджисини йибергенде, оны да яралап, къувып чыкъаргъанлар. ¹³ О вакъыт юзюм багъынынъ саиби: «Не япайым экен? Севимли огълумны ёллайым. Бельки ондан утанырлар», — деген. ¹⁴ Амма юзюмджилер онынъ огълуны корьгенлеринен бир-бирине: «Бу — мирасчы! Оны ольдюрейик, ве бутюн мирас бизге къаладжакъ», — дейлер. ¹⁵ Сонъ огълуны юзюм багъындан тышарыгъа айдап, ольдюрелер. Бундан сонъ, юзюм багъынынъ саиби оларгъа не япаджакъ? ¹⁶ О келип, бу юзюмджилерни ёкъ этеджек, юзюм багъыны исе башкъаларына береджек.

Буны эшиткенлер:

— Алла сакъласын! — дедилер. ¹⁷ Иса исе оларгъа бакъып, шойле деди:

— Айса Алланынъ Китабындаки:

*«Къуруджылар келишиксиз деп
четке ташлагъан таш*

бинанынъ темельташы олды», —

деп язылгъан сёзлер нени анълата?

¹⁸ Бу ташкъа тюшкен эр кес парчаланып кетеджек.

Таш кимнинъ устуне тюшсе, оны эзип ташлайджакъ.

¹⁹ Иса бу кинаели икяени оларгъа къаршы айткъаныны анълап, баш руханийлернен Къанун оджалары Оны

шу ань якъаламагъа истедилер, лякин халкътан къоркъ-тылар.

²⁰ Шунынъ ичюн олар Исанынъ ар-тындан излеп башладылар. Онынъ алдына, озьлерини инсафлы киби косътерген изджилерни ёладдылар. Исанынъ айткъан лафларына илишип, оны якъаламакъ ве римли акимнинъ къолуна, онынъ укюмине бермеге истей эдилер. ²¹ Олар Исадан:

20.20-26

Матта 22.15-22;

Марк 12.13-17.

— Оджа! Биз билемиз ки, Сенинъ сёзлеринъ ве огреткенинъ догъру. Адам муим олгъаны я да муим олмагъаны Санъа эп бир, Сен адамларгъа Алланынъ акъикъый ёлуны огретесинъ. ²² Бизге, Къанун боюнджа, императоргъа салым бермек мумкюнми, я мумкюн дегильми? — деп сорадылар.

²³ Иса оларнынъ хиянетлигини корип:

²⁴ — Манъа бир динар косътеринъиз! Бу акъчадаки ресим ве язув кимнинъки? — деди.

— Императорнынъ, — деп джевап берди олар. ²⁵ Иса:

— Ойле олса, императорнынъ акъкъыны императоргъа, Алланынъ акъкъыны Аллагъа беринъиз, — деди.

²⁶ Бойледже, олар халкъ огюнде айткъан бир сёз ичюн биле Исагъа илишип оламадылар. Онынъ джевабындан шашып, индемедилер.

²⁷ Исанынъ янына бир къач саддукий келип (олар олюмден сонъ тирильмекни инкяр эте эдилер), Олар Онъа бойле суаль бердилер:

20.27-40

Матта 22.23-33;

Марк 12.18-27.

²⁸ — Эй Оджа! Муса Къанунда бизге бойле язып къалдыргъан: «Эгер бирисининъ эвли олгъан агъасы бала къалдырмайып ольсе, къардашы агъасынынъ

апайына эвленсин ве агъасынынъ ерине онъа бала берсин». ²⁹ Еди агъа-къардаш бар экен. Биринджиси эвенип, баласыз къалып ольген. ³⁰ Экинджиси де, ³¹ учюнджиси де бу апайгъа эвленгенлер. Бойледже, единджисине къадар эписи шу апайны алып, бала къалдырмайып олип кеткенлер. ³² Эписинден сонъ апай да ольди. ³³ Тирилюв куню кельгенде, бу къадын къайсы бирисининъ апайы олур экен? Едиси де онъа эвленген эдилер де!

³⁴ Иса оларгъа джевап берип:

— Бу заманнынъ адамлары эвленелер ве акъайгъа чыкъалар. ³⁵ Лякин келеджек заманда яшамагъа ве тирильмеге лййкъ олгъанлар эвленмейджеклер ве акъайгъа чыкъмайджакълар. ³⁶ Олар энди олип оламайджакълар, амма мелеклер киби оладжакълар. Олюлер арасындан тирилип, олар Алланынъ эвлятлары оладжакълар.

³⁷ Муса озю де олюернинъ тирильгенини янаяткъан чалы акъкъындаки икяеде косътере, анда о Раббиге «Ибраимнинъ Алласы, Исхакънынъ Алласы ве Якъупнынъ Алласы» дей. ³⁸ Алла олюернинъ дегиль, тирилернинъ Алласыдыр. Алла ичюн эписи тиридир.

³⁹ О вакъыт Къанун оджаларындан базылары:

— Оджа, Сен яхшы айттынъ, — дедилер. ⁴⁰ Ондан сонъ Исадан даа бир шей сорамагъа кимсенинъ джесарети етмеди.

Иса исе оларгъа:

⁴¹ — Насыл олып, адамлар: «Месих — Давутнынъ огълудыр», — дейлер? ⁴² Мына, Давут озю Зебур Китабында бойле деген:

⁴³ «Рабби меним Раббиме айтты:

20.41-44

Матта 22.41-46;

Марк 12.35-37.

*“Душманларынъны аякъларынъ астына
йыкътырмагъанымдже,*

Сен Меним онъ тарафымда отур!”»

⁴⁴ Демек, Давут Онъа «Рабби» дей. Насыл олып О, Давутнынъ огълу олур? — деди.

⁴⁵ Бутюн халкъ Оны динълеп тур-
гъанда, Иса озь шегиртлерине:

⁴⁶ — Узун урбалар кийип юрген, базар
мейданларында халкънынъ урьметли се-
лямыны алмагъа, синагогаларда энъ сайгъылы ерде ве
зияфетлерде төрде отурмагъа севген Къанун оджаларын-
дан сакът олунгыз!⁴⁷ Олар тул къадынларнынъ эвлери-
ни ашап, козъге корюнмек ичюн узун дувалар окъуйлар.
Оларнынъ джезасы энъ агъыр оладжакъ, — деди.

20.45-47

Матта 23.1-36;

Марк 12.38-40;

Лука 11.37-54.

¹Иса бакъып, сада-
къа сандыгъына акъча

21.1-4

Марк 12.41-44.

бахшышларыны ташлагъан зенгинлерни
коръди. ²Олардан гъайры, бир фукъаре
тул къадыннынъ эки капик* ташлагъа-
ныны да коръди. ³Иса:

— Сизлерге догърусыны айтам: бу фукъаре тул къа-
дын эписинден чокъ акъча ташлады. ⁴Чюнки оларнынъ
эписи озълерининъ буюк барлыгъынынъ кучюк бир къыс-
мыны бахшыш оларакъ бердилер. Амма бу къадын, фу-
къаре олса да, озюнинъ яшамакъ ичюн олгъан бутюн
парасыны багъышлады, — деди.

* **21.2** Эки капик — къадимий юнанджа «эки лептон», пек уфакъ
акъча.

⁵Базы адамлар Алланынъ Сарайы не къадар гузель ташларнен къурулгъаны ве насыл зенгин бахшышларнен яраштырылгъаны акъкъында айта эдилер. Иса исе:

21.5-6Матта 24.1-2;
Марк 13.1-2.

⁶— Ойле куньлер келеджек ки, сиз шу ерде корьген биналар эписи бозуладжакъ, мында таш устюнде таш биле къалмайджакъ, — деди.

⁷Олар Исадан:

21.7-19Матта 24.3-14;
Марк 13.3-13.

— Оджа, бу ишлер не вакъыт оладжакъ? Буларнынъ якъында оладжагъыны къайдан биледжемиз? Бельги насыл оладжакъ? — деп сорадылар.

⁸Иса оларгъа:

— Ич кимсе сизлерни алдатмасын деп, сакът олунъыз! Чокъ адамлар: «Мен Месихим» ве «Вакъыт кельди», — деп Меним адым иле келеджеклер. Оларнынъ артындан барманъыз. ⁹Дженк ве исьянлар акъкъында эшиткенде, къоркъманъыз, чюнки булар эвельден олып кечмелери керек, лякин сонъу бирден кельмейджек, — деди.

¹⁰Сонъ Иса девам этип:

— Халкъ халкъгъа къаршы, падишалыкъ падишалыкъкъа къаршы котериледжеклер. ¹¹Шиддетли ер тепренювлери

21.20-24Матта 24.15-21;
Марк 13.14-19.

ве тюрлю топракъларда ачлыкълар ве веба хасталыкълары оладжакъ. Къоркъунчлы вакъиалар ве буюк бельгилер коклерде корюнеджеклер. ¹²Лякин буларнынъ эписинден эвель сизни якъалайджакъ ве къувалайджакълар, синагогаларгъа береджеклер ве зинданларгъа ташлайджакълар. Меним адым ичюн сизни падишалар ве акимлернинъ алдына алып бараджакълар. ¹³О вакъыт Меним

акъкъымда шаатлыкъ этерсиз. ¹⁴ Акъылынъызда буны тутунъыз: озюмизни насыл къорчалайыкъ, деп эвельден азырланманъыз. ¹⁵ Чюнки Мен сизни ойле бир лафкъа уста ве икметли этерим ки, сизге къаршы чыкъкъанлардан ич бириси къаршынъызгъа турып ич бир шей айтып оламаз. ¹⁶ Ана-бабаларынъыз, агъа-къардашларынъыз, достларынъыз ве сой-сопларынъыз биле сизни сатаджакълар, базыларынъызны исе ольдюреджеклер. ¹⁷ Меним адым ичюн эписи сизден нефретленеджеклер. ¹⁸ Амма башынъыздан бир дане сач биле гъайып олмайджакъ. ¹⁹ Сабырлы олсанъыз, озь джанынъызны къуртараджакъсыз, — деди. ²⁰ — Ерусалимни ордулар сарып алгъаныны корьгенде, билинъиз: шеэрнинъ гъайып оладжакъ вакъты якъынлашкъан. ²¹ О вакъыт Еудиеде олгъан адамлар дагъларгъа къачсынлар, шеэрнинъ ичинде олгъанлар андан чыкъсынлар, этрафларында олгъанлар шеэрге асыл къайтмасынлар. ²² Чюнки бу кунълер — Алланынъ Китабында язылгъаны ерине келеджек, акъкъыны аладжакъ кунълери оладжакълар. ²³ О кунълерде юкю ве бала эмиздирген къадынларгъа бея оладжакъ! Чюнки ер юзюни буюк мусибетлер беклей. Бу халкънынъ башына Алланынъ гъазабы ягъаджакъ. ²⁴ Базылары къылычтан кечирилип оледжеклер, башкъаларыны эсирге алып тюрлю мемлекетлерге ёллайджакълар. Алланы билъмеген миллетлернинъ вакъты битмегендже, олар Ерусалимни аякъ астында тутаджакълар.

²⁵ Кунеш, ай ве йылдызларда бельгилер пейда оладжакълар. Денъиз ве буюк далгъалар шувулдагъаныны эшитип, ер юзюндеки халкълар гъам-къасевеленип чаресизликке

21.25-28

Матта 24.29-31;

Марк 13.24-27.

тюшеджеклер. ²⁶ Адамлар, ер юзюне келеяткъан мусибетлерни беклеп, къоркъудан нефес алмайып йыкъыладжакълар, чюнки о вакъыт коклердеки кучълер сарсыладжакълар. ²⁷ О вакъытта булут устюнде, къудрет ве буюк шан-шурет иле келеяткъан Инсан Огълуну кореджеклер. ²⁸ Бу вакъиалар юзь берип башлагъанда, энди къуртуладжакъ вакътынъызыны якъынлашкъланыны биллип, догъру турып башынъызыны котеринъиз!

²⁹ Иса оларгъа бир кинаели икяе айттып берди:

21.29-33

Матта 24.32-35;

Марк 13.28-31.

– Инджир ве башкъа тереклерге бакъынъыз. ³⁰ Оларнынъ япракълары корюнгенде, сиз бакъып, яз энди якъынлашкъланыны билесиз. ³¹ Сиз де, буларнынъ эписи мейдангъа кельгенини корсенъиз, билинъиз: Алланынъ Падишалыгъы энди якъын. ³² Сизлерге догърусыны айтам: шимдики несиль ёкъ олмаздан эвель, буларнынъ эписи оладжакъ. ³³ Кок ве ер из къалдырмайып кечерлер, лякин Меним сёзлерим кечмез. ³⁴ Озюнъизге бакъынъыз, юреклеринъиз ахлякъсыз ишлер, сархошлыкъ ве аят къайгъылары ичюн агъыр олмасынлар. О кунъ, тузакъ киби, апансыздан сизге кельмесин! ³⁵ О кунъ ер юзюнде яшагъан эр бир адамны басып аладжакъ. ³⁶ Шу себептен эр вакъыт козь-къулакъ олып турунъыз. Бу келеджек мусибетлерден къуртулмагъа кучъ тапып, Инсан Огълунынъ алдында турмагъа ляйыкъ олмакъ ичюн эр вакъыт дува окъунъыз.

³⁷ Иса кунъдюз Алланынъ Сарайында адамларны огрете эди. Акъшам кельгенде исе шеэрден чыкып, геджесини Зейтюн дагъында кечире. ³⁸ Бутюн халкъ исе Исаны динълемек ичюн саба эрте Сарайгъа, Онынъ алдына келе эди.

¹Песах денильген Маясыз Пишкен Пите Байрамы якъынлаша эди.

22.1-6

Матта 26.1-5, 14-16;
Марк 14.1-2, 10-11;
Юхан 11.45-53.

²Баш руханийлернен Къанун оджалары халкътан къоркъып, Исаны ольдюрмеге имкяныны къыдыра эдилер. ³О вакъыт он экиден бириси олгъан, Искариот деп адландырылгъан Иуданынъ ичине Иблис кирди. ⁴Иуда барып, баш руханийлер ве Сарай къаравуларынынъ башлыкъларынен Исаны насыл этип якъаламакъ акъкъында анълашты. ⁵Олар севинип, онъа пара берджек къарарына кельдилер. ⁶Иуда бунъа разылыкъ берди ве халкъ олмагъанда, Исаны сатып оларгъа бермек ичюн келишкен вакъыт къыдыра башлады.

⁷Маясыз Пишкен Пите Байрамынынъ куню кельди. Онда адамлар Песах къозусыны къурбан чала эдилер.

22.7-13

Матта 26.17-25;
Марк 14.12-21;
Юхан 13.21-30.

⁸Иса Пётрнен Юханны ёллап:

— Барынъыз да, бизге Песах ашыны азырланъыз, — деди. ⁹Олар Исадан:

— Ашны къайда азырлайджагъымызны истейсинъ? — деп сорадылар. ¹⁰Иса оларгъа:

— Шеэрге киргенинъизде, сизге бир бардакъ сув котерип кеткен адам расткеледжек, — деди. — Онынъ пешинден барып о кирген эвге киринъиз ¹¹ве эв саибине шойле денъиз: «Оджа сенден: “Шегиртлеримнен Песах ашыны ашайджакъ одамыз къайда?” — деп сорай». ¹²О адам сизлерге юкъары къатта, энди эр шейи азырлангъан, бир балабан оданы косътерир. Анда керек шейлерни азырланъыз, — деди.

¹³ Шегиртлер барып, эр шейни Иса айткъаны киби таптылар ве Песах ашыны азырладылар. ¹⁴ Вақыты-саати кельгенде, Иса он эки эльчинен берабер софра этрафында ер алды ¹⁵ ве оларгъа:

22.14-23

Матта 26.26-30;

Марк 14.22-26.

— Мен азап чекмезден эвель бу Песах ашыны сизнен ашамакъны пек арзу эттим. ¹⁶ Амма сизлерге айтам: Мен бу ашны, Алланынъ Падишалыгъында Песах олмагъандже, ашап оламайджам, — деди.

¹⁷ Къадени элине алып, шукюр этти ве:

— Буны алынъыз да, озъара пайлашынъыз. ¹⁸ Сизлерге айтам: Алланынъ Падишалыгъы кельмегендже, Мен бу вақыттан башлап, юзюм мейвасынынъ ичимлигини ичмейджем, — деди.

¹⁹ Сонъ отъмекни алды, шукюр этип парчалады да, шегиртлерине берип:

— Бу сиз ичюн берильген Меним тенимдир. Мени анъмакъ ичюн буны япынъыз, — деди. ²⁰ Бойле де О, аштан сонъ, къадени оларгъа узатып, шойле деди:

— Бу къаде — Янъы Васиеттир. Бу Васиет Меним сиз ичюн төкюлеяткъан къанымнен кучьке кире. ²¹ Амма Мени саткъаннынъ къолу да Меннен бир софрада узанмакъта. ²² Эбет, Инсан Огълунунъ кетеджеги эвельден тайин этильди. Лякин Оны саткъан адамнынъ алына беля!

²³ Эльчилер, олардан къайсы бири буны япаджакъ экени акъкъында бир-биринден сорап башладылар.

²⁴ Шегиртлернинъ арасында, олардан къайсы энъ буюк олгъаны акъкъында бир тартышма чыкъты. ²⁵ Лякин Иса оларгъа:

— Башкъа миллетлернинъ падишалары озъ халкълары устюнде эфендилик этелер. Оларнынъ укъюмдарлары «яхшылыкъ япкъанлар», деп адланалар. ²⁶ Сизде исе ойле олмасын! Ичинъызден ким буюк олса, озюни энъ кучюк киби тутсун. Ким башлыкъ олса, хызметчи киби олсун. ²⁷ Къайсы бири буюк? Софра башында ер алгъанмы, я да хызмет этип тургъанмы? Софра башында ер алгъан дегильми? Мен исе аранъызда хызмет эткен киби олдым! ²⁸ Сынав кечкен вакъытларымда Меннен берабер сиз эдинъыз. ²⁹ Шу себептен, Бабам Манъа Падишалыкъта башлыкъ этмеге акъкъыны бергени киби, Мен де сизге бу акъны берем. ³⁰ Сонъ сиз Меним Падишалыгъымда софрада отурып ашап-ичерсиз, тахтларгъа отурып, Израильнинъ он эки къабилесине укъюм этеджексиз, — деди.

³¹ Иса:

— Симон, Симон! Мына, Иблис сизни сынамакъ ве ун киби электен кечирмек ичюн рухсет сорады. ³² Лякин Мен, имандан таймасын, деп сен ичюн ялвардым. Сен Манъа къайтып кельгенинде, къардашларынънынъ иманыны да къавийлештир, — деди.

³³ Симон Исагъа джевап берип:

— Рабби! Мен Сеннен зиндангъа да, олюмге де бармагъа азырым! — деди. ³⁴ Иса онъа:

— Санъа шуны айтам, Пётр: бугунъ хораз къычырмаздан эвель, сен Менден учъ кере вазгечеджесинъ, — деди.

³⁵ Иса шегиртлерине:

— Мен сизни акъчасыз, торбасыз, аякъкъапсыз ёллагъанымда, бир шейде эксиклигинъыз олдымы? — деди.

22.31-34

Матта 26.31-35;

Марк 14.27-31;

Юхан 13.36-38.

— Ич бир шейде олмады! — деп джевап берди олар.

³⁶ Иса оларгъа шойле деди:

— Лякин энди кимнинъ акъчасы олса, озюнен алсын. Кимнинъ торбасы олса, оны да алсын. Эгер олмаса, урбасыны сатып къылыч сатын алсын. ³⁷ Сизлерге айтам: Языларда: «*Оны джинаетчилер сырасына къойдылар*», — деген сёзлер Менде беджерильмек керек. Чюнки, Меним акъкъымда айтылгъан сёзлер эписи беджерильмек керек.

³⁸ Шегиртлер:

— Рабби, мына бу ерде эки къылыч бар! — дедилер.

— Етер! — деди Иса.

³⁹ Эвден чыкъып, адети боюнджа Иса Зейтюн дагъына кетти. Шегиртлери де Онынъ артындан кеттилер.

22.39-46

Матта 26.36-46;

Марк 14.32-42.

⁴⁰ О ерге кельгенде, Иса оларгъа:

— Сынавдан кечмек ичюн дува окъунъыз, — деди.

⁴¹ Озю исе олардан бир таш атув месафесине четке барды да, тиз чёкип дува окъуп башлады:

⁴² — Баба! Эгер истесенъ, бу азаплар къадесини Менден ал! Амма Меним дегиль, Сенинъ истегинъ эда этильсин!

⁴³ Шу арада коктен бир мелек Исагъа корюнип, Онъа къувет берди. ⁴⁴ О олюм азабында олып, даа буюк кучьнен дува окъуды. Ондан чыкъкъан тер исе ерге тамгъан къан тамчыларына ошай эди.

⁴⁵ Дува окъугъан сонъ турып, Иса шегиртлерининъ янына кельди. Оларны къайгъыдан юкълап къалгъан алда корьди. ⁴⁶ Оларгъа:

— Сиз не ичюн юкълайсыз? Къана турынъыз да, сынавдан кечмек ичюн дува окъунъыз, — деди.

⁴⁷ Иса даа бу сёзлерни айткъанда, топлашып кельген адамлар пейда олдылар. Он экиден бири Иуда адлы адам, башкъаларнынъ огюне чыкъып, Исагъа якъынлашты да, Оны опымеге ынтылды.

22.47-53

Матта 26.47-56;

Марк 14.43-50;

Юхан 18.3-11.

⁴⁸ Иса онъа:

— Иуда, сен Инсан Огълуны опип сатасынъмы? — деди.

⁴⁹ Исанынъ янындаки шегиртлери не оладжагъыны анълап:

— Рабби, къылычларнен урайыкъмы? — дедилер
⁵⁰ ве олардан бириси баш руханийнинъ къулуны урып, онынъ онъ къулагъыны кесип алды. ⁵¹ О вакъыт Иса:

— Етер, токътанъыз! — деди де, къулнынъ къулагъына къол тийдирип, оны тедавийледи. ⁵² Сонъ Оны алмагъа кельген баш руханийлер, Сарай къаравуллерыннынъ башлыкълары ве акъсакъларгъа:

— Сизлер айдут тутаджакъ киби къылыч ве таякъларнен сияланып кельдинъыз! ⁵³ Мен эр кунъ Алланынъ Сарайында сизинъ аранъызда олгъанымда, Манъа къол котермединъыз. Амма шимди сизинъ вакътынъыз, къаранлыкънынъ укуми, — деди.

⁵⁴ Олар Исаны якъалап, баш руханийнинъ эвине алып бардылар. Пётр исе узакътан оларнынъ пешинден кетти. ⁵⁵ Азбарнынъ ор-

22.54-62

Матта 26.57-58, 69-75;

Марк 14.53-54, 66-72;

Юхан 18.12-18, 25-27.

тасында атеш якъып, этрафында эписи берабер отургъанда, Пётр да о адамларнынъ арасында отурды. ⁵⁶ Бир хызметчи къыз онынъ атеш янында отургъаныны корип, онъа тикилип бакъты да:

— Бу да Онен берабер эди! — деди.⁵⁷ Лякин Пётр о къадынгъа:

— Эй къадын, мен Оны танымайым! — деп инкяр этти.

⁵⁸ Бираздан сонъ башкъа бир адам Пётрны корип:
— Сен де олардан бириси оласынъ! — деди. Амма Пётр онъа да:

— Адам, мен олардан бириси дегилим! — деди.

⁵⁹ Бир саат къадар кечкен сонъ даа бириси:
— Акъикъатта бу адам да Онен берабер олгъан, чюнки о да Галилеядан, — деди ишанчнен.⁶⁰ Лякин Пётр онъа да:

— Акъай, сен не айткъанынъны бильмейим, — деди. О вакъыт, о лафыны даа битирмегенде, хораз кычырды.⁶¹ Рабби Иса айланып, Пётргъа бакъты. Пётр исе Рабби онъа: «Бугунъ хораз кычырмаздан эвель, сен учь кере Менден вазгечеджесинъ», — деген сёзлерини хатырлады.⁶² О азбардан чыкъып, окюр-окюр агълады.

⁶³ Исаны тутып тургъан адамлар исе Оны мыскъыллап котеклей эдилер.

⁶⁴ Онынъ козьлерини багълап:

— Пейгъамберлигинъни косътер, Сени ким ургъаныны бизге айт! — дедилер.⁶⁵ Онъа даа чокъ куфюр сёзлер айттылар.

⁶⁶ Сабадан халкънынъ акъсакъаллары ве баш руханийлернен Къанун оджала-ры топланып, Исаны озьлерининъ Юксек Шурасына алып бардылар.

⁶⁷ — Сен Месихсинъми? Бизлерге джевап бер! — дедилер. Иса оларгъа:

22.63-65

Матта 26.67-68;

Марк 14.65.

22.66-71

Матта 26.59-66;

Марк 14.55-64;

Юхан 18.19-24.

— Сизлерге айтсам, инанмайджакъсынъыз. ⁶⁸ Сизлерге суаль берсем, джевап бермейджексинъыз. ⁶⁹ Лякин бундан сонъ Инсан Огълу Къудретли Алланынъ онъ тарафында отураджакъ, — деди.

⁷⁰ О вакъыт эписи бирден:

— Демек, Сен Алланынъ Огълусынъмы? — деп сорадылар.

— Мен О экенимни озюнъиз айтасыз, — деди оларгъа Иса. ⁷¹ Олар исе:

— Бизге даа насыл шаатлыкъ керек? Озь агъзындан озюмиз эшиттик! — дедилер.

¹ Оларнынъ эписи турып, Исаны Пилатнынъ алдына алып кеттилер.

23.1-5

Матта 27.1-2, 11-14;

Марк 15.1-5;

Юхан 18.28-38.

² Олар Оны къабаатламагъа башлап:

— Бу Адам халкъымызны ёлдан ура. Озюни Месих Падиша деп, императоргъа салым телемекке кедер эте, — дедилер. ³ Пилат Исадан:

— Сен еудийлер Падишасысынъмы? — деп сорады. Иса онъа джевап берип:

— Буны сен озюнъ айтасынъ, — деди.

⁴ Пилат баш руханийлерге ве халкъкъа:

— Мен бу адамда ич бир къабаат тапмайым, — деди.

⁵ Лякин олар айткъанында къатты турып:

— Галилеядан башлап бу ергедже — бутюн Еудиеде озь огретювини даркъатып, халкъны баштан чыкъара, — дедилер.

⁶ Буны эшитип, Пилат:

— Бу адам Галилеяданмы? — деп сорады. ⁷Исанынъ Иродгъа бойсунгъан виляеттен олгъаныны билип, Оны шу куньлерде Ерусалимде олгъан Иродгъа ёллады.

⁸Ирод Исаны корип пек къуванды, чюнки о, Иса акъкъында баягъы хаберлер эшитип, чокътан берли Оны корьмеге истей ве О япкъан бир де бир аджайип шейни озь козюнен корьмеге умют эте эди. ⁹Ирод Исагъа бир чокъ суаль берди, амма Иса бирине де джевап къайтармады. ¹⁰Этрафында тургъан баш руханийлер ве Къанун оджалары исе Онынъ устюне къабаатлар ягъдыра эдилер. ¹¹Ироднынъ озю де аскерлеринен берабер Исаны ашалап масхара этти де, Онъа ачыкъ тюсте паалы урбалар кийдирип, Пилатнынъ алдына къайтарып йиберди. ¹²Бу адиседен эвель бир-бирине душманлыкъта олгъан Ирод ве Пилат шу куньден башлап дост олдылар.

¹³Пилат исе баш руханийлерни, башлыкъларны ве халкъны бир ерге чагъырып, ¹⁴оларгъа:

— Сиз бу адамны манъа: «Халкъны баштан чыкъара», — деп кетирдингиз. Амма мен Ондан козьлерингиз огюнде эр шейни сорадым ве сиз Онъа юклеген къабаатлардан бирисини биле тапмадым, — деди. ¹⁵— Ирод да ич бир къабаат тапмагъаны ичюн Оны бизге къайтарып ёллады. Бойлеликнен, бу адам олюм джезасына лайыкъ ич бир шей япмагъан. ¹⁶⁻¹⁷Мен Оны бир джезалап, сонъ бошатып йибереджем.

¹⁸Халкъ исе бир агъыздан:

— Буны гъайып эт! Бизге Бараббаны чыкъарып йибер! — деп къычырды.

23.13-25

Матта 27.15-26;

Марк 15.6-15;

Юхан 18.39-19.16.

¹⁹ Барабба исе шеэрде исьян котергени ве адам ольдюргени ичюн зиндангъа атылгъан эди. ²⁰ Пилат Исаны бошатмакъ истеп, лафыны девам этеджек олды, ²¹ амма топлангъанлар эп:

— Оны хачкъа мыхлап къой! Хачкъа! — деп къычырдылар. ²² Пилат учюнджи кере оларгъа:

— О не яманлыкъ япты? Мен Онда олюмге ляйыкъ ич бир къабаат тапамайым. Мен Оны бир джезалап, бошатып йиберим, — деди.

²³ Лякин олар бар сеслеринен къычырып, Исаны хачкъа мыхланмасыны талап эттилер. Ахыр сонъу халкъ ве баш руханийлернинъ къычыргъанлары устюн чыкъты, ²⁴ ве Пилат оларнынъ талабыны ерине кетирмеге къарар чыкъарды. ²⁵ Олар сорап тургъан, адам ольдюргени ичюн зиндангъа атылгъан исьянджыны азатлыккъа чыкъарып, Исаны исе оларнынъ элине берди.

²⁶ Исаны алып кеткенлерде, тарладан келеяткъан Симон адлы киренели бир адамны тутып, Исанынъ артындан котерип бармакъ ичюн хачны онъа юкледилер. ²⁷ Онынъ артындан пек чокъ адам, Онынъ ичюн кокюслерине урып агълагъан къадынлар да кете эдилер.

²⁸ Иса оларгъа айланып:

— Эй Ерусалим къызлары! Меним огърумда агъланъыз, лякин озюнгъиз ве балаларынъыз огърунда агъланъыз, ²⁹ чюнки ойле кунълер келеята ки: «Не де бахтылдыр ич догъурмагъан, къысыр ве бала эмиздирмеген къадынлар», — дейджеклер. ³⁰ О вакъыт дагъларгъа: «Устюмизге авдарылынъыз!» ве тепеликлерге: «Бизни

23.26-43

Матта 27.32-44;

Марк 15.21-32;

Юхан 19.17-27.

кѡапатынѡыз!» — дейджеклер. ³¹Ем-ешилѡ терекке бойле япсалар, кѡуругѡан терекке не япар экенлер? — деди.

³²Исанен бирликте олюмге эки айдуѡтны да алып кете эдилер. ³³Кѡафа деген ерге кельген сонѡ, Исаны ве Онен бирликте эки джинаетчини де, бирисини Онынѡ онѡ тарафында, башкѡасыны сол тарафында хачларгѡа мыхлап астылар.

³⁴Иса:

— Баба! Оларны багѡышла, чюнки не япкѡанларыны озьлери де бильмейлер, — деди. Аскерлер джереп чекип, Исанынѡ урбаларыны озьара пайлаштылар.

³⁵Халкѡ исе анда турып сейир эте эди. Башлыкѡлар да Исаны мыскѡыллап:

— Башкѡаларыны кѡуртара эди де, барсын энди, эгер О, акѡикѡатен Алла сайлагѡан Месих олса, Озюни Озю кѡуртарсын! — деп куле эдилер. ³⁶Онынѡ устюнден аскерлер де кѡылындылар. Исанынѡ янына келип, Онѡа экиши ичимлик берип:

³⁷— Эгер Сен еудийлернинѡ Падишасы олсанѡ, Озюнѡни Озюнѡ кѡуртарса! — дедилер.

³⁸Исанынѡ башы устюне: «Бу — Еудийлернинѡ Падишасы» деген язы бар эди.

³⁹Хачкѡа асылып тургѡан айдуѡтлардан бириси О акѡкѡында куфюр сѡзлер айтып:

— Сен Месих дегильсинѡми? Озюнѡни де, бизни де кѡуртар! — деди. ⁴⁰Экинджиси исе оны токѡтатып:

— Сен Алладан кѡоркѡмайсынѡми? Сен озюнѡ де О киби хачкѡа мыхлангѡансынѡ, — деди. ⁴¹— Биз япкѡан ишлеримиз ичюн укюм этильдик ве акѡкѡымызны аламыз. Амма бу адам ич бир ярамазлыкѡ япмагѡан.

⁴² Сонъ о:

— Иса! Озь Падишалыгъынъ киргенде мени унут-
ма! — деди. ⁴³ Иса онъа джевап берип:

— Санъа догърусыны айтам: сен даа бугунъ Меннен
берабер дженнетте оладжакъсынъ, — деди.

⁴⁴ Бу вакъиа саат он экилерде олды.

Сонъ саат учъке къадар бутюн дюньяны
къаранлыкъ басты, ⁴⁵ чюнки кунеш къа-
раргъан эди. Алла Сарайынынъ Энъ

Мукъаддес Одасында перде тѣпеден ашагъадже экиге
болюнип йыртылды. ⁴⁶ Иса къатты сеснен къычырып:

— Бабам! Рухумны Сенинъ къолунъа берем! — деди.

Бу сѣзлернен джан берди.

⁴⁷ Буны корьген юзбашы:

— Акъикъатен, бу адам къабаатсыз экен! — деп, Ал-
ланы шерефледи. ⁴⁸ Сейир этмек ичюн топланып кельген
бутюн халкъ олгъан шейни корип, кокрегине ура-ура эв-
лерине къайтты. ⁴⁹ Исаны бильгенлер исе ве Галилеядан
Онынъ пешинден кельген къадынлар узакъта турып,
бакъа эдилер.

⁵⁰ Еудийлер Юксек Шурасынынъ аза-
ларындан Юсуф адлы яхшы ве инсаф-
лы бир адам бар эди. ⁵¹ О, еудийлернинъ
Ариматея шеэринден олып, Алланынъ
Падишалыгъыны умятнен беклей эди. Юсуф Шуранынъ
къарарындан ве ишинден разы олмады.

⁵² Юсуф Пилаткъа барып, Исанынъ тенини истеди.

⁵³ Оны хачтан тюшюрип, кетен безге сарды ве къая
ичинде оюлгъан, даа ич кимсе дефн этильмеген къабир-
ге яткъызды. ⁵⁴ О кунъ джума кунюнинъ акъшамы эди,

23.44-49

Матта 27.45-56;

Марк 15.33-41;

Юхан 19.28-30.

23.50-56а

Матта 27.57-61;

Марк 15.42-47;

Юхан 19.38-42.

еудийлернинъ раатлыкъ кунюнинъ башланмасына аз вакъыт къалгъан эди.

⁵⁵ Исанен бирликте Галилеядан кельген къадынлар Юсуфнынъ артындан кетип, къабирни ве Исаны дефн этильгенини корьдилер. ⁵⁶ Эвлерине къайтып, дефн ичюн къокъулы ягъларнен мюр азырладылар. Амма раатлыкъ куню олар Къанунгъа бойсунып, бир иш япмадылар.

23.566–24.12

Матта 28.1-10;

Марк 16.1-8;

Юхан 20.1-10.

¹ Афтанынъ биринджи кунюнде саба эрте, къадынлар азырлагъан къокъулы ягъларыны алып къабирге кельдилер. ² Анда келип, къабирнинъ агъзыны къапаткъан ташнынъ четке сюрюп ташлангъаныны корьдилер. ³ Къабирге кирип, Рабби Исанынъ беденини тапмадылар. ⁴ Къадынлар шашып тургъан вакъытта, апансыздан оларнынъ огюнде парылдагъан беззурба кийген эки адам пейда олды. ⁵ Къадынлар къоркъудан ерге бакъып тургъанда, мелеклер оларгъа:

— Тири Олгъанны не ичюн олюер арасында къыдырасыз? ⁶ О мында ёкъ, О тирильди. Даа Галилеяда олгъанда, О сизге не айткъаныны хатырланъыз: ⁷ «Инсан Огълу гуналыларнынъ элине берильмек, хачкъа керип асылмакъ, амма учюнджи куню тирильмек керектир», — деген эди, — дедилер.

⁸ Къадынлар Исанынъ бу сёзлерини хатырладылар. ⁹ Къабирден къайтып, олар бутюн бу олгъан шейлерни он бир шегиртине ве о ерде олгъан башкъаларнынъ эписине бильдирдилер. ¹⁰ Бу къадынлар — мағдалалы Мерьем, Ёанна, Якъупнынъ анасы Мерьем ве оларнен

бирликте олгъан башкъа къадынлар да эльчилерге шуны айта эдилер. ¹¹Амма бу сёзлер оларгъа бош уйдурма киби корюндилер, олар къадынларгъа инанмадылар.

¹²Пётр исе бирден къабирге чапты. Этилип бакъса, тек дженазе безлеринден башкъа бир шей коръмеди. О олгъан шейден пек шашып, эвине къайтып кельди.

¹³Шу куню шегиртлерден экиси Еру-
салимден он километр* къадар узакъ-
лыкъта олгъан Эммаус коюне кетип, ¹⁴бутюн бу олгъан
шейлер акъкъында озъ ара лакъырды эте эдилер. ¹⁵Олар
бойле лаф эткен вакъытта, Иса Озю оларгъа якъынла-
шып, янларында кетти. ¹⁶Амма олар Оны танымадылар,
чюнки козьлери кёр киби эди. ¹⁷Иса оларгъа:

— Ёл бою не акъкъында лаф этесинъиз? — деди.

Олар кедерли корюнип, токътадылар. ¹⁸Шегиртле-
ринден бириси Клеопас Онъа:

— Сен Ерусалимде ябанджысынъ? Шунунъ ичюн
де анда бу кунълерде олып кечкен шейлерни бильмей-
синъ? — деди.

¹⁹Иса олардан:

— Я не олды? — деп сорады.

— Назаретли Исанен олып кечкен шейлер, — деди-
лер Онъа.

— О, Алланынъ ве бутюн халкънынъ огюнде сёзю-
нен ве ишинен къудретли олгъан бир пейгъамбер эди.

²⁰Лякин бизим баш руханийлеримиз ве Шура азалары-
мыз Оны олюмге бердилер ве Оны хачкъа мыхлаттылар.

24.13-35

Марк 16.12-13.

* 24.13 Он километр — юнанджа «600 стадиос». Бир стадиос — къарарнен 185 метр.

²¹Биз исе Оны Исраильни кьуртараджакъ Месих, деп умют эте эдик. Амма даа бир шей олды: энди учь кунь кечкенде, ²²бизим кьадынлар бизни шашырдылар. Саба эрте кьабирге барып, ²³олар Онынъ тенини тапамагъанлар, кьайтып бизге, мелеклерни корьгенлерини айттылар. Мелеклер оларгъа Исанынъ тири олгъаныны айткъанлар. ²⁴О вакъыт бизимкилерден базылары кьабирге барып, эписини шу кьадынлар айткъанлары киби тапкъанлар, амма Исанынъ Озюни корьмегенлер.

²⁵Иса оларгъа:

— Эй акъылсызлар! Пейгъамберлернинъ айткъанларына иманы агъыр адамлар! ²⁶Месих бу азаплардан кечип, Озь шеревине кирмек керекмей эдими? — деди.

²⁷Сонъ Муса ве эписи Пейгъамберлернинъ Языларындан башлап, Иса анда Озю акъкъында язылгъан шейлерни оларгъа анълатты.

²⁸Олар ёл туткъан койге якъынлашкъанда, Иса Озь ёлуны девам этеджек киби олды. ²⁹Лякин олар:

— Бизнен къал, чюнки кунь битетята, энди акъшам олды, — деп Онъа ялвардылар. Иса эвге кирип, оларнен къалды.

³⁰Оларнен софрада ер алып, Иса отьмекни алып шукур этти ве парчалап оларгъа берди. ³¹О дакъкъасы шегиртлернинъ козьлери ачылды, ве олар Оны таныдылар. Амма Иса бирден оларнынъ козьлеринден гъайып олды.

³²Олар бир-бирине:

— О бизнен ёл бою лаф эткенде ве Языларны анълаткъанда, юрегимиз кьуванып янмай эдими?! — дедилер.

³³ Олар шу ань ерлеринден турып, Ерусалимге къайттылар. Он бири ве аркъадашларынынъ топлангъан ерине келип киргенлерде, ³⁴ анда топлашкъанлар: «Раббимиз акъыкъатен тирилип Симонгъа корюнген», — дедилер.

³⁵ Кельген шегиртлер де ёлда олып кечкен шейлерни, отьмекни парчалагъан дакъкъасы Исаны насыл таныгъанларыны айттылар. ³⁶ Олар буны тариф эткенде, Исанынъ Озю келип ортагъа турды да, оларгъа:

— Селям алейкум! — деди.

³⁷ Олар шашып, бир хаялет корьгенлерини тюшюнип, пек къоркътылар. ³⁸ Иса оларгъа:

— Сизни неден къоркътынъыз? Юреклерингизде не ичюн бойле шубелер бар? ³⁹ Эллериме, аякъларыма бакъынъыз — бу Меним! Мангъа тийип бакъсанъыз, корерсиз. Рухта эт ве кемик олмай, Менде исе бар, — деди.

⁴⁰ Буны айткъан сонъ, оларгъа къолларыны ве аякъларыны косьтерди. ⁴¹ Къуванып тааджиПЛенген ве даа инанып оламагъан шегиртлеринден Иса:

— Сизде ашаладжакъ бир шей бармы? — деп сорады.

⁴² Олар Онгъа пишкен балыкъ кесеги бердилер. ⁴³ Иса оны алып козьлери огюнде ашады. ⁴⁴ Сонъ оларгъа шойле деди:

— Мен даа сизнен берабер олгъанда, Мусанынъ Къанунунда, Пейгъамберлернинъ Языларында ве Зебур Китабында Меним акъкъымда язылгъанларнынъ эписи беджерильмек керектир, деген эдим.

⁴⁵ Сонъ Иса оларны Мукъаддес Языларны англамагъа огретти. ⁴⁶ О оларгъа:

24.36-49

Матта 28.16-20;

Марк 16.14-18;

Юхан 20.19-23;

Фаалиет 1.6-8.

— Мукъаддес Языларда, Месих азаплар чекеджек ве учюнджи куню олюлер арасындан тураджакъ, деп бильдирильгендир. ⁴⁷ Ерусалимден башлап эписи халкъларгъа: гуналарынгъызны багъышланмасы ичюн Месихини адынен тевбе этингиз, деп илян этиледжектир. ⁴⁸ Сиз бу шейлерге шаат оладжакъсыз. ⁴⁹ Мен сизге Бабам ваде эткен шейни берейим. Сиз юкъарыдан келджек къудреттен кучь алмагъандже, шеэрде къалынгъыз, — деди.

⁵⁰ Иса шегиртлерини шеэрден тышарыгъа чыкъарып, Бетаниягъадже алып кельди. Анда эллерини котерип, оларгъа хайыр дувасыны окъуды. ⁵¹ Дува окъугъанда, олардан узакълашып кокке котерильди. ⁵² Шегиртлери Онъа бель букип, буюк къуванчнен Ерусалимге къайтып кельдилер. ⁵³ Бутюн вакъыт Алланынъ Сарайында олып, Алланы шерэфлей эдилер.

24.50-53

Марк 16.19-20;

Фаалиет 1.9-11.